КРИМИ
МВР отчете 120 000 битови престъпления за 2013 година
4

ПОЛИТИКА
БСП и ДПС внесоха иск до КС за ЦИК
3

КАТЕГОРИЧНО
Няма загубени средства по ПРСР
6

СЪТЪПКИ
Три били етапите за отнемане на лицензите на ЕРП-тата
6

13

ДУМА®
ЛЕВИЯТ ВЕСТНИК
80 ст.
www.duma.bg
ЧЕТВЪРТЪК | 3 АПРИЛ | 2014 ГОДИНА/23 | БРОЙ 78 (6780)

Шести сме в света по смъртност

Но пък сме 210-и по раждаемост, сочи доклад на ЦРУ

Шести по смъртност в света - това място ни отреди ЦРУ в годишния си доклад. По-висока смъртност от България има само в пет държави - Южна Африка, Украйна, Лесото, Чад и Гвинея Бисау. След нас се нареждат Афганистан, ЦАР и Сомалия. Сърбия е на 12-о място, Румъния - на 28-о, Гърция - на 34-о място, Македония - на 67-а позиция, и последна от нашите съседки е Турция на 163-о място от общо 226 държави в света. На последно място е Катар. За сметка на това страната ни е чак на 210-о място по раждаемост, сочат данните на ЦРУ от март 2014 година. Това е почти дъното на класацията. В България има едва 8,92 раждания на 1000 души, а смъртните случаи са 14,3 на 1000. От съседните държави само в Гърция положението е по-тежко. Южната съседка е 213-а по раждаемост. Изпреварват ни Македония (171), Румъния (206) и Сърбия на 208-о място. Първите 10 страни с най-висок показател на раждания очаквано са африкански или азиатски, като на първа позиция е Нигер - 46,12 на 1000 души.

10

Снимка Пресфото/БТА

Сеанс по барабанотерапия се проведе в Пловдив по случай Световния ден за информираност за аутизма. Музикант терапевт повече от два часа занимава малчуганите

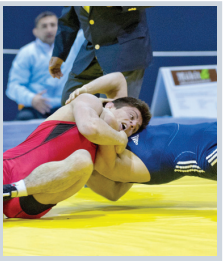
40% от 13-годишните постоянно се оплакват от главоболие

5

Георги Ведроденски с наградата на ДУМА за карикатура

28

3 бронзови медала за борците ни от европейското

30

НЯКОЛКО ДУМИ

Ева КОСТОВА

ОСЪЗНАВАНЕ

В изследване от 2012 г. на швейцарския институт за развитие на управлението се отбелязва един многозначителен факт - от изброените 59 страни България е на 57-мо място по разбиране на необходимостта от реформи. Припомняме този факт заради вчерашната информация, че страната ни е на шесто място по "смъртност" в годишния доклад "Световна книга на фактите" на ЦРУ. След 25 години демокрация резултатите са ниска раждаемост, лошо здравеопазване, застаряване на населението, миграция, стрес, самоубийства, психясване и сред най-младите, див капитализъм, немотия, смърт по пътищата... Имахме и илюзията, че животът ни в ЕС ще е мед с мляко и, че ако правим всичко, както го искат Господарите оттам, ще цъфнем и вържем. Илюзиите, уви не са дълговечни, истината ги разбива на пух и прах. Сега факти като смъртността намират място в рубрики с жълт цвят. Или отлежават с години в нечии папки с поредната констатация колко на зле вървим. Но никое управление не е показало наистина, че е осъзнало драматизма на тези черни рекорди и какво вещаят те за България в по-близко и по-далечно бъдеще. Ето, това е фундаменталният проблем. Ако той не бъде решен, всички други ще си останат в графа любопитни факти и клюки. И ако има задача пред българското общество, тя е да превърне "любопитните" факти в национална кауза за излизане от негативните класации.

Прав е споменатият швейцарски институт - като цяло липсва осъзнаването за реформи в по-дългосрочен план. А след това сигурно ще дойдат и решенията.

14
4

ISSN 0861-1343

EUR: 1.95538 | USD: 1.41778 | GBR: 2.36211 | CHF: 1.60445

www.duma.bg
ДУМА ЧЕТВЪРТЪК 3 АПРИЛ 2014

Съдебните заседатели започват мълчалив протест

Липсата на професионални стандарти за прием на нови заседатели и ниското заплащане са част от проблемите, за които недоволстват

Съдебните заседатели ще започнат да провеждат 10-минутен мълчалив протест преди началото на всяко съдебно заседание заради струпаните с години проблеми. Това обявиха председателите на съвета на съдебните заседатели към Софийския градски съд, Софийския районен съд и Специализирания наказателен съд вчера. Тежки административни неуредици, които оказват негативно влияние върху служебните им задължения, пълна липса на професионални стандарти за прием на нови заседатели, ниско заплащане и прехвърляне на всички тези проблеми между компетентните институции са част от трудностите, за които заседателите алармираха.

Представителите на обществото в съда обявиха, че ако исканията им отново не бъдат чути, след по-малко от месец ще бъдат предприети следващите стъпки по разгласяване на проблемите. Те изявиха готовност да запознаят еврокомисаря по въпросите на правосъдието Вивиан Рединг с проблемите им. Мълчаливият протест ще започне след евентуалната среща с нея. Ако и това не помогне, заседателите заплашиха последователно да преминат към отказ от поемане на нови дела, а като последна мярка - изцяло да откажат да участват в съдебни заседания. Протестът ни няма никакъв политически оттенък, категорични бяха те.

Сигнализирали сме за проблемите си в 11 писма до министър-председателя, председателя на ВСС, правосъдния министър и омбудсмана, като само за 4 от тях са получени отговори, от които нищо не е последвало, коментира Емилия Николова от Софийския градски съд. Тя обясни, че заседателите искат дейността им да бъде регламентирана от Народното събрание, а не с наредба от Министерството на правосъдието. В досегашните три наредби единственото изискване било да се явяват на заседанията в прилично облекло.

Съдебните заседатели обясниха, че има дела, съставени от много томове, запознаването с които би отнело дни четене вкъщи. Ето защо те желаят загубеното в четене време също да се заплаща, както и да им се осигури възможност да задават въпроси по време на самия процес.

Всички общини вече са в интернет

Светла ВАСИЛЕВА

От тази година всичките 264 общини в страната имат страници в интернет, съобщиха вчера от Програма Достъп до информация (ПДИ). От години неправителствената организация прави преглед на интернет страниците на институциите в системата на изпълнителната власт и наблюдава спазването на задълженията за публикуване на определени категории информация.

Фокус на проучването за 2014 г. е финансовата и бюджетната прозрачност, тъй като от тази година възникват задължения за активно публикуване на информация, приети със Закона за публичните финанси. Докато през 2013 г. само 3% от задължените лица оповестяват бюджетите си, тази година те са вече 23%.

Декларациите за конфликт на интереси са особено чувствителна информация за органите на местната и централната власт. От ПДИ отчитат пик в публикуването им през 2012 г., веднага след влизането в сила на закона. През 2014 г. обаче едва 1/3 от задължените субекти имат на страниците си самите декларации, а под 50% са се ограничили с оповестяване списък на лицата, попълнили документите.

В началото на годината в рамките на месец сътрудници на ПДИ са подали електронни заявления до 535 институции - 17 министерства, 28 областни управи, 151 териториални звена на централната изпълнителна власт, 66 държавни комисии и агенции, 7 независими органа, НОИ, НЗОК и 264 общини с искане за предоставяне на копие от последния договор за обществена поръчка. Малко над 60% от тях са отговорили на искането в срок и са предоставили пълен или частичен достъп до исканата информация.

(Още резултати от проучването на стр. 11)

ЛЕКАРИТЕ ИЗЛИЗАТ НА ПРОТЕСТ НА 15 МАЙ

Лекарите ще излязат на протест на 15 май, но още не е решено дали ще бъдат организирани в улично шествие или всеки ще протестира пред болницата, в която работи. Това съобщи председателят на Българския лекарски съюз Цветан Райчинов. Протестът е по повод европейския ден на негодуването на белите престилки, организиран от федерацията на европейските лекари. С проявата си в България лекарите ще изразят недоволството си от финансовите проблеми в системата.

Очаква се докторите да бъдат подкрепени от медицинските сестри, акушери, лаборанти, фармацевти и синдикални служители. Мотото на протеста ще е: "Нека ги спрем. Да защитим правото на здраве на всички европейски граждани. Спрете корупцията. Спрете репресиите върху лекари".

БЛС ще настоява и за среща с премиера и финансовия министър заради очертаващия се дефицит на здравната каса от над 250 млн. лв. Единственото решение е актуализация на бюджета на НЗОК, каза още д-р Райчинов. До края на седмицата лекарският съюз щял да подаде сигнал и срещу държавата в Комисията за защита от дискриминация, защото не се плащат в пълен размер здравните вноски.

17-годишен спечели конкурс за ораторско майсторство

17-годишният Слави Арнаудов спечели конкурс за ораторски умения на Японско-американския клуб на оптимиста. Българинът е ученик в Лос Анджелис. Той спечелил надпреварата с реч, в която показал как страстта към дебата допринася за разпространение на знанието и в която предложи идеи за справяне със социалните неволи и за формиране на ново поколение от лидери.

Арнаудов е пристигнал в САЩ преди три години, но разказва, че е научил английски език, като е започнал да гледа анимационни филми. Предстои българинът да участва в още едно състезание и ще има шанс да спечели стипендия от 2500 долара.

ДУМА припомня, че миналата година друг българин - Пресиян Василев, стана първият източноевропеец, спечелил престижния световен турнир за изнасяне на публични речи "Тостмастърс". Със своето награждаване той стана първият шампион в историята на "Тостмастърс", чийто майчин език не е английският.

ЗЛАТАНОВА:

Лошо е европейски институции да се използват за вътрешни битки

Снимка Благовеста ЦВЕТКОВА

Златанова отново напомни на депутатите, че одитни доклади се правят за отминали периоди

Лошо, е когато се използват европейски институции и европейски теми за вътрешнополитически битки. Това влияе лошо не само на репутацията на страната ни, но има и дълготрайни вредни последствия. Така коментира вицепремиерът Зинаида Златанова питане от народния представител от КБ и председател на Комисията по европейските въпроси и контрол на европейските фондове Деница Караджова във връзка с доклад на Комисията по бюджетен контрол в Европейския парламент.

"В този доклад, който по принцип се базира на статистически данни и на становище от Европейската сметна палата, учудващо е включен и Механизмът за сътрудничество и оценка по предложение на основния докладчик на комисията. Още по-странен е фактът, че при гласуването в бюджетната комисия един от нашите представители е гласувал против отпадането на този абзац за България, който касае доклада на ЕК за правосъдие и вътрешен ред, който излезе през януари 2014 г.", каза Караджова. По думите ѝ самият доклад визира проблеми в управлението на средства от ЕС за всички държави членки за 2012 г.

Караджова припомни, че двамата български представители в бюджетната комисия на ЕП са Ивайло Калфин и Моника Панайотова от ГЕРБ. "Панайотова си позволи да обясни, че тонът на този доклад за 2012 бил по-остър заради правителството на Пламен Орешарски. Тогава г-н Орешарски обаче стоеше в пленарната зала като всички народни представители", каза депутатката.

"Докладът за освобождаване от отговорност по изпълнение на общия бюджет на ЕС е за 2012 г. Внушенията, че има нещо общо с управлението на средства от настоящото правителство са безпочвени", категорична бе Златанова.

Само Чочкова и Точкова са кандидати за главен съдебен инспектор

Теодора Точкова и Вера Чочкова са двете кандидатури за главен съдебен инспектор, внесени в парламента. И двете са предложени от леви депутати. Председателят на Административния съд в Хасково Точкова е предложена за длъжността от Спас Панчев и Смиляна Нитова и от Съюза на съдиите. Нейната опонентка също е кандидатура на Коалиция за България. Вера Чочкова е от Софийския градски съд, също издигната от Съюза на съдиите в България.

По-рано в парламента Мая Манолова каза, че може да има нов кандидат. Часове по-рано Бойко Борисов обяви, че противно на намеренията му, ГЕРБ не е издигнал подходящ за поста на главен съдебен инспектор, защото не са намерили подходяща кандидатура.

От "Атака" и ДПС също нямат свои кандидати. До нова процедура за избор на главен съдебен инспектор се стигна, след като в края на декември БСП и ДПС издигнаха кандидатурата на съдия Веселина Тенева. Тя обаче беше единственият кандидат и вносителите на предложението за избора ѝ го оттеглиха, защото през януари Еврокомисията разкритикува принципа на назначения в съдебната система у нас и посочи, че изборът на съдебен инспектор ще бъде важен тест за институциите.

В същото време Инспекторатът към Висшия съдебен съвет няма ръководител повече от година, след като Ана Караиванова подаде оставка преди около два месеца.

Здравето на пчелите означава здраве на земеделието, икономиката и хората в Европа

ЕВРОДЕПУТАТЪТ ОТ ГЕРБ МАРИЯ ГАБРИЕЛ ПО ПОВОД ЕВРОПЕЙСКАТА СЕДМИЦА НА ПЧЕЛИТЕ И ОПРАШВАНЕТО 2014

БСП и ДПС внесоха иск до КС за указа на Плевнелиев

Печатницата на БНБ със собствени сили може да се справи с отпечатването на изборните бюлетини, смята Мая Манолова

Милена НИКОЛОВА

Искането за обявяване на указа, с който Росен Плевнелиев назначи състава на Централната избирателна комисия, за противоконституционен, беше внесено в Конституционния съд от 117 народни представители от БСП и ДПС. В искането твърдим, че с указа си президентът е нарушил два конституционни принципа - на правовата държава и на разделението на властите, каза зам.-председателят на парламента Мая Манолова. Тя посочи, че "Атака" не участва в подписката.

От изказването на Росен Плевнелиев отпреди два дни е станало ясно, че той напълно разбира онова, което законът му налага, смята Манолова. То обаче не му харесва и той не го спазва, защото според него не дава достатъчно членове на неговата партия ГЕРБ, каза тя и подчерта, че от изявленията на президента става ясно, че Плевнелиев сам признава за нарушаване на балансите в ЦИК.

Със своя указ Плевнелиев вменява на Народното събрание критерии за избор на ръководството на ЦИК, които не са записани в Изборния кодекс, като по този начин той се е изявил като законодател и е нарушил и принципа на разделение на властите. Зам.-председателят на НС беше категорична, че всеки трябва да спазва законите, каквито ги приема Народното събрание, без значение дали му харесват или не. Нейното мнение беше, че кодексът е обсъждан от юни миналата година и президентът е можел, ако иска, да повлияе на законодателите, да се срещне с тях и да изложи мотивите си. Той откровено нарушава конституция, в която се е клел, каза Манолова. "Параноята", че в кодекса са предвидени предсрочни избори, е несъстоятелна, защото с един ИК не могат да се предизвикат предсрочни избори, но с действията си президентът върви към подобен сценарий, посочи тя. По думите ѝ казус с импийчмънт на президента от страна на левицата никога не е имало.

За евроизборите няма да има проблем с отпечатването на материалите, смята Мая Манолова. Печатницата на БНБ със собствени сили може да се справи с отпечатването на изборните бюлетини, защото не ми е известно върху нея да имат въздействие нито политици, нито общински съветници, нито партийни функционери, нито бивши народни представители, каза тя. Според нея е разбираемо желанието на ГЕРБ да правят внушения за проблеми в подготовката на вота.

Снимка Благовеста ЦВЕТКОВА

Ангел Найденов обясни, че наказания в армията ще има, но случаят с граничната ограда по браздата с Турция е раздухван от ГЕРБ единствено с политическа цел

Няма доклад при Орешарски за руски самолети

Не ми е докладвано нарушение на българското въздушно пространство, каза премиерът Пламен Орешарски в кулоарите на НС по повод твърденията на Росен Плевнелиев, че руски разузнавателни самолети навлизали в нашето въздушно пространство, с което може би се цели изтощаване на Българската армия. Това са хипотези и не знам какво би могло да иска командването на руските военновъздушни сили, отговори той.

Винаги съм твърдял, че съм за дипломатическо уреждане на кризата в Украйна, както и че се надяваме да не се стигне до третия пакет от санкции, обясни Орешарски. По повод поканата на Георги Пър-ванов за среща в Русе, на която да бъде обсъдена ситуацията в Украйна, премиерът заяви, че би се срещнал с него, както и с всеки друг, при официална покана.

По време на срещата с помощник държавния секретар на САЩ Виктория Нюланд не са били обсъждани военни аспекти, а как да се намери дипломатическо решение на украинската криза, повтори Орешарски в отговор на въпрос дали е поискал от Нюланд наем за американските бази в България. По отношение на визите за български граждани са САЩ било постигнато споразумение за провеждане на разяснителна кампания как българските граждани да се готвят, когато кандидатстват за визи.

Всичките ни действия са насочени към повече прозрачност, а усилията за намаляване на административната тежест могат да се считат и за антикорупционни. Така премиерът коментира темата за корупцията у нас.

НС отхвърли анкетна комисия за случая с Лясковец

Мила ХРИСТОВА

Народните представители отхвърлиха двукратно предложението на ГЕРБ в седмичната програма да бъде включена точка за създаване на анкетна комисия за установяване на факти и обстоятелства по операцията в Лясковец. В инцидента по обезвреждане на Петко Петков загина един служител на спецслужбите и трима бяха ранени. Защитници на идеята за комисията бяха Красимир Ципов и Веселин Вучков. В този момент не смятам за необходимо да се прави анкетна комисия по тази тема, фактите и данните, които могат да се споделят, са ясни, каза Красимир Янков от Коалиция за България. По думите му има възложена проверка, която трябва да приключи на 3 април, а вече е бил изслушан и главният секретар на МВР Светлозар Лазаров.

Бойко Борисов: На европейска позиция сме за Украйна, не искаме половинчати санкции за Русия

Изцяло сме на европейската позиция, защото по санкциите срещу Русия аз още от самото начало казах, че съм против такива половинчати санкции - за едни фирми важи, а за големите - петролни, газови, атомни, не важи. Какви санкции са тогава? Затова по-добре тези малки санкции, или меки санкции, както ги наричат, ще ударят икономиката и туризма на България. Това каза вчера Бойко Борисов. Той обясни, че нашия стокообмен и с Украйна, и с Русия е от най-големите. При това положение не виждам смисъл да подкрепяме половинчати санкции, заключи Борисов.

По повод срещата си с руския посланик лидерът на ГЕРБ каза, че първо потвърдил позицията си, че относно кримския референдум от партията му са против такъв начин на действия. Що се касае за "Южен поток", винаги сме подчертавали, че сме за неговото изграждане при спазване на европейските правила. За санкциите срещу Русия, колкото повече нашите икономисти и финансисти пресмятат, мисля, че България ще загуби от тези санкции и трябва правителството, което ще бъде подкрепено от нас, ако предложим да не се налагат санкции на Русия или най-сетне, ако и парламентът го измъдри и имаме позиция по този въпрос, нашата ще бъде в тази посока, заключи Бойко Борисов. Според него притеснително е положението с 250 хиляди българи, които живеят в Украйна.

Над три часа депутатите спориха за оградата по границата с Турция

Милена ХРИСТОВА

Над 3 часа депутатите обсъждаха да се създаде ли временна комисия за контрол по изпълнението на проекта за ограда по границата с Турция. Предложението беше на депутатите от ГЕРБ, а най-голям защитник на искането беше Цветан Цветанов, който видя в проекта "далавера". Военният министър Ангел Найденов каза в отговор на обвиненията, че вече са направени няколко проверки, които са констатирали пропуски. Предстои да бъде издадена заповед за налагане на наказания. Сякаш става дума не за телено заграждение, дълго 30 км, а за Великата китайска стена, обясни той. Министърът подчерта, че няма констатирани закононарушения или отклоняване на средства. Допускам, че в решението за тази инициатива голяма роля играе политическата предубеденост към правителството и мен, каза Найденов и допълни, че вносителите създават нездрава атмосфера около армията и Министерството на отбрана, прикривайки се с фалшива загриженост. Съсипвате почтени хора с достойни кариери и твърдите, че обективността е единственото, което в интересува, обвини опонентите си министърът. По думите му ГЕРБ са единствените, които твърдят, че Сухопътните войски не могат да се справят с тази задача. Той посочи, че стойността на проекта е не 5 млн. лв., а 7,3 млн. лв. без ДДС. Владимир Тошев от ГЕРБ каза, че комисията като работодател на МС трябва да бъде арбитър между премиера и министрите на вътрешните работи и на отбраната, между които има разминавания. Борис Цветков от КБ припомни, че възлагането на поръчката е законосъобразно. Според Венцислав Лаков от "Атака" няма смисъл от комисия, защото нарушения няма. Той припомни, че ГЕРБ цели да провали подобен проект, защото обслужва интересите на Турция, с чиято най-голяма партия са в близки отношения. Янко Янков от ДПС каза, че не биха подкрепили създаването на анкетната комисия.

НАЦИОНАЛНА НАГРАДА „ХРИСТО Г. ДАНОВ" 2014 ЗА ПРИНОС В БЪЛГАРСКАТА КНИЖОВНА КУЛТУРА

Министерството на културата и община Пловдив обявяват конкурс за ежегодната награда „Христо Г. Данов"

Формуляри за участие и допълнителна информация в Дирекция "Нематериално културно наследство" на Министерството на културата София 1056, бул. "Ал. Стамболийски" 17 Тел. 9400-844 http://www.mc.government.bg

Срок за подаване на заявки - до 9 май (петък) 2014 г. Включително.

МВР отчете 120 000 битови престъпления за 2013 г.

Министерството ще работи по 5 програми за борба с този вид престъпност

За миналата година са регистрирани 120 000 престъпления, които попадат към битовата престъпност. Това съобщи вътрешният министър Цветлин Йовчев след заседание на Министерския съвет вчера. Кабинетът е бил приел доклада на МВР, свързан с дългосрочни мерки, които целят устойчив ефект и противодействие. Според Йовчев правителството отделя внимание на проблема с битовата престъпност заради това, че последните години той е станал масов.

Освен че престъпленията са много, отчитаме и че това са стотици хиляди граждани и техните семейства, които са пострадали от този вид престъпления, претърпели са финансови и материални щети, нарушени са гражданските и човешките им права, понесли са страдания, коментира Йовчев. Според него този вид престъпления въздейства изключително тежко върху хората и затова противодействието на битовата престъпност трябва да бъде приоритет на МВР.

Вътрешният министър подчерта, че в доклада са посочени мерки, които са предприети до момента, за да се реагира на явлението незабавно. От думите му стана ясно, че се работи по промяна в организацията на дейността на жандармерията, за да може тя редовно да участва в акции срещу битовата престъпност. Силите, които изпратихме в тази полицейска операция в местата с концентрация на битова престъпност, ще продължат да изпълняват същите функции, увери Йовчев.

Вътрешният министър съобщи още, че МВР ще работи по 5 програми за борба с битовата престъпност. Те ще бъдат насочени към превенция на престъпността, повишаване на способностите на полицаите, засилване на охраната в малките населени места, както и към повишаване на доверието към МВР.

Всички служители щели да минават на полиграф

Във вътрешното министерство се дискутира възможността всички служители периодично да се изследват за лоялност с полиграф. Идеята бе оповестена вчера от министъра на вътрешните работи Цветлин Йовчев, който представи пред народните представители от вътрешната комисия в НС мерките за ограничаване на битовата престъпност в страната. Йовчев се мотивира, че употребата на полиграф е практика, която се прилага в много страни. Според него, ако полиграфът бъде въведен своевременно, това ще намали всички практики, които са свързани с нелоялност на служителите. Експертите трябва да се произнесат какъв да е периодът на изследване, но Йовчев вече е предложил той да бъде по-дълъг от шест месеца.

"Проблемът не е само в МВР, то е в цялото общество. Трябва да се започне от някъде. Трябва да започнем да изграждаме такива процедури и правила, при които дори този, който е склонен да извърши такива деяния, да няма възможност", обясни министърът.

СЕРИОЗНА ПОЛИТИЗАЦИЯ ОТЧИТАТ В НАЧАЛОТО НА МЕДИЙНИЯ СИ МОНИТОРИНГ ОТ ИСИ

Павлета ДАВИДОВА

Само седмица след като Институтът за социална интеграция започна медийния си мониторинг за предстоящите избори, резултатите показват, че в медиите вече има сериозна политизация и концентрация на политически новини. Според Стефан Георгиев от ИСИ от 25 март до момента са отчетени 1900 информационни единици на политическа тематика, което кореспондира с наситеността им през горещата фаза на изборите миналата година. Темата за ЦИК заема водещо място в отразяването. До 25 май ще бъдат наблюдавани 20 медии - 4 телевизии, 8 вестника и различни информационни агенции и сайтове. Количественият мониторинг ще следи доколко основните кандидати, водачи на листи, политически лидери и партии са отразявани равнопоставено. За първи път институтът ще следи и как местните медии отразяват европейската тематика. Със сравнителен анализ ще се наблюдава доколко основните акценти и послания от партийните документи намират място в медиите и дали фокусът по време на кампанията се измества. И тази година ИСИ ще обучава свои наблюдатели да участват в изборния ден. Юристката Лазарина Бонева направи исторически преглед на изборното законодателство в България от Освобождението насам. Тя направи разбивка в кои периоди е използвана пропорционалната и мажоритарната избирателна система. Според нея въпреки опитите за въвеждане на смесена система, през годините така и не е постигнат консенсус какво точно трябва да представлява тя. Бонева добави, че още през 1901 г. темата за ограничаването на изборните права на определени малцинствени групи е била на дневен ред. За трета година в партньорство с Фондацията за европейски прогресивни изследвания ИСИ ще осъществява мониторинг на предизборния и изборния процес в България, обяви изпълнителният директор на института Галина Асенова.

Снимка ПРЕСФОТО/БТА

На площад "Атлантически" в центъра на Хасково вчера се проведе весел детски празник, посветен на Световния ден на детската книга. Малчугани от детските градини демонстрираха умението си вече да четат, а децата от школата по актьорско майсторство към младежкия център влязоха в ролите на приказни герои

Отново запалиха кола на Генка Шикерова

За втори път пламъци изпепелиха автомобил на водещата на сутрешния блок на БТВ Генка Шикерова. Инцидентът стана в полунощ във вторник срещу сряда в София. Съседи в столичния квартал "Гео Милев" първи забелязали горящото возило и подали сигнал в пожарната. Огнеборците се отзовали за минути, живеещите в района също се включили в борбата с пламъците. Усилията обаче се оказали неуспешни, а автомобилът е напълно унищожен.

"Около 00,08 ч. в дежурната е получен сигнал за горящ автомобил, 5 минути по-късно е отишъл екип на пожарната. Извършен е оглед и около 15 минути по-късно при автомобила е слязла и г-жа Шикерова", обясни директорът на Столичната дирекция на МВР Ивайло Спиридонов. Той обясни, че веднага след инцидента е извършен оглед, събрани са и доказателства. Вчера огледът продължи в по-широк периметър. Събират се свидетелски показания от хората, които са подали сигнала за горящата кола. "Няма да коментирам доказателствата. За момента нямаме категорични доказателства, че става дума за умишлен палеж, защото колата е изгоряла напълно", заяви Спиридонов. Той обаче изрази предположение, че инцидентът може да е свързан с работата на Шикерова като журналист. Тя смята, че най-вероятно посегателството срещу автомобила й е умишлено. ОТ БТВ изразиха съпричастността и подкрепата си към журналистката. "Ролята на журналиста е да бъде критичен и да задава всички въпроси, за да защити обществения интерес. Само по този начин медиите могат да изпълнят функцията си на четвърта власт, на която българските граждани да могат да разчитат. В същото време разчитаме, че полицията, следствието и прокуратурата ще изпълнят своята функция и ще изправят пред съда извършителя на поредното посегателство върху наш колега", заявяват от БТВ. Вероятно става въпрос за умишлен палеж, това мнение изрази и вътрешният министър Цветлин Йовчев. Той допълни, че случаят е изключително неприятен и ще се направи всичко възможно да бъде разкрит, но посочи, че няма информация, за да коментира евентуалните мотиви.

ДУМА припомня, че това е вторият инцидент с автомобил на Генка Шикерова. През септември миналата година колата й също осъмна в пламъци. Тогава обаче изгоря личният й автомобил, докато този път огънят е обхванал служебната кола, с която тя е разполагала. Извършителите и мотивите за двата палежа все още не са известни.

ДЕКЛАРАЦИЯ НА БЪЛГАРСКИЯ МЕДИЕН СЪЮЗ

Българският медиен съюз изразява дълбокото си възмущение и остро осъжда поредното тежко посегателство срещу български журналист. Палежът на автомобила на Генка Шикерова е не само вандалски акт, който не бива да има място в една европейска правова държава, но е и опит за пряко умишлено посегателство срещу колега, доказал своята активна гражданска и професионална позиция. Вярваме, че органите на досъдебното производство под ръководството на прокуратурата на Република България ще приложат безкомпромисно своите правомощия, като разкрият обективната истина, извършителите и поръчителите на извършеното престъпление. Българският съд е този, който чрез своите актове следва да направи всичко възможно за пресичането на бъдещи посегателства срещу журналисти, изявени общественици и представители на гражданското общество.

Ние, членовете на Българския медиен съюз и всички колеги, работещи в медиите от състава на БМС, изразяваме своето съчувствие и подкрепа към Генка Шикерова и нейното семейство. В подобни моменти гилдията следва да покаже единство и категоричност в нетолерантността си към проявяваната агресия независимо от нейните форми. Всички колеги, които всекидневно чрез своята дейност защитават демократичните ценности на нашето общество и работят в полза на обществения интерес в унисон с професионално-етичния кодекс на българските медии, могат да разчитат на нашата подкрепа, професионална и човешка солидарност.

ЗОВ ЗА ПОМОЩ

ЕЛЕНА ИВАНОВА ЯНКОВА
се нуждае от

СПЕШНА ТРАНСПЛАНТАЦИЯ

Семейството й няма възможност да се справи с този проблем.

НЕОБХОДИМА Е ФИНАНСОВА ПОМОЩ

Елена Иванова Янкова е дългогодишен председател на Тракийското дружество в Джебел.

Сметката е: Банка ДСК,
сметка №02/0000000021573033,
IBAN BG 19STSA93000021573033,
BIC STSABGSF

www.duma.bg
ДУМА
ЧЕТВЪРТЪК 3 АПРИЛ 2014

Над 57% от малчуганите у нас са пасивни пушачи

Най-много са родителите-пушачи в Силистра, а най-малко - в София-област

57,5% от българските деца са изложени на пасивно тютюнопушене в дома си, сочи проучване на Националния център по обществено здраве и анализи, направено в 28 области на страната между декември 2012 г. и декември 2013 г. Анкетирани са 2914 родители на деца от 3 до 7 г. от случайно подбрани детски градини.

Данните показват, че пушат 45,7% от бащите и 39% от майките. Само 42,5% от децата живеят в дом без тютюнев дим. Най-много са родителите-пушачи в Силистра (81,9%) и Добрич (78,1%), Враца (76,7%) и Видин (72,1%). Най-малко в София-област (40,7%), Ямбол (41,6%), София-град (43,5%) и Бургас (43,7%). Отчита се намаление на застрашените деца в сравнение с проучванията през 2002 г. и 2008 г. съответно с 14% и 11%.

В 11,9% от семействата през бременността са пушили и двамата родители, в 45,4% - само бащата, а в 2,9% - само майката. Непушачи през бременността са 51,7% от семействата.

Проучването показва, че децата на майки, пушили по време на бременността, са родени със 107 г по-слаби от децата на майки-непушачки. Най-ниски стойности са установени в случаите, когато майката е пушила през цялата бременност над 10 цигари дневно - 2761 г. Бременността и раждането са фактор, позитивно повлияващ нагласите на майката към пасивното тютюнопушене, коментират специалисти.

От получените данни се вижда, че преобладаващата част от пушачите са със средно или средно специално образование. За разлика от тях повече от половината родители-непушачи са с висше образование.

Най-разпространена практика за предпазване от вредното влияние на цигарения дим е пушенето "на балкона". "Доказано е, че основната мотивация за започване на тютюнопушене при децата се определя от стремежа им да изглеждат като възрастни - чрез подражание. От тази гледна точка най-действен е примерът на семейството. Натискът на връстниците и примерът на групата, с която детето се идентифицира, също водят до възприемане на тютюнопушенето като приемливо поведение при съществен процент от подрастващите", посочват от центъра.

40% ОТ 13-ГОДИШНИТЕ СЕ ОПЛАКВАТ ОТ ГЛАВОБОЛИЕ

Светла ВАСИЛЕВА

Всеки пети тийнейджър в България съобщава за проблеми със заспиването. 40% от 13-годишните се оплакват от главоболие всеки ден или поне веднъж седмично. Този резултат нарежда страната на 7 място сред 41 други, участвали в международно проучване. Данните съобщи вчера на пресконференция в БАН доц. Антоанета Христова, директор на Института за изследване на населението и човека (ИИНЧ). Анкетирани са 6600 български тийнейджъри. Здравословните оплаквания на 13-15-годишните поставят България в лошата десетка между държавите, в които е проведено изследването.

20% твърдят, че са подложени на инцидентен тормоз от съучениците си извън училище, а почти всеки десети признава, че очаква системен тормоз 2-3 пъти в месеца. Най-малко оплаквания имат тийнейджърите в Белгия, Холандия и Германия. С по-лоши резултати от нас в дъното на таблицата са Турция и Израел.

Като един от главните виновници за стреса сред подрастващите Христова определи директивния подход, с който се преподава на учениците, тъй като той се сблъсква с техните възможности за възприемане на информацията. Според ИИНЧ 80% от тийнейджърите опознават света и решават проблеми, като използват емоциите си, активното включване в това, което вършат, и личното си отношение към хората, свързани с проблема. Този стил е различен от стила на възрастните, при които доминира необходимостта от логика, ред и структура.

"Методологията на преподаване в училище е изцяло директивна и ориентирана към конкретна структура на ученето, а не към използване на потенциала на учениците, тяхната активност, емоционалност и интуитивност. Връзката между методите на образование и неврологичните оплаквания на учениците е почти пряка", смята доц. Христова.

Снимка Благовеста ЦВЕТКОВА

Пролетната ваканция напълни столичните паркове с деца

МС ПЛАНИРА СТАЖ НА 2367 БЕЗРАБОТНИ МЛАДЕЖИ

Осигуряването на стаж на 2367 безработни младежи до 29-годишна възраст предвижда утвърденият от МС вчера план за действие за 2014 г. в изпълнение на Националната стратегия за учене през целия живот.

За изпълнение са предвидени и дейности, свързани с обучение за придобиване или повишаване на професионалната квалификация и за придобиване на ключова компетентност на 49 514 заети и на 13 218 безработни. Планира се провеждане на изследване сред работодателите и изготвяне на първа прогноза за потребностите от работна сила с определени характеристики до 2020 г.

Предвидено е развитие и разширяване на системата за огрмотяване на възрастните с цел осигуряване на достъп до пазара на труда, като през 2014 г. в курсове за огрмотяване ще бъдат включени 3400 неграмотни и слабограмотни лица.

17 000 ПОЧИНАЛИ ЗА 24 ГОДИНИ ВОЙНА ПО ПЪТИЩАТА

От 1990 до 2014 г. при катастрофи има 17 000 починали и 116 000 тежко увредени хора. Тази мрачна статистика изнесе председателят на Съюза по авто-мото подготовка в България Йонко Иванов вчера. За последните 15 години обаче не е направен анализ на причините за тези катастрофи. По данни на ген.-майор Стоян Тонев жертвите на войната по пътищата в България са три пъти повече, отколкото при една война. "Неспазването на скоростта е сред основните причини за тежките инциденти, както и манталитетът на българина и чувството за безнаказаност", заяви Тонев. Жените правят повече катастрофи от мъжете, но леки.

"Българинът не е подготвен да шофира по скоростни пътища. Няма обучение на магистрала и няма стратегия на държавата", обясни Иванов.

ПРАВЯТ ТРОЙНА ПСИХОЕКСПЕРТИЗА НА МАЙКАТА НА ЛЯСКОВСКИЯ СТРЕЛЕЦ

Горнооряховският съд постанови, че майката на Петко Петков, който застреля полицай в Лясковец, трябва да бъде подложена на тройна психиатрична експертиза. Съдебното заседание бе свикано по искане на горнооряховската районна прокуратура за настаняване на 76-годишната Стефанка в специализирано психиатрично заведение. След резултатите от експертизата съдът ще реши дали искането на прокуратурата е основателно, обясни съдия Павлина Тонева, председател на съдебния състав. Срещите с психиатрите и тестовете ще се състоят в специализиран кабинет, без да се налага постъпване в здравно заведение. Решението на горнооряховския съд подлежи на обжалване пред окръжния съд във Велико Търново в тридневен срок. ДУМА припомня, че а 14 март Петков уби спецполицая Емил Шарков и рани трима негови колеги, които се опитваха да го обезвредят, след като многократно отправял заплахи срещу децата от близкото училище.

Почина Стоянка Михайлова

С дълбоко прискърбие съобщаваме, че почина Стоянка Ангелова Михайлова (14 октомври 1921- 2 април 2014). Тя измина дълъг и труден житейски път. Завършва с отличие Класическата гимназия в Пловдив и Славянска филология в Софийския университет. Партизанка от отряд "Панайот Волов", участничка във втората фаза на Втората световна война. Отдаде силите си за културното израстване на обществото. Дългогодишен директор на къща-музей "Петко и Пенчо Славейкови" в София. Създаде музеите на Петко и Пенчо Славейкови, на Никола Фурнаджиев в Пазарджик и Ангел Кънчев в Трявна. Публикува архивните материали на Пенчо Славейков; съставител на събраните и избраните съчинения на Петко Славейков и на Пенчо Славейков. Автор на изследвания за живота и делото на двамата големи писатели, на документални телевизионни филми.

ПОКЛОН ПРЕД СВЕТЛАТА И ПАМЕТ.

От опечалените

ВЪЗПОМИНАНИЕ

На 3 април 2014 г. се навършват ДЕВЕТ ГОДИНИ от смъртта на

о.з.генерал-лейтенант

ТРИФОН РАНГЕЛОВ БАЛКАНСКИ

ПОКЛОН ПРЕД СВЕТЛАТА МУ ПАМЕТ!

От семейството

www.duma.bg

ДУМА

ЧЕТВЪРТЪК 3 АПРИЛ 2014

Три били етапите за отнемане на лицензите на ЕРП-мата

ЧЕЗ и Енерго-ПРО поискали с 14% по-скъпа дневна тарифа и още двойно за нощна

Светлана ВЕЛЕВА

Отнемането на лицензите на трите ЕРП-та - EVN, ЧЕЗ и Енерго-ПРО, минава през три етапа. Държавната комисия за енергийно и водно регулиране (ДКЕВР) в момента е стартирала първи етап от процедурата. Това стана ясно от думите на председателя на ДКЕВР Боян Боев, който бе изслушан в парламентарната комисия по енергетика.

Законовата рамка обаче минава през няколко етапа. Вторият етап е на открито заседания на 7 април ДКЕВР да разгледа и становищата на крайните снабдители. Одитите на ЕРП-тата ще приключат през този месец, тогава ще видим дали да открием процедура и за разпределителните дружества на 3-те ЕРП-та, категоричен бе Боев. Това ще е трети етап от процедурата. Ако се стигне до отнемане на лиценза им, те ще имат правната възможност да оспорят това, посочи още той.

При отнемането на лицензите ДКЕВР ще бъде принудена да назначи особен управител в тези дружества и да му предпише задължения. Той ще ги управлява, но няма да се разпорежда с имуществата им, заяви Боев. Това няма да прекъсне нормалното подаване и снабдяване с електроенергия, посочи Боев. Той уточни, че задълженията на ЕРП-тата са натрупани в периода юли 2012 г. - юли 2013 г, а прихващанията са започнали през ноември 2013 г. от ЕВН и Енерго-При, а от началото на 2014 г. и от ЧЕЗ.

До края на април ще е готов и финансовият резултат на НЕК. Към момента няма точни данни за неизплатените задължения към компанията, както и нейните дългове, стана ясно от думите на Екатерина Истаткова, изпълнителен директор на НЕК.

Трите дружества са поискали и по-високи цени на електроенергията от 1 юли, съобщи още Боев. От ЕВН са поискали повишение с 8% на дневната тарифа, ЧЕЗ и Енерго-ПРО - с по 13-14% нагоре, а на нощната тарифа - умножени по две.

Получих тези цифри буквално днес, тепърва ще ги анализираме, посочи той. Боев обясни, че в ценовите заявления на дружествата, поне на пръв поглед, не е установено те да са включили некомпенсираните си разходи за зелена енергия за минал период, както това се очакваше да бъде направено.

За новите такси за ВЕИ-та той обясни, че до 15 април т.г. очаква дружествата да приведат първите вноски за първите три месеца на годината.

Снимка БГНЕС

Комисията по енергетика изслуша ДКЕВР и НЕК относно последните събития в енергийния сектор и спора с ЕРП-мата

СТОЙНЕВ: ДА СЕ ОБЕДИНИМ ПОЛИТИЧЕСКИ ЗАД „ЮЖЕН ПОТОК”

Нека се обединим политически зад проекта “Южен поток” - както има интерес за северните държави от газопровода “Северен поток”, така трябва да има сигурни доставки и за южните страни чрез “Южен поток”. Тази теза защити пред комисията министърът на икономиката и енергетиката Драгомир Стойнев. Сега “Южен поток” е единственият проект, който може да осигури сигурни доставки за нашата енергетика, подчерта той. Всички страни по проекта дадохме мандат на ЕК да преговаря от наше име по газопровода. Основната цел бе не всяка държава поотделно да преговаря с Русия, а всички чрез работната група да договорим цялостния режим на газопровода, припомни министърът. “Южен поток” вече е стратегически за Европа и затова усилията ни са изграждането да започне още тази година, посочи министърът.

ЯВОР ГЕЧЕВ:

Няма загубени средства по ПРСР

Категорично заявявам, че няма загуби по Програмата за развитие на селските райони 2007-2013 (ПРСР). Това каза заместник-министърът на земеделието и храните Явор Гечев на пресконференция в Пловдив преди откриването на изложението “Винария” по повод тиражираните в медиите информации, че страната ни е загубила над 400 млн. лева, съобщиха от МЗХ.

“Да, имаме доклади от Европейската комисия (ЕК), с които тя ни пита за проекти от 2012 г. и по-специално за отпусканите тогава авансови плащания по общинските проекти. Искам да кажа ясно, независимо от това за кое време става въпрос, че ние ще се борим за всяко едно евро и ще оспорваме всяка една точка в докладите. Това са пари, които са нужни на българското селско стопанство, и ние ще защитаваме правата си”, подчерта Гечев. Той допълни, че никъде в европейските регламенти не се забранява отпускането на авансови плащания по общински проекти. Той каза още, че българските власти са в непрестанна комуникация с ЕК, като получаването на доклади и даването на становища от страна на България е нормална част от този партньорски диалог.

До 2 седмици се очаква следващият транш за плащане на средства на ПРСР, заяви Гечев.

Наредбата, регламентираща въвеждането на новата програма по лозаро-винарство, е подписана вчера сутринта, съобщи още зам.-министърът, цитиран от “Фокус”. Пред щанда на министерството на изложението ще се дава подробна информация за начина, по който ще бъдат подпомагани земеделските производители в сектора. 133,8 млн. евро ще бъдат разпределени в четири мерки, съобщи директорът на Държавен фонд “Земеделие” (ДФЗ) Красимир Коев.

НАП: ДОХОДИТЕ ОТ СДЕЛКИ С БИТКОЙН СЕ ДЕКЛАРИРАТ И ОБЛАГАТ

Доходите на физически лица от продажба или замяна на виртуалната валута биткойн се декларират с годишната данъчна декларация и върху тях се дължи данък върху общата годишна данъчна основа (10%). Това съобщиха от Националната агенция за приходите (НАП) вчера.

Доходите от продажба на валутата биткойн се третират като доходи от продажба на финансов актив, уточняват от НАП. Те се декларират в Таблица 5 от Приложение №5 на годишната данъчна декларация. Законът не предвижда към данъчния формуляр да се прилагат специални документи, доказващи реализирания доход.

От НАП напомнят още, че срокът за подаване на годишните декларации за облагане на доходите на физическите лица, придобити през 2013 г., изтича на 30 април. Дотогава трябва да се плати и дължимият данък.

БСП няма да иска прегласуване на тавана на лихвите

Във вторник БСП е взела решение да не иска прегласуване на тавана от 50% върху лихвите и таксите по бързите кредити. Това стана ясно от думите на народния представител от Коалиция за България, зам.-председател на Комисията по икономическа политика и туризъм и член на Комисията по бюджет и финанси Румен Гечев пред БНТ вчера. “Анализите показват, че в страните с таван на лихвите за бързите кредити те често се отказват от него, защото това създава проблем на най-бедните. Те имат по-малък достъп до законово финансиране с бързи кредити и малки суми”, обясни депутатът.

По негово мнение таванът от 50% няма да реши проблема с бързите кредити, защото в закона не са регламентирани таксите и фирмите просто ще въведат нови такси и ще увеличат съществуващите и цената ще се окаже същата. Според Гечев таванът върху лихвите ще бъде в услуга на тези, които перат пари, и тези, които искат да работят извън закона.

Лимитите на цените на определени продукти не вършат работа на който и да е пазар, коментира финансистът Емил Хърсев пред Нова ТВ. Той заяви, че около 20% от получателите на бързи кредити никога не са мислили да ги връщат.

Според Васил Кендов, председател на Асоциацията на банковите клиенти, хората ще продължат да търсят такива кредити, а фирмите, които ги предлагат, ще минат в сивата икономика.

Промените ще засегнат най-много хората в лошо материално положение, които най-често прибягват до бързи заеми, коментира пред бТВ директорът “Корпоративни отношения” във фирма за бързи кредити Ина Илиева. За да минимизират риска, кредиторите ще отпускат по-трудно заеми, обясни тя.

Според депутата от БСП Георги Кадиев обаче, за хората в лошо материално положение бързите кредити са като наркотик. След много срещи с пострадали хора най-накрая решиха да направят нещо, коментира той.

Приеха стратегия за ВиК сектора

В момента има над 65% загуба на вода по водопреносната мрежа, а в България има над 75 хиляди км водопреносни тръби. Това заяви вчера министърът на регионалното развитие Десислава Терзиева при представянето на Стратегията за управление и развитие на ВиК сектора в България (2014-2023), която бе приета от МС.

Инвестициите, които Световната банка е предвидила за реформата във ВиК сектора, са около 12,5 млрд. лв., като целта е през 2014 г. България да покрие 100% европейските изисквания. “Необходими са 5 млрд. лв. за водоснабдяването и 7 млрд. лв. за пречистване на отпадъчни води, но състоянието на водопреносните мрежи е окаяно. Ако не започнем реформата днес, няма да можем я възстановим. Освен това няма и как да усвояваме средствата по оперативните програми от ЕС”, категорична е Терзиева. Тя припомни, че ВиК стратегията е разработена в съответствие със законодателните разпоредби и са направени обществени обсъждания в няколко областни града в страната. Според Терзиева, въпреки реформите, цените трябва да бъдат поносими за крайните потребители. Терзиева каза още, че 30% от необходимите средства могат да бъдат отпуснати по оперативните програми на ЕС. Ще бъдат заделени и средства от държавния бюджет през 2016 г.

ОБМИСЛЯТ ДА ВРЪЩАТ ДДС ЗА ГОРИВО НА ТУРСКИТЕ ПРЕВОЗВАЧИ

Транспортното и финансовото министерство обсъждат механизъм, чрез който на турските превозвачи да се връща ДДС за горивото, заредено в България, съобщи вчера министърът на транспорта Данаил Папазов пред парламентарната транспортна комисия. С тази стъпка се очаква турската страна да бъде удовлетворена и да бъде подписано споразумението, което трябва да реши проблемите на превозвачите от двете страни. През февруари транспортните министри на България и Турция се споразумяха да подготвят нова спогодба за превозвачите. Както е известно, на 12 април ще се обсъждат позициите на двете страни.

www.duma.bg

ЗЪРНЕНИ ПАЗАРИ

Търсенето на зърно продължава да е слабо

Зърненият пазар в страната през изминалата седмица бе спокоен, без съществени промени в последните две седмици на март.

Търсенето на зърно продължава да е слабо. Цените на основните зърнени култури запазват предходните си нива. В Северозападна България е отчетен ръст с 3% при пшеницата с високи хлебопекарни качества, а също така и при слънчогледа. Във Варненска област също е регистрирано покачване на цените с 3 на сто при цената на маслодайната култура вследствие на изкупени обеми за експорт. При царевицата и фуражния ечемик се наблюдава минимално търсене, поради което изкупните цени остават непроменени от края на миналата седмица.

Пшеницата с високи хлебопекарни качества е с изкупни цени от 330 - 380 лв./т, почти без промяна спрямо миналата седмица. В Северозападна България е регистриран ръст от три процента в изкупните цени.

За същия период на миналата година цените на пшеницата с високи хлебопекарни качества са били в границите от 420 - 460 лв./т, а средната цена за страната е била 429 лв./т без ДДС.

През реколтната 2011 година тези цени са били на нива 330 - 380 лв./т при средна цена от 357 лв./т.

Пшеницата с ниски хлебопекарни качества запазва за трета поредна седмица предходните нива на изкупните си цени от 300 - 350 лв./т.

През миналогодишната реколта цените на пшеницата с ниски хлебопекарни качества са били в рамките на 380 - 420 лв./т без ДДС. Средноседмичната цена е била 416 лв./т.

През 2011 реколтна година цените са били в диапазона 330 - 370 лв./т, а средната цена - 348 лв./т.

Пивоварният ечемик продължава да е с непроменени изкупни цени от 300 - 310 лв./т без ДДС.

През предходната реколтна година цената на пивоварния ечемик за същия период е била 390 - 440 лв./т, а средната цена е била 404 лв./т.

През реколтната 2011 година цените са били на нива от 350 - 370 лв./т при средна за страната от 358 лв./т.

Фуражният ечемик също запазва предходните нива на изкупните си цени от 280 - 320 лв./т без ДДС.

Агро ММ
Мениджмънт & Маркетинг

През миналата реколтна година цените са били в рамките на 370 - 430 лв./т без ДДС и средната цена е била 415 лв./т, а през 2011 реколтна година тези нива са били съответно: 340 - 360 лв./т и средна цена в размер на 353 лв./т без ДДС.

Черният маслодаен слънчоглед е с цени на нива от 560 - 650 лв./т, като в Северозападните области и около Варна е отчетено покачване с три процента от края на миналата седмица.

През реколтната 2012 година цените на черния маслодаен слънчоглед са били на нива от 750 - 850 лв./т без ДДС и средна цена от 846 лв./т, а през реколтната 2011 година тези нива са били 740 - 790 лв./т и средна цена в размер на 756 лв./т без ДДС.

Царевицата - зърно е с цени от 260 - 340 лв./т без промяна спрямо предходната седмица. В Кюстендилско и Благоевградско е отчетен ръст средно с пет на сто от края на предходната седмица.

За същия период на миналата реколтна година царевицата е била търгувана в границите на 360 - 420 лв./т без ДДС при средна за страната от 391 лв./т.

През 2011 реколтна година тези нива са били 340 - 390 лв./т и средна цена в размер на 360 лв./т.

МЕЖДУНАРОДНИ ЦЕНИ

Мелничарската пшеница 1 клас (11-12,5% протеин 220 Хагберг) на Френския пазар през изминалата седмица запазва предходното си ценово равнище от 217 евро/т. Царевицата FOB Бордо е на ниво от 188 евро/т в края на седмицата, след лек ръст с 1 евро/т. Фуражният ечемик е с цена от 186 евро/т FOB Руан, понижение с 5 евро/т от края на миналата седмица.

Мелничарската пшеница ФОБ Будапеща на Унгарския пазар достигна до 251 дол./т след спад от 3 дол./т от миналата седмица. Фуражната пшеница също бележи понижение с 3 дол./т до 230 дол./т спрямо предходната седмица. Фуражният ечемик FOB Будапеща е с цена от 223 дол./т през тази седмица или покачване с 6 дол./т. Царевицата FOB Будапеща през изминалата седмица достигна до ценово равнище от 230 дол./т след покачване с 2 дол./т.

Маслодайният слънчоглед ФОБ Будапеща отчита понижение с 6 дол./т до 429 дол./т спрямо предходния отчет. Рапицата FOB Будапеща бележи спад със 7 дол./т в цената си от края на миналата седмица до 455 дол./т. Маслодайната рапица CPT Хамбург достига до 417 евро/т, повишение от 15 евро/т спрямо предходната седмица.

Мелничарската пшеница на Украинския пазар отчита покачване с 8 дол./т в цената си до 285 дол./т. Фуражната пшеница запазва непроменена изкупната си цена от 245 дол./т от миналата седмица.

На Руския пазар пшеницата с високи хлебопекарни качества за Южен регион остава с непроменени цени на нива от 227 - 242 дол./т и през изминалата седмица. Пшеницата с ниски хлебопекарни качества също запазва предходните нива от 200 - 210 дол./т без промяна спрямо предходната седмица.

Царевицата ФОБ Одеса на Украинския пазар се търгува средно за 238 дол./т в края на седмицата или покачване с 7 дол./т от миналата седмица. Слънчогледът на Руският пазар регистрира покачване в ценовите си нива до 300 - 380 дол./т.

ПРОГНОЗИ

Анализаторите от Strategie Grains повишиха оценката си за износа на пшеница от Европа през тази година с 1,3 млн. тона до рекордните 25,6 млн. тона. По-добрата оценка се дължи на повишените прогнози за реколтата от пшеница в Румъния, Германия и Полша. Оценката за следващия сезон също беше повишена от 21,7 на 22,4 млн. тона, тъй като някои вносители от региона на Северна Африка и Близкия изток могат да се преориентират към европейска, вместо към украинска пшеница. Зърнената реколта в страните от Европейския съюз ще е по-висока, отколкото се очакваше през месец февруари. Прогнозата за реколтата от мека пшеница е повишена с 0,2 млн. тона до 137,7 млн. тона. Според анализаторите през тази година Франция може да прибере 36,6 млн. тона пшеница (36,8 млн. т през 2013 г.), Германия- 24,3 млн. т (24,7 млн. т.), Великобритания - 15,2 млн. т (11,9 млн. т), Полша - 9,6 млн. т (9,5 млн. т) и Румъния - 6,8 млн. т (7,4 млн. т).

Производството на ечемик в Европа се очаква да падне до 55,4 млн. тона спрямо 59,7 млн. тона през миналата година. За най-големите производители Франция и Германия се очаква реколтите съответно да бъдат 11 и 10,1 млн. тона ечемик. За сравнение, през 2013 година реколтата от ечемик в тези страни е била по 10,4 млн. тона. Реколтата от царевица се оценява на 65,2 млн. тона. Най-съществен спад се прогнозира за Румъния, където могат да прибират 8,6 млн. тона царевица (-1,8 млн. т).

ОПАСНОСТИТЕ ПРИ ПРИЛАГАНЕ НА ПОМОЩТА ЗА МАЛКИТЕ ФЕРМИ

През изминалата седмица се дискутира въпросът за възможността малките земеделски стопанства да получат годишна субсидия в размер до 1250 евро. Факт е, че подобна възможност в схемите за директни плащания съществува, но също така е факт, че все още няма никакви разчети и анализи за това какво представлява "МАЛКО СТОПАНСТВО". Поставяме този въпрос неслучайно, защото от няколко дни политиците се надпреварват да убеждават обществеността как ще насърчават дребните производители да развиват земеделие, предоставяйки им по линия на директните плащания по 1250 евро за стопанство от 2015 г., които средства ще се получат през 2016 година.

Идеята не е лоша, но има няколко подводни камъка, които кандидатите за субсидии не знаят. Първият е, че това подпомагане ще важи само ако притежавате минимум 10 дка земя, и вторият - че ако вземат тези 1250 евро, земеделските производители няма да имат възможност да разчитат на друг вид подпомагане по линия на директните плащания. Важно е да се знае, че по схемата могат да кандидатстват само регистрирани земеделски производители по Наредба 3.

Анализите сочат, че икономически по-изгодно ще е земеделските производители да обработват земята, за което ще получат и базовото плащане от 30 лв./дка плюс допълнителните субсидии, които се предвиждат по схемите за директни плащания. Тук влизат компенсаторните субсидии за райони с ограничения, каквито са планинските райони, в които попадат над 75% от малките стопанства. Отделно тези стопанства ще разчитат и на подпомагане по пазарните мерки - за продажба на качествена продукция или за обвързана подкрепа, където субсидиите също ще бъдат значителни.

Повечето земеделски производители се съмняват, че тази схема може да стане удобно поле за източване на средства от хора, които не са активни фермери и не смятат да продават на пазара. Аргументите са, че министерството няма да контролира тези производители, което поражда съмнението, че граждани с имоти в селата ще получат по 2500 лева, без да развиват земеделие. Според изчисленията на Министерството на земеделието помощта от 1250 евро би подпомогнала около 50 хиляди стопанства в страната. Това означава, че за седем години бюджетът от европейските фондове ще достигне 62,5 млн. евро, което е значителна сума. Фермерите очакват и точна формулировка на "активния фермер", която да извади от бизнеса хората, които, без да развиват земеделие, получават субсидии от европейските фондове и националния бюджет.

www.duma.bg

ЗК „ЗОРА“ - ГР. КНЕЖА, ОБЛАСТ ПЛЕВЕН

ХОРАТА ОТ КНЕЖА:

Арендатори ни крадат земята

Бедни и болни „даряват” земеделски ниви на богати и държавата приема това за нормална законова практика. Докога?

То бива, бива, ама земята да ти открадват под носа и да не разбереш... А и като разбереш, какво да направиш. Да си богат - да се влачиш по съдилища, но когато имаш само едната земя... Пък и всичко е законно... на хартия. Звучи невероятно, но горе-долу с прости думи това са историите, които може да се чуят на всяка крачка в Кнежа. Хората са податливи, а арендаторите - хитри и се възползват. А и законът - така е направен, че са се облагодетелствали малцина, а бедните хорица - само проблеми имат. Така седят сега нещата, че старите документи за собственост на земята не важат, всеки размахва листчета с подписи, едни се нагушват, а други - бедни, та още по-бедни...

Малко е да се каже, че може да разбере всичко човек от разпокъсаните мисли и тревоги на обикновените хорица в Кнежа. Проблемите с родното земеделие, превърнало се в последните двайсетина години в арендаторско, се отразяват на всички. Затова

спешно е нужен нов закон за арендата

който да сложи ред в хаоса и да върне поне надеждите и желанието на хората да се грижат за земята, която ги е хранила десетилетия наред и ще продължи да го прави.

“Законът за арендата бе променен през 2007 г. и в него остана клауза, която позволи да се практикува това, че съсобственици на миноритарен, нищожен дял в обща собственост на земеделска земя, без знанието и съгласието на останалите собственици, да сключват договор с ползватели (арендатори) за предоставяне под аренда или наем на цялата съсобственост. И да прибират парите, а дали ще им ги дават - божа работа”, разказва председателят на земеделска кооперация “Зора” в Кнежа Любен Хинкин. Според него това е големият проблем, който позволява едни да “дърпат килимчето” изпод краката на близки, роднини и братя дори. Звучи невероятно, защото подобни случаи, като че ли другаде са рядкост, или изобщо ги няма. В Кнежа обаче са обичайна практика. Още м. г. заедно с председателя на Националния съюз на земеделските кооперации Петър Николов се обърнахме към депутати от левицата и им обяснихме въпросния казус, продължава Хинкин. До председателя на Комисията по земеделието и горите на 42-ото Народно събрание внесохме следното предложение за промени в чл. 3, ал. 4 в Закона за арендата, а именно: “Договорът за аренда може да бъде сключен от някои от съсобствениците само с нотариално пълномощно за това от съсобственици, притежаващи общо над половината от дяловете. Отношенията помежду им се уреждат съгласно чл. 30 от Закона за собствеността.”

Една от потърпевшите е Иванка Нинакова. Жената пострадала, но нямала сили да се бори и историята малко затихнала. Не свършил работа и нотариалният акт за земята - бил стар, а подписите за аренда - нови новенички. Проблемът е, че нотариалният акт, в който става ясно продажбата и връщането на земята на собственика, не е вкаран в регистъра, независимо че има подпис на нотариус, допълва картинката Дора Трънска, която се занимава с договорните отношения в кооперацията.

Някой от наследниците извършва неправилно деяние спрямо останалите, което обаче законът го позволява, и... работата е свършена. После хората идват от нас да си търсят парите, но как да им ги дадем, като вече някой ги е взел или просто е прехвърлил земята на някой арендатор, допълват от кооперацията.

Фактически хората нямат избор - да имаш земя и да нямаш избор, законът ги защитава, продължава Нинакова. “Този закон не обслужва собственика или наследника, а обслужва в момента арендаторите”, коментира Кирил Цветков. Той обяснява и новата мода в сектора -

даряването на земя

“Масово върви фиктивно даряване. Това е феномен в цялата Плевенска област - най-бедните, най-изнемогналите хора да даряват на най-богатите, това е. Дарява, а плащането става под масата. С това дали се ощетява държавата или не, може да се провери какви са нещата при нотариус, какво се плаща за тези дарения”, обяснява схемата Цветков.

И така. Схемата е проста. Арендаторите облъчват хората, търсят най-податливите. А земята българска е мнооого разпокъсана - на едно парченце десетки собственици вадят и размахват листчета за наследници. Всеки наследник - с още десетина зад гърба си. Един да поддаде и да “дари” земята на крупния арендатор и устата се отваря и започва да лапа. Влиза наивникът при нотариуса и хоп - дарение на богатия. После вън си взема паричките и работата е опечена. А арендаторът поема към следващата жертва. Малко извиване на ръце с арендата и работата е готова. “Така ни прекара много наследници за едни 90 дка - във времето, кой по чужбина, кой другаде”, разказва Валентина Божилова, също опарила се от модата в земеделието.

“Не би трябвало да се случват тези неща, но се случват. Това е твоя собственост или наследство, което ти го ограбват. Дали са право на някой си за един декар да се разпорежда с твоите 50 например. Независимо че ти не желаеш да се случва това нещо, но то се случва. Само за м. г. около 4-5 хил. дка земя се разиграха по този начин в града. 4-5 хил. означава голям брой хора, които са засегнати в този град. Как да ви кажа - хорицата или са с по-малко земя, или нямат пари, за да се оправят. Само идват, плачат, гледат и никой нищо не прави. Това е проблемът”, разказва Кирил Цветков.

Обикновеният собственик не може да заведе дело, защото няма пари, а и системата една... Но надеждата им е в медиите, чрез които да се повдигне проблемът и най-сетне

някой в държавата да направи нещо

Защото сега представителите на държавата на хартия са прави, но справедливост - няма. “На нотариуса например работата му е да парафира подписите, да ги приеме. Него не го интересува какво пише в договора. Той пита: “Ти наследник ли си на еди кой си?” Прилагат се удостоверения, вижда се, че е наследник и следва пак въпрос: “Съгласен ли си?” Отговорът е “Да”. И нотариусът се подписва. Нотариусът в Кнежа например изисква удостоверения за наследници, но примерно в Бяла Слатина, Червен бряг и на други места се направиха някои неща и без удостоверения за наследници. Важат ли тези договори тогава? Но кой да го провери”, продължава да разплита кълбото с проблеми Дора Трънска.

Иванка Нинакова допълва: “Отива един човек при нотариуса - той му заверява за тази земя. Отива друг човек - в случая този, който ни е измамил всички с единия декар, и той му подписва цялата земя за аренда. Отиваме след това другите, той също ни подписва...” “Т.е. за една земя може да има подписани 3 арендни договора, даже 4 или 5”, уточнява Дора Трънска.

“В тази история почти няма неужилен - допълва сагата Кирил Цветков. - Аз също съм такъв. Идва арендаторът, правят договора и ми казва: “Ти нямаш земя”. Как да нямам? Ами за земята ти твоят братовчед преди две години е подписал с еди кой си. Отивам при арендатора и му казвам, че имам при него част от имот. Започна да ми плаща. След това ми каза, че почти е изкупил земята. И ми предлага 550 лв. за мястото. Не съм съгласен, но в очите ми казва: “Ти си останал, един си, има и още един, но ще се справя...” Така е купил 30 дка, остават му моите 5, но и тях ще вземе. А всичко е тръгнало с едно дарение.”

И никой не пита как така се дарява земя, откъде идват едни пари, къде отиват. Да, пред нотариуса - човека на закона, пари не се вадят, но на улицата... В коя държава го има това - най-бедният, най-болният да дарява парите си, земята си на богатите. Това си е кражба на земя, споделят с болка хората от Кнежа.

И хич не им се говори и за другите проблеми - за преарендоването на земя. “Служителката по вписванията казва, че се плаши, когато започне да вкарва данните на договор за земя. Има по няколко за едни и същи площи. Дежа вю...”, допълва Дора Трънска. А битката да си първи там е голяма, защото важи първият вписан договор. “Препъваха се по стъпалата”, когато се надпреварваха кой да регистрира първи договора си”, разказва жената. В кооперацията правят вече предварителна проверка, преди да арендоват земя, защото не са сигурни дали вече няма договор за нея и така напразно да вземат парите на хората.

Колко хора забогатяха така - с кражба на земя. Наглост е това, коментира председателят на кооперацията Хинкин. Не крие, че търсят начин да помогнат на хората, които са се опарили, най-вече на бедните, защото те не могат да се оправят и няма кой да ги защити.

Затова е необходима промяна в закона. При тази безработица земята е нашият доход, нашето препитание и бъдеще, казват хората в Кнежа. Не може един да определя съдбата на десетки, не може един с цел лична облага да взема решение за сметка на останалите.

Първият арендатор в Кнежа, който започна да прилага този закон, беше “Октопод”, припомня Любен Хинкин. Покъсно се появиха още няколко човека и практиката стана масова - един наследник, който може да има и няколко квадратни метра земя, слага ръка върху другата и се разпорежда с нея. Законът го позволява. Той не е справедлив и трябва да бъде променен, убеден е председателят на кооперацията. Според него, когато собствениците и наследниците са много, решението за аренда на земята не трябва да се взема от един, а от половината плюс един. Само това ще помогне на хората от района да опазят земите си, да ги обработват или да ги отдават под аренда по тяхна преценка, но без да бъдат мамени.

А то сега какво - монополисти и тук ни морят, клатят глава хората от Кнежа.

По повод поставения проблем екип на в. ДУМА проведе среща с председателя на земеделските кооперации в България Петър Николов, който ни увери, че когато в парламента се разглеждат аграрните закони, внесеното предложение ще бъде обсъдено и ще бъде взето решение.

Екип на ДУМА

8,2 по Рихтер удари Чили

Снимка ПРЕСФОТО/БТА

Земетресението предизвика цунами с височина над 2 метра

Земетресение с магнитуд 8,2 по Рихтер удари Чили. Съобщава се за най-малко 5 жертви и десетки ранени. Според властите хората са загинали, затиснати под паднали стени или от инфаркт.

Според Американския геофизичен институт трусът е бил сравнително плитко - на 20 км под земната повърхност и на около 100 км северозападно от минното пристанище Икике до границата с Перу. Трусът е усетен и в Перу и Боливия. Поне осем силни вторични труса са били регистрирани след първото земетресение. Най-силният от вторичните трусове е бил с магнитуд 6,2.

Икике е ключово експортно пристанище за медните мини на Чили. Районът бе под тревога през последните седмици след необичайно високия брой среднослаби и слаби трусове. Градът е на повече от 1500 км на север от чилийската столица Сантяго, където земетресението не е било усетено.

Трусът предизвика цунами. Тихоокеанският център за предупреждение за цунами съобщи, че най-високата вълна е била 2,3 метра. Чилийският военноморски флот твърди, че първата вълна е достигнала брега около 45 минути след земетресението. Трус от такава степен може да предизвика разрушително цунами, което да удари брегове близо до епицентъра за няколко минути и по-отдалечените след часове, се казва в съобщението на Тихоокеанския център за предупреждения за цунами.

Чилийските власти започнаха да евакуират гражданите от северното крайбрежие на страната веднага след труса. Някои от вълните са предизвикали свлачища, които са блокирали пътища.

По данни на чилийското вътрешно министерство, в момента на труса от местен женски затвор са избягали повече от 300 души, след като сградата се е срутила. По-късно част от жените са били заловени.

Президентът Мишел Бачелет обяви района за бедствена зона и изпрати войски и полицейско подкрепление за поддържане на обществения ред, докато обстановката се нормализира. През 2010 г. по време на първия президентски мандат на Бачелет земетресение с магнитуд от 8,8 по Рихтер предизвика цунами, което уби 526 души и разруши хиляди сгради.

Предупреждение за цунами бе отправено по цялата ивица на Южна и Централна Америка до Мексико. Властите в Перу започнаха евакуация на населението по крайбрежните райони. Електричеството бе прекъснато в няколко перуански града, но няма данни за сериозни щети и смъртни случаи. Предупреждение за цунами има чак в Хавай, макар че там не очакват високи вълни по брега, а по-скоро опасни водовъртежи и течения.

Свикнали със земетресенията, жителите на Чили остават спокойни по време на трусове, което ги предпазва до известна степен. Снимки, разпространени от информационните агенции, показват полицаи, помагащи на възрастни хора и инвалиди да се евакуират. Някои от училищата се използват, за да подслонят хора, учебните занятия са отменени в поголямата част от страната. Отменени са и самолетни полети от и за Антофагаста, Икике и Арика в Северно Чили, предаде Ройтерс.

Новият френски кабинет е от 16 министри

Новото правителство на Франция ще бъде съставено от 16 министри, след като в досегашния кабинет имаше 38 министри и делегирани министри. Това стана ясно, след като президентството обяви състава на новия кабинет.

Следващата седмица предстои да бъдат обявени и държавните секретари към френските министерства.

В новия кабинет министър на правосъдието остава Кристиан Тобира, а като министър на вътрешните работи е назначен Бернар Казньов. Беноа Амон е министър на образованието, Марисол Турен - министър на социалната политика, а за министър на труда и заетостта е избран Франсоа Ребсаман.

Наджа Вало-Белкасем ще ръководи министерството за правата на жените, града, младежта и спорта, Марилиз Льобраншю е министър на децентрализацията, държавната реформа и публичния сектор, а Орели Филипети ще бъде министър на културата и комуникацията.

Освен че ще бъде говорител на правителството, Стефан льо Фол ще отговаря за Министерството на земеделието и горите. Силвия Пинел е назначена във ведомството, отговарящо за жилищното настаняване, а Жорж По-Ланжвен е министър на отвъдморските територии.

Досегашните министри на външните работи и на отбраната, Лоран Фабиюс и Жан-Ив льо Дриан остават на постовете си. В същото време Сеголен Роаял е назначена за министър на околната среда, устойчивото развитие и енергетиката. Арно Монтбур ще ръководи министерството на икономиката и продуктивното икономическо оздравяване. Досегашният министър на труда Мишел Сапен ще бъде министър на финансите в новия кабинет.

САЩ изпращат 600 войници в Констанца

САЩ ще разположат в Румъния още около 600 войници от военноморските сили, както и бойни самолети. Румънският президент Траян Бъсеску вече е одобрил искането на САЩ, за което е уведомил и парламента.

В документа се уточнява, че с разполагането на посочените сили общият брой на американски военнослужещи в базата "Михаил Когълничану" ще достигне максимум 1600 души. Американските военни от "Joint Task Force East" се настаниха през лятото на 2010 г. в новата военна база на стойност 50 милиона долара в "Михаил Когълничану".

Междувременно конгресът прие план за подпомагане на Украйна, който включва и санкции срещу Русия заради присъединяването на Крим. Планът за подпомагане на Украйна предвижда 1 милиард долара за Киев под формата на кредитни гаранции. Законът налага и санкции, в това число забрана за издаване на визи и замразяването на авоари на руснаци и украинци, за които е установено, че са участвали в насилие или в потъпкване на човешките права в Украйна, че са подкопали суверенитета на Украйна или че са участвали в "значителна" корупция в Украйна.

В Германия вече ще има минимална заплата

Германското правителство прие закон, който предвижда въвеждане на минимална заплата. Минималното възнаграждение трябва да бъде приложено във всички икономически сектори в Германия най-късно до 2017 година. Правителствен източник поясни, че кабинетът е одобрил брутната минимална заплата да бъде в размер на 8,50 евро на час. Законът влиза в сила от 1 януари 2015 г., но е предвиден преходен период за секторите, в които все още действат браншовите договори.

ОТ ПЪРВА ПРОЛЕТ ДО ВЕЛИКДЕН!
до 15 ст.
на бензиностанции ЛУКОЙЛ
Зареди неограничено с Лукойл карта за отстъпка при плащане в брой и вземи отстъпка
Ако нямаш карта, зареди 20 литра гориво, избери своя ЛУКОЙЛ - клуб – „Пълен напред" или „ЕКТО" - и грабни отстъпката веднага!

*ПРОМОЦИЯТА ВАЖИ ЗА ПЕРИОДА ОТ 21 МАРТ ДО 21 АПРИЛ

Шести сме по смъртност в света

Според доклад на ЦРУ по-зле от нас са само пет африкански държави и размирната Украйна

България е на челното шесто място в света по показателя "смъртност" в годишния доклад "Световна книга на фактите" на ЦРУ от март 2014 година, публикуван на интернет страницата на агенцията. За пореден път Централното разузнавателно управление на САЩ издава своя традиционен годишен сборник, в който дава факти, данни и прогнози за развитието на отделните страни по света на основата на демографски, икономически, социални, здравни и други показатели. В раздела си за България ЦРУ отрежда сравнително "челно" място в класациите за страната ни единствено по показателя "смъртност" сред населението на 1000 души. С показател 14,30 на хиляда души България е на 6-то място по смъртност в света. Пред нас са Южна Африка (17,49), Украйна (15,72), Лесото (14,91), Чад (14,56) и Гвинея Бисау (14,54). Непосредствено зад България по смъртност са Афганистан: (14,12), Централна Африка (14,11), Сомалия (13,91) и други. Трите страни с най-ниска смъртност в света на 1000 души сред изследваните 225 държави са: ОАЕ (1,99), Кувейт (2,16) и Бахрейн (2,67).

България е на 229-то място в света по дефицит на ражданията над смъртните случаи - тук показателят е 0,83 на сто. Зад нас са само страни като Молдова и Сирия. Страната ни е на 210-то място в света по средния годишен брой на ражданията - едва 8,92 на 1000 души. Първите 10 страни с най-висок показател на раждания са африкански или азиатски, като номер едно е Нигер - 46,12 на 1000 души, а десета позиция заема Афганистан - 38,84 на хиляда души.

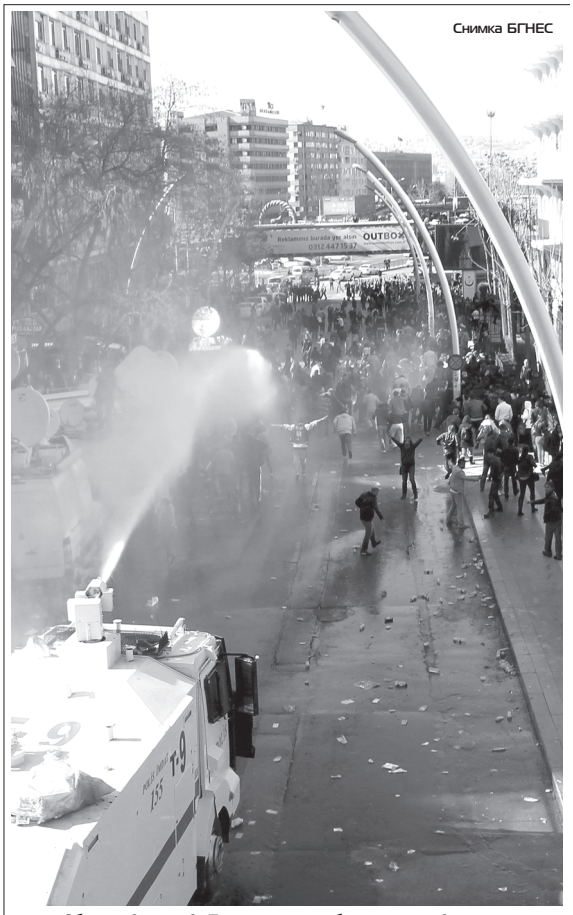
По средна продължителност на живота страната ни е класирана на 112-то място със средно 74,3 години, от които 70,7 - за мъжете и 78,1 - за жените. По този показател най-дълголетни са жителите на Монако - 89,5 години. Следват хората от Япония, Макао и Сингапур - средно по 84 години; Сан Марино - 83 години; Австралия, Андора, Швейцария, Хонг Конг - по 82 години и други.

Страната ни е на 108-мо място в света по процент от средствата за образование - 4,1 на сто от БВП (за 2010 г.). По този показател зад нас са страни като Русия, Гърция, Таджикистан, Кувейт и Египет.

В областта на младежката безработица страната ни е на 32-ро място в света, като у нас сред 15-24-годишните младежи безработните млади са 28,1 на сто. По този показател най-много безработни младежи са регистрирани в Босна и Херцеговина - близо 63 на сто, Косово и Гърция - по 55 на сто, Македония и Испания - по 53 на сто и др.

По общи разходи за здравеопазването като процент от БВП страната ни заема 73-та позиция със 7,6 на сто (данните на ЦРУ са за 2010 г.). По този показател най-висок дял за здравеопазване от БВП се отделя в Либерия - 19,50 на сто, Сиера Леоне - 18,80 на сто и САЩ - 17,90 на сто, като за тях данните са от 2011 година.

Ето и някои икономически показатели, по които ЦРУ класира страната ни: по годишен процент на увеличение на промишленото производство (включва се производство, минно дело и строителство) - България заема 151-во място с 1 % ръст за 2013 г. По цифрата на общата работна сила заемаме 113-та позиция с 2,551 млн. работещи българи за 2013 г. По този показател на челно място са: Китай - 797 млн., Индия - 487 млн., Европейски съюз - 231 млн., САЩ - 155 млн., Индонезия - 120 млн. и Бразилия - 107 млн. работещи.

Снимка БГНЕС

Обстановката в Турция след изборите остава напрегната. Според обявените частични резултати управляващата ПСР спечели с около 45 на сто. Опозиционната Народно-републиканска партия обаче има много остри възражения с аргументи за допуснати нередности. В столицата Анкара стотици хора протестираха пред сградата на Висшия избирателен съвет, оспорвайки избора на кмета на ПСР Мелих Гьокчек, който спечели с незначителна преднина пред кандидата на опозицията

ООН увеличи просторите на Русия с 52 хиляди километри

Российская Газета

СЪВМЕСТНО ИЗДАНИЕ С ДУМА

Татяна ЗИКОВА

От 15 март 2014 година участък от 52 хиляди квадратни километра в централната част на Охотско море, който до този момент се смяташе за международни води, е предаден на Русия. Това право даде на Русия ООН. По този начин Охотско море стана изцяло вътрешно море на Русия.

Министърът на природните ресурси и екологията Сергей Донской, коментирайки пред журналисти решението на ООН, подчерта, че сега върху анклава напълно се разпростира юрисдикцията на Русия, а това означава, че всички рибни и минерални ресурси, които бъдат открити там, принадлежат на Русия и добивът ще бъде в рамките на нейното законодателство. Своите претенции Руската федерация обоснова с Конвенцията на ООН по морско право, която позволява да се разширява икономическата зона на държавата от 200 мили, при условие че морското дъно извън пределите й е естествено продължение на континента. Но чак 13 години след подаването на заявката (2001 г.) ООН официално призна тези мили. Изследванията, направени в Охотско море, показаха, че в дълбочините му има огромни богатства. Според данни на Министерството на околната среда на 40 процента от територията има петрол и газ. А запасите от петрол в Примагаданския шелф на море, според предварителните оценки на Роснефт, могат да достигнат 1,1 милиарда тона, и 2 трилиона кубически метра газ.

По думите на координатора на морската програма на WWF в Русия Константин Згуровски, това събитие е победа на руската дипломация. "Охотско море е преди всичко рибната кошница на страната ни, една от основите на нашата продоволствена сигурност. Това са почти 40 процента от руския улов на камбала, сьомга, треска, морски раци, които също така се и изнасят", уточнява Згуровски. Колкото до перспективите за сондажи в шелфа, то в тези условия, при които засега няма борба с петролните разливи, това е опасно, смята експертът.

"Колко ще струват на големите компании разузнаването и добивът на петрол и газ на голяма дълбочина при спазване от тяхна страна на екологичните стандарти и запазване на уникалната околна среда в сложни морски условия - засега са само догадки, а уловът на риба като възобновяем ресурс и в дългосрочна перспектива дава далеч по-голям икономически ефект", подчерта Константин Згуровски подходите на международния фонд, който представлява.

Междувременно по думите на магаданския губернатор Владимир Печьони признанието на анклава в средата на Охотско море за част от руския континентален шелф отваря нови перспективи пред икономиката на Колима и целия Далечен изток. Преди всичко ще паднат многобройните административни бариери пред рибарите в региона. Уловът на риба, раци, скариди ще може свободно да се извършва във всяка точка на Охотско море. Няма да е необходимо специално разрешение на граничната служба както при излизане в морето, така и при завръщането. Той също така припомни, че Русия вече ще може да се отърве от бракониерството на чужденците в свои води. Досега в Охотско море можеха свободно да се придвижват и да ловят риба корабите на всякакви държави.

Охотско море е разположено в северозападната част на Тихия океан. Лежи между бреговете на полуостров Камчатка на изток, Курилските острови на югоизток, на остров Сахалин на запад и на остров Хокайдо на юг. Името му идва от Охотск, първото руско селище в Далечния изток. Руските изследователи Иван Москвитин и Василий Поярков са първите европейци, които откриват Охотско море през 1639 г. Чрез протоците Невелски и Лаперуз Охотско море се свързва с Японско море, а чрез Курилските протоци - с Тихия океан. Площта на Охотско море е 1,603 млн. кв. км. Най-голямата дълбочина е 3521 м. Солеността на водата е 32-33 процента. Дъното на морето е покрито с глина, пясък и чакъл. От октомври до юни морето е покрито с лед.

Между другото, министърът на природните ресурси и екологията Сергей Донской съобщи, че приемането на заявката за Охотско море е първата стъпка при подготовката на нашата Арктическа заявка за разширяване на континенталния шелф в Арктика. По думите му времето за подаването на заявката в Комисията на ООН зависи от това, какви ще бъдат претенциите за Арктика на другите граничещи с нея страни - освен Русия това са САЩ, Канада, Норвегия и Дания.

"Всички страни имат интерес да изградят такива отношения, че териториите на шелфа да съответстват на морската конвенция", отбеляза министърът. "Окончателната заявка на Руската федерация трябва да бъде подготвена през есента на тази година. А подаването ѝ е дипломатическо решение", каза министърът. В момента Русия продължава събирането на сведения за Арктика.

www.duma.bg

ДУМА

ЧЕТВЪРТЪК 3 АПРИЛ 2014

Открито или скрито управление?

От години администрацията крие информация, която трябва да е публична, но усвоява по 1 млн. лв. месечно за прозрачност, откакто сме членове на ЕС

Светла ВАСИЛЕВА

Когато дойдат избори, заваляват обещания. И клетви. И врачания. За вярност. За отговорност. За различност от предишните управляващи (които и да са те). За просперитет и благоденствие. Но най-вече за откритост и прозрачност. "И ви обещавам, че ще има честно и открито управление. За всичко, което се случва в общината, ще бъдете информирани"; "Нашият град заслужава ново управление, което да бъде отговорно, открито" (из предизборните речи на кандидати за кметове). "Кандидат-кметовете подписват меморандум за открито управление" (прессъобщение).

След изборите знамето на откритостта, прозрачността и публичността свенливо се свива, сваля се от пиедестала на обещанията и се заключва в склада да чака следващия вот, когато ще бъде извадено, поизтупано и развято отново. През това време управленци и администратори пишат програми и стратегии за прозрачност, България се присъединява към международни инициативи за открито управление (2011 г.), усвояват се пари от европейските фондове.

За седем години членство в ЕС държавната администрация е похарчила почти 50 млн. лв. (разплатени до момента) от Оперативна програма "Административен капацитет", за да стане добра и почтена. От тях близо 14,5 млн. лв. са, за да ни гарантира прозрачно управление. Остават още около 26 млн. лв. за усвояване - договорени, но неразплатени. Това са само европейските пари. Като добавим към тях националното финансиране и донорството от международни фондации и инициативи, сумата ще надхвърли 100 млн. лв. Всичкото старание и средства заради едната откритост, прозрачност и ефективност, струващи има-няма по 1 млн. лв. на месец.

Какъв е резултатът в крайна сметка и кои са тайните, с които представители на местната и централната власти не искат да се разделят, охранявайки ги ревностно от погледа на гражданите. Отговори на тези въпроси има в проучването на Програма "Достъп до информация", което се прави в началото на всяка календарна година. Според последното, проведено в началото на 2014 г., институциите с охота публикуват на интернет страниците си структурата на администрацията (93,4%), функциите си (78,3%) и услугите, които предоставят (82,8%). Тази информация е безопасна, не ги застрашава и е удобна за демонстрация на прозрачност и откритост. Тук, разбира се, има странни изключения. Това, че Държавната агенция за национална сигурност (ДАНС) не дава гласност за структурата си, е разбираемо, но Националната здравноосигурителна каса, заедно със 17 общини, 2 регионални инспектората по образованието и 11 регионални дирекции по горите защо я крият, никак не е ясно. По същия начин, ако приемем, че липсата на оповестяване на функциите на Министерството на вътрешните работи (МВР) и на Академията на МВР е обяснимо заради бавната раздяла с етикети като "секретно" и "за служебно ползване", то буди недоумение отсъствието на тази информация за Министерството на земеделието и храните, Министерството на здравеопазването, а също и в сайтовете на 85 общини, 9 регионални инспектората по образованието, 4 регионални дирекции по горите, 2 регионални здравни инспекции.

Сред институциите, които

са спестили на гражданите информация за услугите

които предоставят (17,2%), учудващо се нареждат Агенцията за хората с увреждания, Държавната агенция за бежанците, Комисията за защита от дискриминация - все едно съществуват сами за себе си, макар да се очаква точно те да са максимално открити, понеже работят с уязвими групи. Но не.

Общата нормативна база, определяща работата на местните и централните власти, програмите и стратегиите за развитие, както и списъците с правилници, наредби и постановления, масово присъстват в страниците. Едва 46,3% от институциите обаче публикуват собствените си индивидуални актове - заповеди и решения (например само 45,9% от общините публикуват решенията на общинските съвети). Близко е равнището на прозрачност и по отношение на публичните регистри. В страната съществуват 3945 такива, поддържани от централни, териториални и местни органи на власт, като 516 от тях трябва да са в интернет по закон. 49,1% от институциите оповестяват информация за поддържаните от тях регистри, а 61% са ги качили в интернет. Едва 12,4% са се постарали да опишат какво представляват те в действителност, а само 5,6% са информирали за реда за достъп до базите с данни. Сред онези, които са "забравили" да направят поддържаните от тях публични регистри достъпни за гражданите, са агенциите за социално подпомагане и по заетостта, държавните агенции за бежанците и за българите в чужбина, изпълнителните агенции

"Главна инспекция по труда" и "Медицински одит", Министерството на финансите, Националният осигурителен институт, Националният център за информация и документация и др.

Макар България да не е Швеция, която се счита за родина на първия закон за свободата на информацията, създаден през 1766 г., ние също можем да се похвалим със

съвсем нелоша правна рамка

Нашият Закон за достъп до обществена информация (ЗДОИ) действа от 2000 г., друг е въпросът, че не е сред любимите нормативни актове на институциите, тъй като ги за-дължава да се придържат към равнища на откритост и прозрачност, които им създават дискомфорт. Този факт се по-твърждава и от последното проучване на Програма "Достъп до информация", което показва, че на 14-ата година от приемането на ЗДОИ едва 43,3% от централните и местни власти публикуват на страниците си в интернет информация за звеното, което отговаря за приемане на заявления по закона. Детайлите от работата на тези отдели от администрацията са почти секретни. Едва 24% оповестяват данни за постъпилите при тях искания за достъп до информация. Само 8% посочват числото на отказания достъп, а 24,2% имат годишен отчет за изпълнението на закона, сред които 8 министерства (на вътрешните работи, на спорта, на образованието, на икономиката и енергетиката, на отбраната, на транспорта, на труда и социалната политика, на финансите), Националната агенция за приходите, 11 областни администрации, 45 общини, 10 регионални инспектората по образованието, 11 регионални здравни инспекции, 13 регионални инспекции по околната среда и водите, Столичната дирекция на вътрешните работи и др.

Онова, което

чиновниците охраняват строго

и държат далеч от погледа на гражданите, са списъците с информация, класифицирана като служебна тайна. Само 15% от институциите правят тези списъци публично достояние, а едва 0,4% (общините в Аврен и Челопеч) публикуват списъци на документите, разсекретени по Закона за защита на класифицираната информация. Бюджетът на институциите и отчетите за изпълнението му са другата особено чувствителна тема за администраторите. За 2013 г. и 2014 г. структурите, престрашили се да го оповестят, са съответно 121 и 122, което е около 25% от задължените лица, но само 25 (4,7%) са публикували и отчет към него - това са всички министерства, ДАНС, Министерският съвет и 11 общини. Около 25% от местните власти правят публично достояние датата на обществено обсъждане на бюджета с общността и толкова качват проекта за бюджет на интернет страницата си. Годишни отчети за изпълнението му за предходната година обаче имат едва 16,5%. По отношение на отчетността се забелязва низходяща тенденция. Намаляват структурите, които публикуват информация какво са свършили през годината. За 2012 г. те са 193, а за 2013 г. - 90 от общо 354.

Декларациите за конфликт на интереси

са другата голяма тайна на чиновниците. Списъци с имената на подалите такива декларации оповестяват 47,4% от институциите, а самите документи са на интернет страниците на 32,8% от тях. Данни за последна актуализация на информацията поддържат 28,5%. В действителност без достъп до съдържанието на самия документ трудно може да се прецени до каква степен конкретно едно лице е или пък не е в конфликт. Сред институциите, неспазили изискването на закона и непубликували декларациите, са множество агенции, чиято дейност и последствията от нея пряко засягат големи групи хора в обществото. Сред тях са Агенция "Митници", "Пътна инфраструктура", за приватизация и следприватизационен контрол, за социално подпомагане, за държавна финансова инспекция, по заетостта, за хората с увреждания, по обществени поръчки, по безопасност на храните, а също и държавните агенции за бежанците, за закрила на детето, за българите в чужбина. Държавните комисии по енергийно и водно регулиране и по хазарта, както и 9 министерства, също са си спестили усилието да направят тези документи публично достъпни, заедно с Националната агенция за приходите, Здравноосигурителната каса, националния статистически и националния осигурителен институти. Отсъствието на подобна информация в публичното пространство хвърля сянка на съмнение върху институциите, компрометира както дейността им, така и декларациите и обещанията им за откритост и прозрачност.

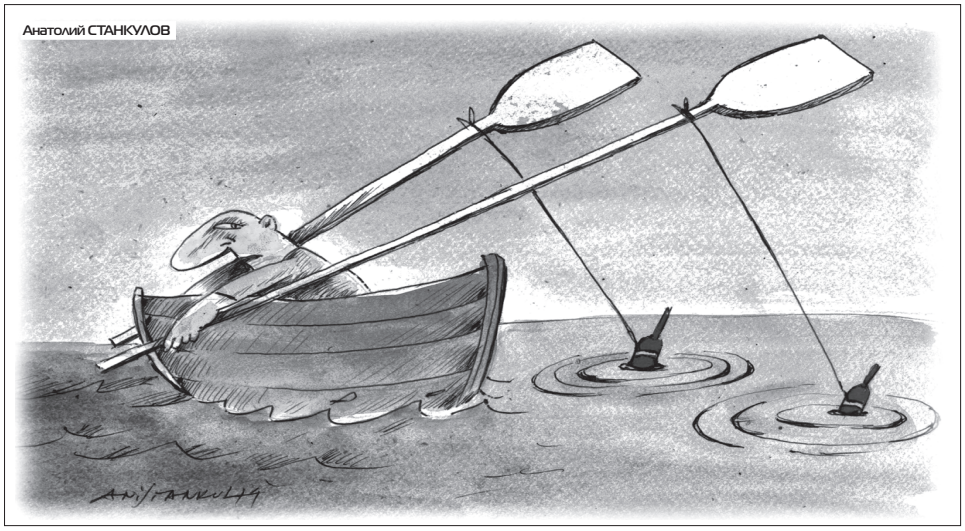
Нещото, което се научиха да правят администраторите, и то присъства вече масово в публичното пространство, са обявите за обществени поръчки. Има ги на 79,4% от интернет страниците им. Но само толкова. Информацията за възлаганията е по-скоро изключение. Среща се при 9,7% от задължените лица. Като най-ревностно пазени обаче си остават сключените договори. Само 2,8% публикуват такива. Сред тях са Министерството на околната среда и водите, Комисията за защита на личните данни, Агенцията по обществени поръчки, 10 общини и един регионален инспекторат по образованието.

И тази година, както и в предходните, администрацията с охота публикува

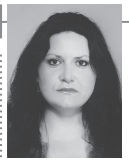
информация, която не я „застрашава"

и към която не е чувствителна - структура, функции, услуги, общи планове, стратегии, дори обяви за обществени поръчки. Тайните, които продължава ревностно да пази обаче, никак не са малко. Те засягат пряко дейността ѝ - собствени индивидуални актове, бюджети, отчети за изпълнението им, декларации за конфликт на интереси, сключени договори, което значи, че обещанията за прозрачност все още са повече виртуални, отколкото реални, както и че битката за откритост и публичност още не е спечелена. От гражданите.

Анатолий СТАНКУЛОВ

И какво от това?

МАЯ ЙОВАНОВСКА

В държавата, в която живеем, нещата се случват трудно, ама много трудно. Ако въобще се случат. Например за належащата необходимост от разчистването на батаците около ВиК сектора се говори от години. Десетки години. Откакто се помня (това съвсем не е преувеличено), все едно и също дежа вю: "Необходимите средства за инвестиции във ВиК сектора са 12 млрд. лв. Средните загуби на вода са над 65%. Водопреносните мрежи са в окаяно състояние, особено в някои райони на страната. Все още има населени места, където жителите са принудени да живеят на воден режим. Трябва спешно да се изградят пречиствателни станции за отпадни води по Черноморието", сиреч не на всякъде у нас през 21 век има канализация и т.н. Ако върнете лентата назад, можете да чуете тези думи от устата на министрите от поне пет правителства. А иначе, потърпевши сме всички ние, т.нар. клиенти на ВиК-та, които плащаме все по-скъпа вода.

Вчера през Министерския съвет мина стратегията за управление и развитие на ВиК сектора у нас за периода 2014-2023 г. И какво от това? Всичко, което поне трябваше да започне да се случва в предходните години, е в нея. А изводите за състоянието на сектора към настоящия момент са отново предъвкваните през последните десетилетия. Ясно е, че пари няма, а по думите на регионалния министър Десислава Терзиева само 30% от необходимите средства могат да бъдат отпуснати по оперативните програми на ЕС. Пари, разбира се, трябва да бъдат заделени и от държавния бюджет. Въпросът е как да бъде "стимулиран" и бизнесът да отдели пари?

Връщам се към една стара разпоредба от Закона за водите, която трябваше да влезе в сила по време на царското правителство. Според нея постепенно трябваше да бъде намаляван процентът на загубите на ВиК дружествата, който се калкулира в цената на водата. Тази разпоредба беше отменена. И така ние продължаваме да плащаме огромните им загуби средно от 65%. В този дял вероятно влизат и кражбите, но кое колко е, най-добре ще кажат експертите. Това със загубите е световен проблем, но у нас на места те достигат скандалните 85%, заради амортизираните водопроводи. Няма ли в договорите с концесионерите от ВиК изискване да подобрят мрежата?

Може би е дошло време законодателят да се опомни и да върне законово забраната за приспадане на загубите от сметките на потребителите. Възможно е и тук да се крие отговорът на въпроса за инвестициите. Защото, ако на водните дружества се забрани да слагат в нашите сметки загубите, може пък да се размърдат и да започнат да инвестират повече, а не само да ни дерат с поредната повисока цена.

Валсът на левицата с Валс

АЛЕКСАНДЪР СИМОВ

Резултатите от местните избори във Франция бяха анализирани мрачно на много места по света. В голяма част от изразените мнения обаче отсъстваше основният момент - това, че френската левица, а и европейската левица изобщо, има концептуален проблем с разчитането на знаците, които хората й дават. Народът наказва левицата за превръщането й в аморфна идеологическа сива маса, която е в състояние да защитава дори и десни идеи, а нелепият отговор на това наказание е инатът нищо да не се промени.

Отговорът на Оланд на изборните резултати беше номинацията на Манюел Валс за премиер на страната. Вместо да търси истински завой наляво, ФСП извади от своята банка кадри възможно най-дясната си фигура. Валс се прочу в края на миналата година с яростните изявления срещу ромите - обяви, че те не могат да се интегрират и че трябва да бъдат върнати на България и Румъния. Валс се опита да въздигне своята ксенофобия на някакво псевдолявo идеологическо ниво, като мотивира езика на омразата си с идеята, че той като левичар не можел да гледа картините на мизерия. Автентичните социалисти обаче едно време предпочитаха да се борят с бедността, а не да я гонят в чужбина. Валс е символ на нередното в левицата днес - лявата риторика служи като политическа пудра за идеи, които съвсем не са леви. Под маската на социална политика пък се прокарват откровено десни икономически мерки и резултатът от този разгул на лъжата е пълният разпад на политическите стойности.

Това е причината и за възхода на крайния национализъм. Национализмът е сфера, в която понятия като "ляво" и "дясно" са умъртвени. Той пред-ставлява край на традиционната политика, понеже убива здравословното политическо разделение и го замества с патетиката на "ние сме в обсада от онези чуждите". Но чуждият не е богатият, който си е присвоил всички ресурси, а обикновеният беден чужденец, чиято единствена вина е, че търси подобър живот за собственото си семейство.

Вместо да тръгне по пътя на истинска лява реформа, Оланд предпочете да извади на преден план най-големия си ярост, човек, който иска да лиши ФСП дори от думата "социалистическа". Ето това е концептуалната драма - народът ти казва едно, ти разбираш съвсем друго. Народът иска ясен ляв ангажимент и обръщане към реалните проблеми, ти го залъгваш с една невъзможна патетика за диалог между едрия бизнес и държавата. Работниците даже не влизаха в този разговор.

Европейската левица е в криза, защото не иска като истинска левица да признае, че този икономически модел е напълно изчерпан и политически мъртъв. Истинските леви от миналото винаги имаха ясни сетива за процесите и не си позволяваха да тънат в умишлена розова мъгла за настоящето. До момента, до който левицата е увлечена от танца с икономически призраци, тя никога няма да схване какво се опитват да й кажат тези, които я наказват. А не разбере ли наказанието, тя е обречена на постоянното залитане по поредния Валс, който обаче няма да е гробокопач на капитализма, а гробокопач на партия, която сме мислели почти за вечна.

1860 - БПЦ СЕ ОТДЕЛЯ ОТ ГРЪЦКАТА ПАТРИАРШИЯ. На Великден в цариградската църква "Св. Стефан", при църковната служба, епископ Иларион Макариополски (на снимката) не споменава името на Вселенския гръцки патриарх. Според църковните канони чрез това си деяние той фактически отхвърля неговата власт. Иларион Макариополски (Стоян Стоянов Михайловски (1812-1875) е български духовник, един от водачите на черковно-националната борба. Близък приятел и сподвижник на Г.С. Раковски. След учредяването на Българската екзархия (1870) е член на Временния смесен екзархийски съвет и на първия Синод. От 1872 г. е търновски митрополит.

1879 - СОФИЯ Е ОБЯВЕНА ЗА СТОЛИЦА НА БЪЛГАРИЯ. Предложението на проф. Марин Дринов е гласувано от Учредителното събрание. Обявяването на София за столица превръща хилядолетния град в най-важния обществено-административен център на страната. Столицата на България е кръстена на църквата "Света София". Името ѝ на гръцки означава "мъдрост". Първата столица на българската държава е Плиска. През 893 г. цар Симеон I мести престолния град в Преслав. През 978 г. комитопул Самуил застава начело на държавата и обявява за столица Охрид. Столица на Второто българско царство е Търново.

1930 - РАЖДА СЕ КОМНЯ СТОЯНОВА, НАРОДНА ПЕВИЦА (УМИРА 1991 Г.). Една от най-стилните и лирични изпълнителки на странджански народни песни. Сред съоснователките е на Държавния ансамбъл за народни песни и танци "Филип Кутев". С него и като солистка пее в много европейски страни и САЩ, записва песни в БНР и "Балкантон". Сред най-популярните ѝ изпълнения са "Турчин робини караше", "Бяла Стана". През 1994 г. името ѝ е включено в Световната енциклопедия "Музиката на света", издадена в Лондон.

1948 - АМЕРИКАНСКИЯТ ПРЕЗИДЕНТ ХАРИ ТРУМАН ПОДПИСВА ПЛАНА „МАРШАЛ". Известен е официално като Програма за възстановяване на Европа след Втората световна война. Инициативата е наречена на името на Джордж Маршал - по това време държавен секретар на САЩ. Планът влиза в действие за 4 фискални години, започвайки от юли 1947. През този период са отпуснати 13 млрд. щ.д. за възстановяване на страните, присъединили се към Европейската организация за икономическо сътрудничество.

1990 - БКП СЕ ПРЕИМЕНУВА В БСП (БЪЛГАРСКА СОЦИАЛИСТИЧЕСКА ПАРТИЯ). В началото на 1990 г. БКП обявява намерението си да се реформира в партия на демократичния социализъм. След общопартиен референдум тя се преименува в БСП и поема политическата отговорност за управлението на страната през периода 1944-1989 г.

2011 - БПЦ КАНОНИЗИРА ЗА СВЕТЦИ НОВОМЪЧЕНИЦИТЕ ОТ БАТАК И НОВО СЕЛО. Те са убити през 1876 г. в храма в Батак и в Новоселския манастир "Света Троица" в Априлци. По време на отслужената в храм-паметника "Св. Ал. Невски" литургия от патриарх Максим е обявено вписването на имената на новите светци в българския църковен календар и са осветени техните икони. Иконата на мъчениците от Новоселския манастир в Априлци е изографисана от художника Владимир Аврамов, а на мъчениците от Батак (на снимката) - от Мирослав Асенов. Историята е запазила само някои от имената на баташките мъченици - зверски убитите местни свещеници Петър и Нейчо, великомъченикът Трендафил Керелов - жив опечен на клада, запазени са имената и на някои от избитите - Иван, Илия и др. Сред известните имена на Новоселските мъченици са тези на двамата свещеници Никола Барбулов и Георги Дългодрейски, на седем монахини и на една мирянка. Официално новите мъченици се почитат на 9 (Ново село) и 17 (Батак) май.

ДУМА
СЪВМЕСТНО ИЗДАНИЕ С

Монд дипломатик

LE MONDE diplomatique
българско издание

3 април 2014, година 11, брой 4 (113) - първа част lmdbg@press.bg; bg.mondediplo@gmail.com www.bg.mondediplo.com 8 стр.

Ориентациите на френската външна политика

По-атлантически настроен от мен...

Като възприема твърдо поведение спрямо Сирия, Иран или Русия, Франция завършва една промяна в своята дипломация, започнала по времето на президента Франсоа Митеран. Париж вече действа в съзвучие с политиката на Европейския съюз, ориентиран още от създаването си към Вашингтон, и изоставя амбицията да има собствен глас на международната сцена.

Ан-Сесил Робер

НЕОТЛИЧАВАЩИТЕ се с нищо сгради на Делегацията на Европейския съюз във Вашингтон се губят сред баналния декор на един бизнес квартал. Знамето в богородично синьо с дванадесетте звезди (1) едва се подава от фасадата, за да напомни на минувачите, че тук се намира най-старото представителство на европейската общност в чужбина, от 1954 г. На стотина метра по на север, на този 11 февруари 2014 г., американската столица се готви пищно да посрещане президента Франсоа Оланд, пристигащ на официално посещение. На всеки 50 метра по протежение на улиците се вее националният флаг на Франция. Тази вечер Белият дом поставя тържествено малките чинии в големите за 300 поканени на официалната вечеря, окачествена като *„разточителна“* от леко обърканата местна преса.

Този контраст не учудва особено Франсоа Ривасо, заместник-ръководител на Делегацията на ЕС, от която няма нито един поканен на френско-американската тържествена вечеря. *„Очевидно големите държави запазват своите двустранни отношения“*, признава той. Ето че сега Франция е в ролята на дясна ръка на САЩ, отреждана някога на Великобритания. И тя изтъква своята „специална връзка“ с Вашингтон, докато в обектива на дипломацията все по-често влизат тревожните сигнали от Украйна.

КУКРИНИКСИ.-„Чичо Сам принуждава западните лидери да подпишат Атлантическия пакт“. Съветски сатиричен вестник „Крокодил“, 1949.

От своя страна, американският президент иска да утеши съюзника си, завърнал се неотдавна (2009 г.) във военното командване на НАТО, след като го изостави насред кръстоносния му поход срещу сирийския режим. Какъв учудващ обрат, Барак Обама – по-малък войнолюбец от Оланд! Така американският президент, който наскоро обяви, че ще бъдат увеличени заплатите на работещите по договор към държавната администрация, придава блясък на десните убеждения на президента социалист.

(На стр.2)

(1) Проектантът на знамето Арсен Хайц признава, че то е вдъхновено от *„Венеца от дванадесет звезди на Дева Мария“*.

Конфронтация с МВФ и строги икономии – странното съчетание на Виктор Орбан

Националконсерватизмът пуска корени в унгарското общество

С дръзкото си противопоставяне на Международния валутен фонд и на частните чуждестранни компании унгарският министър-председател Виктор Орбан си осигурява широка народна подкрепа преди изборите на 6 април. Националистическите му позиции се родеят с тези на една крайна проислямска десница. Икономическият му антиконформизъм в комбинация със социален консерватизъм е в изгода на едно ново поколение предприемачи, близки до властта.

Корантен Леотар*

НА 23 октомври м. г. премиерът Виктор Орбан, обграден от войници, нажежава с речта си десетките хиляди симпатизанти, събрали се на Площада на героите в Будапеща за честване на годишнината от въстанието срещу Червената армия през 1956 г: *„Битката на унгарците за свобода има своите герои, но и своите предатели. Всички наши войни за независимост са били проваляни от чужбина. Знаем, че винаги е имало хора, готови да помагат на враговете ни. (...) Комунистите продадоха Унгария и унгарския народ на банкерите и на международните спекуланти. Знаем, че те са готови да продадат Унгария и на колонизаторите. (...) Виждаме как отново се организират, как отново се съюзяват с чужденци срещу нас, как отново сеят семената на омразата, раздора и насилието (...) Трябва да приведем силите си в готовност за битка, както направихме през 2010 г. Ще завършим това, което започнахме през 1956 г. Ако не се освободим, няма никога да бъдем свободни.“*

Лидерът на партията ФИДЕС, дошла на власт през 2010 г. (1), сочи враговете – левите унгарски и европейски либерали и мултинационалните компании. Като доказателство правителството изтъква доклада „Таварес“, приет от Европейския парламент през юли 2013 г., който осъжда отслабването на правовата държава в Унгария. Според ФИДЕС това е претекст да се посегне върху суверенитета на Унгария. Негови подбудители са бизнес лобитата в Брюксел и Унгарската социалистическа партия (наследница на Унгарската социалистическа работническа партия – УСРП, от времето на социализма), твърде благосклонно настроена към либерализма. В резолюция, приета същата седмица, депутатите определят като *„неприемливо“* Европейският парламент *„да се опитва да оказва натиск върху страната ни в интерес на големите частни компании“*. Резолюцията уточнява, че в желанието си да намали цените на енергията за населението Унгария неизбежно засяга интересите и несъразмерно големите печалби на различни едри европейски компании, които държат монопол.

„Смес от голизъм и рейгънизъм“

ВИКТОР Орбан колекционира врагове. Привърженик на върховенството на политиката над икономиката и на държавата над пазарите, закърмен с авторитарно разбиране за властта, той предприе поредица неортодоксални икономически мерки: допълнително облагане на цели сектори, контролирани от мултинационални компании (енергетика, банки, комуникации, големи търговски вериги), национализиране на частни пенсионни фондове с до 10 милиарда евро капитал, забрана за вземане на заеми във валута, ограничаване на независимостта на Централната банка. Истинско кощунство според Европейския съюз.

(На стр.6-7)

(1) Вж. G. M. Tamas, „Peur et désolation en Hongrie“ (Страх и отчаяние в Унгария), *Manière de voir*, № 134, „Nouveaux visages des extrêmes droites“ (Новите лица на крайната десница), април-май 2014.

*Журналист.

ОРИЕНТАЦИИТЕ НА ФРЕНСКАТА ВЪНШНА ПОЛИТИКА

По-атлантически настроен от мен...

(От стр. 1)

Окуражаван от министъра на външните работи Лоран Фабиюс, известен със своята американофилия, френският държавен глава завършва натовската ориентация на държавната дипломация, започнала по времето на Франсоа Митеран. От името на Франция той имитира непримиримостта на американските неоконсерватори и заявява, че иска да „накаже терористите“ в северната част на Мали и да започне военна кампания срещу режима в Дамаск. След като саботира първия етап от преговорите с Иран (Женева II), Париж зае спрямо Москва позиция от времето на Студената война – подкрепа за европейзирането на Украйна, признаване и подпомагане на управлението, дошло на власт след бунтовете тази зима, изоставяне на споразумението от 21 февруари, което предвиждаше правителство на националното единство и нова конституция. Като използва доста беден речник от около страница, Фабиюс повтаря на тези, които искат да го чуят, че положението е *„тежко“* и трябва да се демонстрира *„твърдост“*.

Обединените нации взети за заложник

На какви геополитически възгледи отговаря това поведение? На никакви, твърди дипломат, който вижда в поведението на френските управляващи смесица от *„интелектуален мързел“* и *„непознаване на националната история“*. Още през 2011 г. други дипломати осъдиха *„несдържаността“*, *„дилетантството“* и *„медийното поведение“* на френското външно министерство. (2) *„Във външната политика няма място за импровизация*, написа от своя страна бившият посланик Франсис Гютман през 2011 г. *Тя трябва да вижда нещата в перспектива (едва ли генерал Де Гол се е питал какво ще говори на стадиона в речта си за Виетнам, когато се е събудил на сутринта в Пном Пен)“*.(3) По отношение на Украйна дипломатът, който беше също главен секретар на Министерството на външните работи, анализира поведението на Франция като *„неприемливо пристрастно“*. (4) През 2008 г. Париж бе посредник при конфликта в Грузия, но сега той оставя тази стратегическа роля на Германия, която от 1945 г. е свързана с Вашингтон, но в същото време е и първостепенен икономически партньор на Москва.

Когато общата външна политика и политиката на сигурност свеждат дипломацията на разединените по почти всички въпроси двадесет и осем държави до неясни декларации за опазване на мира или предотвратяване на кризи, лидерството на САЩ се налага като най-малкия общ знаменател. Бившият постоянен представител на САЩ в НАТО Кърт Волкър, интервюиран във Вашингтон, не крие своето задоволство – след *„нормализацията“* на френската политика евроатлантическите взаимоотношения станаха *„по-здрави“*. Като републиканец той изказва съжалението си, че президентът Обама не налага още посилно авторитета си на някои европейски съюзници, които той намира за *„придирчиви“* и нерешителни. За щастие, с намесата в Либия Франция и Великобритания доказаха, че са способни да поемат своята част от прословутия „товар“ на общата отбрана, и изтраха ролята на въоръжен юмрук на подчинената от Запада „международна общност“. Лишени от общо главно командване, предвидено в основополагащата харта, но неосъществено на практика, Обединените нации се оказват заложници на Алианса.

Атлантическото привличане на Европейския съюз очевидно не е плод на импровизирана промяна. Общностната интеграция се ражда с благословията на САЩ и под техния военен чадър в началото на Студената война. През 1952 г. Вашингтон е първата столица, признала Европейската общност за външна и стомана. Тази връзка никога не се е разхлабвала – първият, който зае поста Върховен представител на ЕС по въпросите на външните работи и политиката на сигурност, бе бившият генерален секретар на НАТО Хавиер Солана. Негов наследник е не друг, а Катрин Аштън, чиято британска националност може само да радва Белия дом. Назначена от 28-те държавни и правителствени ръководители, тя е едновременно заместник-председател на Комисията и ръководител на Европейската служба за външна дейност, създадена от Лисабонския договор.

До 80-те години на миналия век Париж изтъкваше перспективата за „Европейска Европа“ като „трети път“ между двете суперсили САЩ и СССР. Въпреки противопоставянето на Франция, изразявано постоянно до управлението на Митеран, всички договори потвърдиха обвързването с НАТО на един Европейски съюз, *„психологически зависим“* от САЩ – по думите на висш европейски чиновник във Вашингтон, пожелал да запази анонимност. Докато съветският блок се разпадаше, американският президент и европейските му колеги отново потвърдиха чрез Трансатлантическата декларация от 1990 г. своето стратегическо сътрудничество и необходимостта то да бъде задълбочено.

В широкия спектър от общи цели, сред които са мирът, демокрацията и сигурността, на първо място в неуравновесените дипломатически взаимоотношения е процъфтяването на пазарната икономика и на свободната търговия чрез трансатлантическото икономическо партньорство (1998 г.), рамковия договор за ново икономическо партньорство и създаването на Трансатлантическия икономически съвет (2007 г.). Намиращото се в процес на договаряне Споразумение за трансатлантическо партньорство (5) е последното либерално отроче на евроамериканската двойка, чийто постоянен меден месец се насърчава от Комисията. Конгресмени се страхуват от отражението на това споразумение върху заетостта в своите щати, ето защо посланикът на ЕС във Вашингтон португалецът Жоао Вале де Алмейда не пести усилията си да ги убеди в неговите предимства. В Париж министърът по европейските въпроси Тиери Репантен решава, че: *„Франция винаги е подкрепяла принципа на едно споразумение за свободна търговия.“* В геополитически план той добавя: *„В очакване на следващата Среща на върха на НАТО, предвидена за септември 2014 г., ще се опитаме да засилим партньорството между ЕС и НАТО.“*(6)

Франсис Бруел, заместник-председателка на Трансатлантическия съвет – мозъчен тръст, създаден през 1961 г. съвсем в духа на Студената война, нетърпеливо иска споразумението да бъде сключено окончателното, защото по думите ѝ то ще позволи на атлантическото партньорство (40% от световната търговия) *„да фиксира икономически норми за целия свят“*. Търговският обмен между страните от двата бряга възлиза на около 1,7 млрд. евро дневно и всеки е първостепенен партньор на другия. Трансатлантическата връзка е луксозен кораб, пред който се движат търговски кръстосвачи и се опитват чрез всевъзможни договори да наложат евроамериканските интереси в света. Като оставим настрана вече изтърканите приказки за демокрация и човешки права, споразуменията, по които Европейският съюз води преговори с източноевропейски страни като Украйна, са преди всичко споразумения за свободна търговия. Погледната от Вашингтон, идеята за социална Европа изглежда още по-мъглява, отколкото на Стария континент.

Понятието „трансатлантическа връзка“ вече се разбира *„в широк смисъл“*, обяснява г-жа Хедър Конли, бивш помощник държавен секретар по взаимоотношенията с Европа. От двете страни на океана то включва всички територии на САЩ и на двадесет и осемте страни. По-конкретно тази връзка се простира от запад на изток – от Калифорния до Литва, и от север на юг – от Гренландия до Огнена земя и Южна Африка. Именно в този дух Комисията лансира през януари 2013 г. специална програма, която да *„анализира основните промени в атлантическия басейн“* в областта на икономиката, сигурността, институциите и екологията. *„Обсебени от контраста между огромния икономически растеж в Азия и трудностите, през които преминава Западът, много наблюдатели не усетиха пренареждането на атлантическото пространство*, пише Комисията. *Взаимоотношенията между Северна Америка и Европа продължават да са най-силната връзка между два континента.“* (7)

Всички елементи са свързани и замислени като едно цяло. *„Световната търговия би намаляла, ако САЩ не гарантират сигурността на действащите лица на пазара“*, потвърждава просто К. Волкър. Но съвместим ли е подобен възглед със заздравяването на *„идентичността на Европа и* [на] *нейната независимост“*, предвидено (без задължаващ характер) в преамбюла на Лисабонския договор? На няколко десетки метри от Делегацията на ЕС във Вашингтон в луксозните офиси на германския фонд „Маршал“ – САЩ, американски мозъчен тръст, създаден с немски капитали, Андрю Фишбейн се учудва на този въпрос: *„Докато Азия все повече се утвърждава, нашите интереси продължават да са същите. Освен това имаме и общи ценности като демокрацията и защитата на „гражданските общества“, които залагат на човешките права.“*

Тези празни думи, които са постоянно в устата на повечето ни събеседници, хвърлят ярка светлина върху политическото небитие на Двадесет и осемте. За Вашингтон партньорството с Европа представлява едната челюст на клещите, които заедно със споразуменията, обвързващи страните от Тихия океан, трябва да държат Русия и Китай. За европейците, чието единство се крепи най-вече на развитието на пазарната икономика и свободната търговия, стратегическата цел е по-неясна.

Никакво стратегическо виждане

Като се намесва директно в украинската политика, Русия напомня на западните сили за принадлежността си към Европа. Под натиска на САЩ обаче те се опитват да я изтласкат към Азия. Отвъд своите добре разбрани национални интереси Берлин демонстрира сдържаност към тази перспектива, която е в противовес на историята и на географията. Гмурнал се още с раждането си в големия атлантически басейн, разбиран вече „в широк смисъл“, ЕС навлиза в руски води с лекотата на слона и острия поглед на къртицата.

Европейският съюз не само няма никакво стратегическо виждане за своите континентални интереси, но и нищо не показва, че възнамерява да го изгради. И дори по-лошо, той не се бои да нарушава принципите, приети с доста труд. Така политиката му, наречена „добросъседство“, трябва официално да допринесе за стабилизирането на мира на Стария континент. Но подкрепата за разширяване на Атлантическия алианс на континента, заявената воля за разширяване на ЕС към Западните Балкани, например с подтикване на Белград да се отдалечи от Москва, обявеното подписване на споразумение за асоцииране с Киев рискуват да влязат в противоречие с тази благородна амбиция.

Ако приемем, че Владимир Путин обича да прибягва към използването на сила като нормално според него средство във външната политика, той се оказва против желанието си в нещо като игра на „Едно, две, три, слънце!“ (8) с Брюксел. След години на безлична руска политика сега той само може да констатира напредването на атлантически ориентираните страни към границите му. С престорена наивност Европейският съюз, стигнал до Майдана, отрича своята активност като хитруващо дете.

АН-СЕСИЛ РОБЕР
LE MONDE DIPLOMATIQUE
Превод Ивайло Буров

(2) Groupe Marly, „La voix de la France a disparu dans le monde“ („Гласът на Франция вече не се чува на световната сцена“), *Le Monde*, 22 февруари 2011.

(3) Francis Gutmann, *Changer de politique. Une autre politique étrangère pour un monde différent?* (Смяна на политиката. Възможна ли е друга външна политика за един по-различен свят?), Riveneuve Editions, Париж, 2011.

(4) Francis Gutmann, „Une France fâcheusement partisane“ (Непремливо пристрастното поведение на Франция), Observatoire de la défense et de la sécurité (Обсерватория по отбрана и сигурност), 21 януари 2014, www.espritcorsaire.fr

(5) Вж. Лори Уолък, „Трансатлантическото споразумение – майфун, който заплашва Европа“, *Монд дипломатик в Дума*, 21 ноември 2013.

(6) „Официални декларации за външната политика от 19 февруари 2014 г.“, Министерство на външните работи, Париж, www.diplomatie.gouv.fr.

(7) Програма „Атлантическо бъдеще“: http://www.atlanticfuture.eu.

(8) В тази детска игра едните (Двадесет и осемте) трябва да отбележат точка, без да бъдат забелязани, и да останат неподвижни, ако посоченият играч, който гледа другаде (Русия), се обърне към тях.

Добрите, лошите и Крим

Антируската мания

С присъединяването на Крим към руската територия, утвърдено на 18 март от Владимир Путин, и с наложените на Кремъл санкции украинската криза доби мащабите на геополитическо сътресение. За да се разбере същността на конфликта, е необходимо да се отчетат гледните точки на всички действащи лица. В западните канцелории обаче четенето на морал често измества анализа.

Оливие Зажек*

През последните седмици медийното отразяване на събитията в Украйна затвърди мнението, че за част от западната дипломация кризите не отразяват асиметрия между интересите и възприятията на надарени с разум действащи лица, а представляват поредни сблъсъци между Доброто и Злото, предопределящи курса на историята.

Русия е много подходяща за подобни сценарии, които имат предимството да са съвършено прости. За голям брой коментатори това е варварска държава, управлявана от казаци, която може да бъде уподобена на полумонголска пустош, подвластна на изпаднали подражатели на КГБ, които кроят мрачни заговори в услуга на невротични царе, затънали в ледените води на своите егоистични сметки (1). Усамотени и откъснати от днешната епоха, тези самодържци бавно местят фигурите върху големи шахматни дъски от слонова кост, вместо да четат *Икономист*. От време на време потапят някоя атомна подводница заради удоволствието да замърсят Баренцово море, докато чакат да предизвикат незаконен референдум у „близките съседи“, с цел да възстановят СССР.

Едно резюме на общите приказки, публикувани в западната преса от петнадесет години насам – не само от началото на украинската криза – би очертало фолклорния образ на това, което обикновеният читател би запомнил за политиката на Руската федерация. Това общо взето негативно възприятие, близко до карикатура, е свързано с една добре вкоренена традиция. Тя се опира на внушенията, че руският светоглед е тоталитарен и „лъжовен“ (2), както и на предполагаема приемственост между Йосиф Сталин и Владимир Путин. Това е любима тема на френските коментатори и на американските неоконсервативни мозъчни тръстове (3). Тази традиция черпи сили от разказите на европейски пътешественици от Ренесанса, които още навремето оприличавали „варварите“ руси на страховитите скити от античността (4).

Събитията на Майдана (Площада на независимостта) в Киев са пример за несъстоятелност на анализа, основан на подобна демонология. Разделена езиково и културно между Изтока и Запада, Украйна може да гарантира сегашните си граници само като поддържа вечно равновесие между Лвов и Донецк – символите на европейския и руския ѝ полюс.

Да се бракосъчетае с единия или с другия, би означавало да се отрече от собствените си основи и следователно да отключи безвъзвратния механизъм на едно разделение по чехословашки модел (5). Тя е вечна геополитическа годеница.

Украйна не може да „избира“. Ето защо се задоволява с предложенията за скъпи годежни пръстени: 15 милиарда долара от Русия, обещани през декември 2013 г., и веднага 3 милиарда от Европейския съюз, като допълнение към провалените споразумение за асоцииране. На всеки от претендентите тя отпуска подлежащи на отмяна гаранции: Харковското споразумение от 2010 г. за удължаване до 2042 г. на срока на руската морската база в Севастопол или договорите за аренда на обработваеми земи за европейските магнати. Като свеждат това геокултурно съжителство между трима до насилствен брак с Москва, експертите се поддават на антируската мания и показват силна аналитична недостатъчност. Те, които упрекват Путин, че се придържа единствено към политиката на силата, проявяват не по-малко осъдителна едностранчивост, като ограничават собствената си перспектива до поглъщането на Украйна от евроатлантическата общност в ролята на освободител.

Противно на това, което се писа, вътрешното равновесие на тази крехка нация бе нарушено не на 27 февруари 2014 г., когато въоръжени лица поеха контрола над парламента и правителството на Крим – този зрелищен обрат бе изтълкуван като отговор на Путин заради бягството на украинския президент Виктор Янукович на 22 февруари. Повратът всъщност стана между тези две събития, по-точно на 23 февруари, когато новите ръководители на Украйна взеха абсурдното решение да отменят статута на руския като втори официален език в източните области – закон, който изпълняващият длъжността президент до момента отказва да утвърди. Къде се е видяло осъден на разчекване сам да подкара конете?

Путин не можеше и да мечтае за по-уместен повод от тази нелепост, за да предприеме кримската си маневра. Бунтът, довел до падането на Янукович (избран през 2010 г.), а след това и до отделянето на рускоговорящия Крим от киевската орбита, е следователно само последната до момента проява на културната трагедия в Украйна, тази източна Белгия.

И в Донецк, и в Симферопол рускоговорящите украинци като цяло не са толкова чувствителни, колкото се твърди, към пропагандата на големия руски брат – разшифроването ѝ с чувство на фаталистична ирония е станало за тях втора природа. Стремежът им към истинска правова държава и край на корупцията не се отличава от този на галицийските им сънародници. Путин знае всичко това. Но той знае също, че това население, което държи на езика си, не би заменило Александър Пушкин и спомена за Великата отечествена война срещу абонамент за списание *Правилата на играта* на Бернар-Анри Леви (6). Според едно проучване от 2011 г. 38% от украинците говорят руски у дома си. А ето че авантюристичното и реваншистко решение от 23 февруари изведнъж показа, че Москва казва истината. За украинския изток не е проблем, че новото правителство на страната е взело властта, сваляйки избрания президент, а че първото му решение беше да накара половината от своите граждани да преклонят глава.

Двуполюсни фантазии и шпионски романи

Именно на този ден Майданът загуби Крим, за който никой не е забравил, че е „подарен“ на Украйна от Никита Хрушчов през 1954 г. От този факт следва забележката на Михаил Горбачов на 17 март, ден след референдума на кримското население за присъединяване към Русия: *„Ако навремето Крим бе присъединен към Украйна по съветските закони (...), без да се иска мнението на народа, днес този народ е решил да поправи грешката. Това е достойно за поздравления, а не за санкции.“* (7) Думите му подействаха като студен душ за Брюксел, където съгласувано с Вашингтон се подготвяше серия от санкции срещу Москва (ограничения за пътуване и замразяване на авоарите на украински и руски отговорни лица).

Ако това, което иска Русия, не е основателно, нормално е първо да се разберат доводите ѝ и чак след това, ако трябва, да бъде осъждана. Да не забравяме, че Украйна може да загуби не само Крим, ако продължителното общуване с любезната Виктория Нюланд (8) я подтикне да се включи в НАТО. Някои от ключовите фигури в новото правителство, в което има четирима министри на ултранационалистическата партия „Свобода“ (9), са привърженици на тази идея.

Може би е време да се спре използването на израза „студена война“ в статиите, посветени на Русия. Освен че е исторически несъстоятелен, той служи главно за оправдание на натрапчиви двуполюсни фантазии по модела на Павлов. Джон Маккейн, бивш кандидат на републиканците за Белия дом и признат експерт по международна политика от Аризона, даде типичен пример за това, като разобличи Путин, *„руски империалист и апаратчик от КГБ“*, окуражен от *„малодушието“* на Барак Обама. Вероятно претоварен от работа покрай медицинските осигуровки на своите сънародници, Обама не си бил давал сметка, че *„агресията в Крим (...) вдъхва смелост на други агресори – от китайските националисти до терористите на „Ал Кайда“ и иранските теократи“* (10). Какво да се направи? *„Трябва да се превъоръжим морално и интелектуално*, отговаря бившият съекипник на Сара Пейлин, *„за да попречим на Путинската тъма да обгърне още повече човечеството.“* Наставления, които макар да разобличават теократите, злоупотребяват с теологичната фразеология.

Вашингтон и Брюксел, в доста сходен стил, изглежда са се споразумели да раздухват жарта на украинската криза, вместо да я потушават. Настрани от тези крайности, неустрашимата Ангела Меркел разговаря с Путин по телефона (на руски). Двамата не само се чуват, а и се разбират. Позициите им били диаметрално различни? Това им дава основание не да се обиждат, а да влизат в диалог и да преговарят, стъпка по стъпка.

В Лондон, Париж и Вашингтон препрочитат шпионските романи на Том Кланси. В Берлин и Москва, „студени“ столици, свързани чрез икономиката, енергетиката (40% от германския газ е руски) и спомена за военната ордалия на Източния фронт, се взират в картите на *Mitteleuropa* (Средна Европа), чиито горещи линии изглежда само те наистина знаят. Твърдата позиция на канцлерката към Москва не ѝ пречи да възприема обективните причини за нервността на Путин, от една страна, и от друга – реалните му възможности да маневрира.

(На стр.5)

* Изследовател в Института за сравнителна стратегия, Париж.

(1) Bernard-Henry Lévy, „L'honneur des Ukrainiens“ (Честта на украинците), *Le Point*, Париж, 27 февруари 2014.

(2) Alain Besançon, *Sainte Russie* (Свещена Русия), Editions De Fallois, Париж, 2014.

(3) Steven P. Bucci, Nile Gardiner, Luke Coffey, „Russia, the West, and Ukraine: Time for a strategy – not hope“ (Русия, Западът и Украйна: време за стратегия, а не за надежда), *Issue Brief*, № 4159, Heritage Foundation, Вашингтон, 4 март 2014.

(4) Вж. Stéphane Mund, *Orbis Russiarum. Genèse et développement de la représentation du monde „russe“ en Occident à la Renaissance* (Зараждане и развитие на представата за „руския“ свят на Запад по време на Ренесанса), Droz, Женева, 2003.

(5) „Нежната революция“ от 1989 г. доведе през 1992 г. до разделяне на Чехословакия на две отделни държави на етно-езикова основа.

(6) Френски „философ“, тясно свързан с френската олигархия – *бел. на бълг. ред.*

(7) Изявление пред агенция „Интерфакс“, 17 март 2014.

(8) По време на телефонен разговор с американския посланик в Украйна, разгласен публично през февруари, Виктория Нюланд, помощник държавен секретар на САЩ за Европа и Евразия, възкликва: *„Майната му на ЕС!“*.

(9) Вж. Еманюел Драйфус, „Ултранационалистите в Украйна“, *Монд дипломатик в Дума*, 6 март 2014.

(10) John McCain, „Obama has made America look weak“ (Заради Обама Америка изглежда слаба), *The New York Times*, 14 март 2014.

„НЕ ВСЕКИ БУНТ Е РЕВОЛЮЦИЯ“

Украйна – от една олигархия към друга

След отделянето на Крим новата украинска власт се намира в катастрофална икономическа, демографска и социална обстановка. Олигархичната система, изграждана от двадесет години, води до бедност и поражда озлобление и страхове. Няма обаче никакви признаци тя реално да е поставена под съмнение.

СПЕЦИАЛНИ ПРАТЕНИЦИ
ЖАН-АРНО ДЕРАН И ЛОРАН ЖЕСЛЕН*

СЪВСЕМ близо до площад „Ленин“ в Донецк се намира „Донбас Палас“, най-луксозният хотел в Източна Украйна. Тук нощувката струва 350 евро на стая, което е доста повече от средната месечна заплата. Хотелът е част от империята на Ринат Ахметов. Най-богатият човек в страната беше приближен на сваления президент Виктор Янукович, а сега предпазливо подкрепя властта, установена след бунта в Киев. Освен този хотел и многобройни недвижими имоти, милиардерът притежава футболния клуб на града – „Шахтьор“ (Донецк), и най-вече редица мини, стоманодобивни и други заводи. Най-големите богаташи в клановете на националната олигархия са родени именно в индустриалния и минен Донецки басейн. Тези земи в Донецка и Луганска област бяха един от основните промишлени центрове на Съветския съюз.

Донецкият басейн продължава да носи една четвърт от валутните постъпления на Украйна, макар че са останали само 95 официално действащи мини, срещу 230 преди двадесет години. За същия период страната е загубила седем милиона жители. Скоро след постигането на независимостта – в края на 1991 г., поради икономическия хаос и закриването на първите държавни мини хората започнаха да дълбаят земята, за да оцелеят. *„Тук е достатъчно да копаеш на метър дълбочина, за да намериш въглища,“* казва възрастен миньор от съседния Торез – промишлен град, който продължава да носи името на бившия френски комунистически ръководител (1). В тези импровизирани минни галерии, зле укрепени с дървени подпори, често стават нещастия. Подтиквани от надеждата да припечелят по 200-300 евро на месец, миньорите поемат риска да изчезнат в земните недра. Когато Янукович дойде на власт през 2010 г., мрежата от незаконни мини, наричани *коланки*, се структурира и организира.

„Въглищата от копанките *се продаваха на ниска цена на държавните мини, които след това ги препродаваха по пазарни цени“*, разказва Анатолий Акимошин, заместник-председател на Независимия профсъюз на украинските миньори. Към тези печалби се прибавяха субсидиите, отпускани от правителството, за да се поддържа изкуствено платежоспособността на държавните мини. *„Голяма част от сумите потъваше в джобовете на управниците“*, изтъква Акимошин. Според националните експерти 10% от въглищата, произведени в страната през последните години, идват от незаконните мини. Зад тази мрежа се прокрадва сянката на Александър Янукович (големия син на бившия президент). Той пое риска да се конкурира със собствениците на приватизираните мини, сред които се откроява Ахметов.

„Революция ли? Не, чисто и просто отново се раздават картите.“ Социологът Володимир Ищенко, ръководител на Центъра за изследване на обществото в Киев, не крие разочарованието си няколко седмици след бягството на Янукович и установяването на новия режим. *„Това управление защитава същите ценности като предишното – икономически либерализъм и лично облагодетелстване. Не всеки бунт е революция. Малко е вероятно движението от Майдана да доведе до дълбоки промени, за да претендира да се нарече революция. Най-сериозният кандидат в президентските изброи на 25 май е не друг, а „кралят на шоколада“ Петро Порошенко, един от най-богатите мъже в страната...“* Докато куршумите още поваляха демонстранти на Площада на независимостта (Майдан) – епицентър на народния гняв след 22 ноември, в преддверията на властта се обсъждаше един странен преход с участието на влиятелните бизнесмени, поели контрола над Украйна.

През последните двадесет години Украйна изживя специфична форма на развитие, често окачествявана като „олигархически плурализъм“. Много бизнесмени, които натрупаха огромно богатство, купувайки на безценица мините и заводите, приватизирани след края на СССР, влязоха в политиката. Така търговци на петрол и газ можеха да станат министри или да оглавят цели клонове на държавната администрация. Самата бивша министър-председателка Юлия Тимошенко, главна фигура на „Оранжевата революция“ през 2004 г. и обявена от Запада за мъченица, след като беше вкарана в затвора през август 2011 г., натрупа състояние в газовата промишленост.

Съвместяването на бизнес и държавна служба гради кариери. Някои крупни предприемачи се задоволяват с по-дискретна позиция – финансират предизборните кампании на политици, които по този начин стават техни длъжници, готови да отстояват интересите им. Тази система, добила форма при управлението на президента Леонид Кучма (1994-2005), предполага постоянно пренареждане в зависимост от конкуриращите се интереси на влиятелни фигури, сключените съюзи и разривите.

На две крачки от „Донбас Палас“, над луксозната сграда, подслонила седалищата на „Метинвест“ и Д.ТЕК, две от компаниите на Ахметов, светеше емблемата на „Мако“, холдинг за износ на украински въглища, регистриран в Швейцария от сина на Янукович. Няколко дни след като бащата пада от власт, тя беше дискретно демонтирана. Това беше знак, че съюзът между господаря на Донецкия басейн и хората на президента се е разпаднал.

Полицаите вече не знаят на кого да се подчиняват

След 2010 г. президентът Янукович, смятан от 90-те години насам за политически представител на интересите на Донецкия клан, реши да добие известна автономност спрямо могъщия си покровител. Той постави на ключови държавни постове доверени хора, членове на „Фамилията“ му, както украинците бързо ги нарекоха. Сред тях е Сергей Арбузов, смятан за негов личен банкер, който застана начело на централната банка в края на 2010 г. В разгара на кризата – на 28 януари т.г., за кратко беше назначен и за министър-председател, след като Микола Азаров освободи поста. Президентът разчиташе също на Виталий Захарченко, близък приятел на сина му Александър. Назначи го начело на данъчната администрация през декември 2010 г., а през ноември 2011 г. го направи министър на вътрешните работи. И най-сетне, веднага след като дойде на власт, Янукович реши да даде рамо на бизнеса на друг влиятелен мъж – Дмитро Фирташ, който за известно време държеше монопола над вноса на руски газ, а по-късно разшири дейността си в области като химическата промишленост и банковия сектор. Захарченко избяга в Русия, а Фирташ беше арестуван във Виена на 13 март.

„Фамилията“ помогна също така за създаването на групата на „младите олигарси“, сред които изгряваща звезда е Сергей Курченко. Този млад мъж (роден през 1985 г. в Харков) е определен за „откритие“ в света на бизнеса през 2012 г. Собственик е на компанията „Газ Украйна“, която контролираше 18% от пазара на втечнен газ и реализираше оборот от 10 милиарда долара. През 2012 г. Курченко се сдоби с рафинерията в Одеса и футболния клуб на родния си град – „Металист“ (Харков). Това скорошно издигане почива преди всичко на тесните му връзки със сина на бившия главен прокурор Виктор Пшонка, друг виден член на „Фамилията“. Когато купи рафинерията в Одеса, младият собственик на „Газ Украйна“ влезе в открито съперничество с Игор Коломойски, смятан за третия най-богат човек в страната, със силно присъствие на петролния пазар. *„Конкуренцията не беше лоялна, понеже Курченко имаше подкрепата на режима“*, обяснява журналистката Анна Бабинец.

След падането на „Фамилията“ Курченко избяга в Русия, подобно на Пшонка – баща и син. На 2 март 2014 г. новите власти назначиха съперника му Коломойски за областен управител на Днепропетровска област. Същия ден Сергей Тарута, главно действащо лице в черната металургия и собственик на „Индустриалния съюз на Донбас“, беше поставен като областен управител на Донецка област. Той беше един от хората, финансирали „Оранжевата революция“, но винаги се е стремял да не афишира политическата си ангажираност. *„Тарута и Ахметов никога не са били приятели. След редица конфликти обаче те съумяха да сключат своеобразно споразумение за контрол над нашия регион*, обяснява политологът Валентин Кокорски, професор в университета в Донецк. *Няма как Ахметов да не е дал своето съгласие за назначението на съперника си.“* И все пак, битката между двамата дълго време беше ожесточена – Ахметов увеличаваше цените си, за да застави Тарута да отстъпи контрола над компанията си.

Едно от малкото предимства на олигархичната система било, че предпазвала страната от влиянието на руските капитали (2). *„Въпреки това*, уточнява Кокорски, *илюзорно е да се мисли, че украинската икономика, особено в Донецкия басейн, може да мине без Русия. Всички наши преработвателни индустрии са насочени към този пазар и много често не съответстват на нормите на Европейския съюз. Олигарсите ни много добре знаят, че единственото спасение за Украйна е да играе пълноценно ролята си на мост между Европейския съюз и Русия.“* Например, богатството на Ахметов е пуснало корени в Донецкия басейн, но се простира до Русия и редица страни от Европейския съюз (България, Италия, Обединеното кралство). Там олигархът притежава заводи, кръстосани дялови участия и куп дружества паравани.

От своя страна, Тарута произлиза от гръцкото малцинство по брегоequите на Азовско море. Родният му град, голямото пристанище Мариупол, е бастион на бизнес групата на Ахметов. Тя притежава металургичните комбинати „Азовстал“ и „Илич“, както и завода за вагони и локомотиви „Азовмаш“, който изнася почти цялата си продукция в Русия. Няколко дни след назначението си Тарута е ходил в Мариупол, за да се срещне с представителите на икономическите среди. *„Срещата беше плодотворна. Никой няма интерес Украйна да се разпадне“*, уверява директорът на влиятелния местен всекидневник *Приазовский рабочий* Николай Токарски, взел участие в срещата. Вестникът е собственост на холдинга СКМ на Ахметов. Токарски е и депутат в областния съвет на Донецка област, където под етикета „независим“ представлява пряко интересите на олигарсите. С риск да не се понрави на читателите си, които са много чувствителни към сигналите, идващи от Русия, *Приазовский рабочий* защитава *„териториалната цялост“* на Украйна и така показва, че Ахметов се е приобщил към новите власти в Киев.

Правителството се опитва да се справи с фалита и почти пълното изчезване на държавния апарат, като за това разчита на олигарсите. То се стреми да ги привлече най-вече срещу „руската заплаха“. Знае се, че един траен конфликт би бил пагубен за интересите им. Ахметов и Тарута изглежда добре съзнават опасността и многократно призовава за спокойствие. След острите сблъсквания от 13 март, които струваха живота на един демонстрант в центъра на Донецк, Ахметов излезе с комюнике, че *„Донецкият басейн е един отоворен регион“*, където живеят *„смели и работливи хора“*, които няма да се поддадат на демоните на насилието.

През март пророци настроените демонстранти и силите на реда се впуснаха в странна битка за държавните сгради в източната част на страната. Първо те бяха окупирани от протестиращите, но няколко дни по-късно полицията си върна контрола над тях. Когато на 9 март беше щурмувана областната администрация в Луганск, триста полицаи с щитове, вместо да защитават сградата, излязоха от нея под одобрителните възгласи на събралото се множество от две хиляди души, основно жени и пенсионери. Мнозина полицаи се усмихваха в знак на съучастие с онези, които току-що ги бяха накарали да напуснат сградата. Този сценарий се повтори неколкократно в Донецк. *„Полициите вече не знаят на кого да се подчиняват. Ръководителите им служеха на предишната власт“*, обяснява Денис Казански, известен блогър от Донецк.

Йерархията вече е неясна по всички етажи на силите за сигурност. Централните администрации, където бяха назначени нови кадри, вече не са функционални. *„По отношение на корупцията прокуратурата разчита на данните, които ние, журналистите, можем да ѝ дадем, тъй като архивите изчезнаха“*, обяснява Бабинец. И докато според временно изпълняващия длъжността президент на Украйна Александър Турчинов армията разполагала с едва *„шест хиляди души в бойна готовност“*, парламентът гласува на 13 март да се създаде Национална гвардия. Тази войска, в която биха могли да влязат най-радикалните националисти, като тези от крайно дясната групировка „Десен сектор“ (3), няма особени шансове да отговори на предизвикателствата на сигурността.

Тя обаче рискува да засили недоверието на населението в Източна Украйна. На 14 март в Харков членове на „Десен сектор“ и пророски настроени граждани влязоха в кърваво стълкновение.

„Мир на колибите, война на дворците“, един забравен лозунг

В действителност, държавата изглежда, че се разпада, а историята на украинската „революция“ вече прилича на една пропусната възможност. Александър Ткаченко, представител на Партията на регионите в Луганск, на тридесетина километра от границата с Русия, признава, че е бил шокиран, *„като всички“*, от луксозната резиденция на Янукович с прословутата „тоалетна от масивно злато“ (по-късно се оказа, че снимката на „златната тоалетна“ е взета от другаде – *бел. на бълг. ред.*). *„Когато бяхме млади, ни учеха на стария лозунг „Мир на колибите, война на дворците“*, въздъхва той. *Но корупцията разяде цялата страна.“*

Населението на Източна Украйна несъмнено можеше да се присъедини към протестиращите срещу олигархията и корупцията в Западна Украйна. Изстъпленията на украинския национализъм обаче отблъснаха русоговорящите в източната част, докато привържениците на бившия президент Янукович размахват *„фашистката заплаха“*. Само за няколко седмици манипулирането на страха на хората и на чувството за идентичност доведе страната до ръба на гражданска война.

LE MONDE DIPLOMATIQUE
Превод Павлина Колева

Една държава на границата между Централна Европа и Русия

AGNÈS STIENNE

Шестдесет години напрежение

Февруари 1954 г. Никита Хрушчов присъединява Крим към Украйна.

Август 1991 г. Независимост.

Юни 1993 г. Крим получава специален статут на автономия.

21 ноември 2004 г. Начало на „Оранжевата революция“, след която Виктор Ющченко става президент.

Август 2006 г. Виктор Янукович става министър-председател при Ющченко.

Февруари 2010 г. Янукович е избран за президент след победа срещу Юлия Тимошенко.

21 ноември 2013 г. Отказ от подписване на споразумение за асоцииране с Европейския съюз. Начало на демонстрациите в Киев.

20 февруари 2014 г. Кървав ден в Киев.

21 февруари 2014 г. Янукович, опозицията и европейски министри подписват споразумение.

22 февруари 2014 г. Бягство на Янукович, който заклеймява *„държавния преврат“*.

23 февруари 2014 г. Парламентът гласува отмяна на закона за езиците.

27 февруари 2014 г. Милиционери, подкрепени от руски войници без обозначения, установяват контрол над Крим.

16 март 2014 г. Референдум в Крим. 96,7% от гласовете са за присъединяване към Русия.

Антируската мания

(От стр. 3)

В това отношение Меркел се различава от Янукович, който не беше много наясно с психологията на своя „закрилник“: *„Русия трябва да действа*, зовеше изгнаникът на 28 февруари. *Понеже познавам характера на Путин, се питам защо е толкова въздържан и защо пази мълчание.“* Тук е и същността на проблема – сваленият украински президент действа и говори, без да се претоварва с информация, без да отчита дългосрочните последици, нито пита за мнението на съгражданите си. Той не вниква в логиката на Путин, чиято мисловна нагласа, под външно грубовати форми, му повелява да знае докъде да стигне, без да прекали. Противно на Янукович и на привържениците на безкрайното разширяване на НАТО и Европейския съюз.

Руският президент само косвено изигра военната карта (чрез възпиращото проникване в Крим на руски войски без отличителни знаци, съчетано с учения по границата), за да може впоследствие по-успешно да насочи контранастъплението си по юридическата плоскост. След референдума от 16 март 2014 т. темата за сепаратизма на полуостров е вече въпрос от сферата на международното право. Върху него обаче тежи сянката на косовския прецедент – първороден грях, който кара западните държави да се оплитат в собствените си противоречия (11).

Двоен стандарт

НЕОБХОДИМА е спешна оценка на дългосрочните последствия върху геополитическия баланс, за да се овладее „ефектът от промяната“. С други думи, да се възприеме подход на взаимодействие (*Wechselwirkung*) – понятие, което стратегът Карл фон Клаузевиц включва във всички логически двубои, разрешавани чрез сила или заплаха за употреба на сила. В западното словоборство се наблюдава панически отказ от „нестабилни и променливи положения“ (12), който свежда дипломатическата практика до спазматични рефлекси. Русия смята, че в международните отношения съществуват двойни стандарти. Сходен е и анализът на Китай, който на 16 март се въздържа при гласуването в Съвета за сигурност на ООН на резолюция, осъждаща политиката на Русия в Крим.

Афганистан през 2001 г., Ирак през 2003 г., Либия през 2011 г. били алтруистично дело на държави пророци, които можели да бъдат винени единствено за несръчност в захласа на освободителната си мисия. Другите действащи лица, напротив, бранели интересите си само по пътя на осъдителни агресии. Според Франсоа Оланд референдумът от 16 март бил *„псевдодопитване, защото не съответства на вътрешното украинско законодателство и международното право“* (изявление от 17 март). На 17 февруари 2008 г., девет години след военна операция, извършена без съгласието на ООН, албанският косоварски парламент гласува за независимост на автономната сръбска провинция Косово, срещу волята на Сърбия, с подкрепата на Франция и САЩ. Русия и Испания отказаха и все още отказват да признаят това нарушение на международното право. Както и… Украйна.

Три приоритетни задачи стоят пред украинците: геополитически баланс между Русия и Европа, културна и езикова равнопоставеност между гражданите от източната и западната част на Украйна, край на корупцията на елитите. Независимо дали са „демократични“ или „пророски“, те са бъркали в една и съща каца с мед, използвали са същите съветници по комуникация (13). Само на тази цена може да се осигури „неприкосновеността“ на териториалната цялост, която днес, въпреки твърденията на късопаметните дипломати, не е по-солидна, отколкото тази на Чехословакия през 1992 г., на Сърбия през 1999 г. и на Судан през 2011 г.

Украинското предизвикателство не е външно, а вътрешно. Както отбелязва социологът Георг Зимел, *„границата не е пространствен факт със социологически последствия, а социологически факт с пространствено изражение“* (14). Въпросът не е дали Путин е превъплъщение на Иван Грозни, а дали украинските „елити“ ще бъдат на висотата на предстоящите задачи и ще се превърнат в инженери по обществено изграждане, способни да възстановят единството на многолика страна. Тогава ще настъпи желаният ден, в който Украйна най-сетне ще заслужи граници.

ОЛИВИЕ ЗАЖЕК
LE MONDE DIPLOMATIQUE
Превод Станимир Делчев

---

* Журналисти.

(1) Морис Торез беше генерален секретар на Френската комунистическа партия в периода 1930-1964 г.

(2) Slawomir Matuszak, „The oligarchic democracy: The influence of business groups on Ukrainian politics“ (Олигархическата демокрация: влиянието на бизнес групите върху украинската политика), Център за източни изследвания, Варшава, септември 2012.

(3) Вж. Еманюел Драйфус, „Ултранационалистите в Украйна“, *Монд дипломатик в Дума*, 6 март 2014.

(11) Вж. Жан-Арно Деран, „Независимостта на Косово – бомба със закъснител“, *Монд дипломатик*, март 2007.

(12) Вж. изследванията на Robert O. Kehoane за значението на възприятията в теорията на международните отношения.

(13) Американецът Пол Манафорт е бил съветник на Янукович от 2004 до 2013 г. По-рано е работил за Роналд Рейгън, Джордж У. Буш... и Джон Маккейн. Вж. Alexander Burns, Maggie Haberman, „Mystery man: Ukraine's US political fixer“, Politico, 5 март 2014, www.politico.com.

(14) Вж. Georg Simmel, „Soziologie des Raumes“ в *Jahrbuch fur Gesetzgebung, Verwaltung und Volkswirtschaft*, XXVII, Лайпциг, 1903.

Конфронтация с МВФ и строги икономии –

Националконсерватизмът пуска

(От стр. 1)

В обръщение към нацията на 16 февруари 2014 г. премиерът заяви: *„Когато взехме властта, войната между мултинационалните компании и потребителите, между банките и длъжниците им в чужда валута, между монополите и домакинствата вече беше започнала. Губехме на всички фронтове. Оттогава съотношението на силите много се промени. Спечелихме няколко рунда, но битката не е завършила“.*

Две основни битки бяха на дневен ред през последната година от мандата на правителството – срещу банките и срещу енергийните компании. Лишена от собственост по време на приватизацията през 90-те години, държавата се опитва да намери някакво място в тези два сектора, 80% от които се владеят от филиали на западноевропейски компании. Правителството наложи на енергийните гиганти – германския E.ON, италианския ENI, „Електрисите дьо Франс“, „Газ дьо Франс – Суец“ и др., намаление с 20% на цената на газа, тока и централното отопление за домакинствата, считано от началото на 2013 г. То демонстрира желание да създаде сектор с идеална цел под контрола на държавата и дори се кани да подготви юридически основания за национализирането им след изборите на 6 април. Възнамерява също да принуди банките да обезщетят в швейцарски франкове стотици хиляди семейства, задлъжнели поради договорите за високорискови кредити, сключени в средата на миналото десетилетие.

Сблъсъкът с МВФ обаче разкрива най-добре въжделението на Орбан за национална независимост. През 2010 г. той отказа последните траншове на заема от 20 милиарда евро, сключен през октомври 2008 г. с МВФ, Световната банка и ЕС. А в края на 2012 г. след многомесечни пазарлъци отклони второ предложение. В цялата страна се проведе широка информационна кампания, изпълнена с реторика в прослава на суверенитета: „Не на намаляването на семейните надбавки! Не на намаляването на пенсиите! Няма да отстъпим пред МВФ! Няма да се откажем от независимостта на Унгария!“ Това не попречи на правителството да продължи политиката си на строги икономии чрез намаляване на други социални надбавки или чрез бюджетни съкращения в здравеопазването и образованието.

Противниците на Орбан го сравняват ту с покойния венецуелски президент Уго Чавес – заради неговия антилиберализъм, ту с Владимир Путин – заради авторитаризма му, ту с покойния румънски комунистически ръководител Николае Чаушеску – заради култа към личността. С повече реализъм икономистът Золтан Погача гледа на утвърждаванията от Орбан модел на развитие като на *„смесица от голизъм и рейгънизъм“*.

Икономическите му мерки нямат за цел да финансират останките от социалната държава. Премиерът проповядва да се излезе от *„безизходицата на западноевропейския модел на социалната държава“* в полза на общество, основано на труда. Затова през юли 2012 г. парламентът задължи със закон получателите на социални помощи да полагат обществено полезен труд. Тази политика цели да сведе бюджетния дефицит под 3% от БВП в съответствие с европейската доктрина и да стабилизира дълга на около 80% от БВП. Защото, въпреки че се противи на МВФ за нови заеми, Орбан не е поставял под съмнение изплащането на дълга.

Прогресивният данък върху доходите беше заменен с плосък данък от 16%. Министърът на икономиката Михали Варга дори възнамерява да го намали на 9% през 2015 г. (2). Правителството облагодетелства преди всичко средната класа, но бедността не престава да расте. При население от десет милиона души броят на живеещите под прага на бедността (220 евро на месец) е нараснал от 3 милиона в началото на миналото десетилетие на 4 милиона сега, според социоложката Жужа Ферге.

Зад паравана на националния интерес лека-полека се очертават контурите на нови облаги за тесен кръг верни привърженици на ФИДЕС – Лайош Шимичка, Жолт Нергеш и още няколко едри предприемачи слагат ръка върху най-доходоносните обществени поръчки. Една олигархия заменя друга. Новата се опира на клиентелистка система, която се развива във всички слоеве на обществото, като черпи дивиденти от страха и безразличието на хората. Социоложката Мария Вашархели смята, че „орбанизмът“ е довел до *„възкресяване на Homo kadaricus“* (3), с други думи – до съживяване на рефлексите на покорство, доминирали по времето на Янош Кадар, първи секретар на УСРП от 1956 до 1988 г.

Ако се съди по документалния филм *Война срещу нацията*, показван няколко пъти по държавния телевизионен канал „Дунав“, Унгария на практика е в обсада. Във филма могат да се открият сериозни анализи за прехвърлянето на националните богатства от държавния към международния частен сектор, примесени с мракобеснически думи за алчността на великите сили. Режисьорът Ищван Йеленцки обяснява, че идеята за филма му е хрумнала като реакция на намесата на МВФ през 2008 г.: *„Сметнах, че заемът от МВФ ще разпродаде на безценица националното ни съкровище и че е настъпил моментът да се направи филм, който да отвори очите на унгарците за войната, водена от векове за това съкровище.“* (4)

Смятат левицата за твърде космополитна

СОЦИОЛОГЪТ Ендре Шик от института за социални изследвания ТАРКИ анализира тази неприязън така: *„Населението смята, че винаги е било колонизирано и експлоатирано – от турците, от германците, от руснаците и сега от Европейския съюз. В политиката винаги се проявява стремеж чужденците да се окачествяват като подстрекатели на международна конспирация. Защото общественото мнение е склонно да вижда заговори (...) Всичко това е част от един общ комплекс и евреите, циганите или Европейският съюз са потенциални изкупителни жертви. Политиците разиграват последователно една или друга карта“*, обяснява той. Според американския историк Уилям М. Джонстън *„способността на маджарите да мечтаят ги е превърнала в народ от часови, винаги готови да бранят Унгария като някакво изключение сред нациите“*(5).

Макар премиерът да приема, че срещу него не е подготвян заговор, той същевременно твърди, че благодарение на мобилизацията на стотици хиляди души в началото на 2012 г. е осуетил един преврат. Този „поход на мира“ беше повел към Будапеща привържениците му от цялата страна и дори от някои провинции на някогашното кралство, разположени днес в Румъния и Словакия, където унгарските малцинства успяха да се сдобият с унгарски паспорти (6). „Няма да бъдем колония!“, „Европейски съюз = Съветски съюз“, скандираха те в защита на новата конституция, влязла в сила на 1 януари 2012 г. Ограниченията, които тя налага на правомощията на Конституционния съд и на съдиите, както и на независимостта на Централната банка, подтикнаха международния печат да определи това като залитане към авторитаризъм. Европейската комисия пък успя да наложи няколко поправки, като откри процедура за нарушения на европейското право.

Това даде повод в местния и международния печат да тръгнат слухове за оставка на министър-председателя. Този момент на несигурност насърчи лидера на социалистическата опозиция Атила Мещерхази да заяви, че избраният преди по-малко от две години с абсолютно мнозинство (52%) Орбан трябва да напусне поста си. Тезата за опит да се дестабилизира властта беше защитена в книга. След появата си през лятото на 2012 г. тя беше широко рекламирана в продължение на няколко седмици с големи афиши в метрото. Заглавието ѝ *Кой нападна Унгария и защо?* е показателно, както и изображението на корицата – изтребители прелитат над Карпатския басейн, убежище на маджарския народ (7). Според авторите опитът за дестабилизация бил дирижиран от унгарски и американски политици и дипломати, от интелектуалци от либералната левица и от МВФ.

Неспособна да спре хода на консервативната революция, извършвана настъпателно и енергично от ФИДЕС, левицата няколко пъти се обърна за подкрепа към Брюксел. Във факта, че тя намира поле за изява на страниците на чуждестранния печат, правителството вижда доказателство за предателството ѝ. Една стара теория за социополитическото противопоставяне определя национализма и дори патриотизма като запазени сфери за десницата, а левицата – като космополитна. *„Левицата се опитва да не изглежда прекалено „интернационалистка“, но не успява“*, споделя Шик.

Най-често в образа на чуждестранния враг е Джордж Сорос. Американският милиардер, унгарски евреин, стана предпочитана мишена на проправителствения печат и най-вече на крайнодясната преса. В края на 80-те години на миналия век този проповедник на „отвореното общество“ (8) допринесе за възникването на демократични движения като Съюза на младите демократи (ФИДЕС), ембрион на управляващата днес партия. Три от водещите фигури на движението – Орбан, Ласло Кьовер, сегашен председател на парламента, и Ищван Щумпф, член на Конституционния съд, получиха студентски стипендии от фондацията на Сорос. Сега Сорос подкрепя противниците им. Мрежата му от фондации „Отворено общество“ поддържа много местни, прогресивни или либерални, неправителствени организации, които подхранват с критични доклади опонентите на Орбан и допринасят за изграждането на международния облик на Унгария. Американският мозъчен тръст Център за американски прогрес финансира и фондацията „Haza és Haladás“ (Родина и прогрес), която подкрепя Гордон Байнай, кандидата опонент на Орбан. Дясноцентристкият седмичник *Хети Валас* смята, че през 2012 г. противниците му са били финансирани с 1,7 милиона евро.

Подозрение към Запада

ЧУЖДЕСТРАННИТЕ критици на премиера станаха обект на нападки от страна на привържениците на Орбан. Твърде често международният печат разобличава цялостната му политика, без да се интересува от онова, с което мнозинството унгарци не бяха съгласни, когато го избраха: *„Некомпетентността, вътрешните дрязги и корупцията на предходните социалистически правителства“*, както обобщава австрийският журналист от унгарски произход Пол Лендвай, който трудно може да бъде упрекнат в симпатии към сегашното правителство. Като придават на Унгария неласкаво обличане на държава от периферията, обречена на ориенталски деспотизъм и нецивилизованост, западноевропейските елити засилват комплексите ѝ, склонността ѝ към параноя и изолиране.

Крехката социалнолиберална коалиция, поведена от бившите министър-председатели Ференц Гюрчани и Гордон Байнай, не успява да заличи спомена за миналите си провали. В същото време една малка партия на екологите (7,5% на изборите през 2010 г.) отхвърля всякакъв съюз и залага оцеляването си в парламента на кампанията си против корупцията. В другия край на политическия спектър крайно дясната партия „Йобик“ (16,7% на изборите през 2010 г.), задушена от патриотарската реторика на ФИДЕС, не успя да разшири влиянието си след влизането си в парламента през 2010 г.

Общата подозрителност към Запада се засили, след като западните медии побързаха да приветстват в края на 2012 г. появяването на политическата

(2) *Figyelö*, Будапеща, 19 декември 2014.

(3) *Elet és Irodalom*, Будапеща, 20 декември 2013.

(4) *Magyar Hírlap*, Будапеща, 3 май 2012.

(5) Цитирано от Paul Lendvai, *Hungary: Between Democracy and Authoritarianism* (Унгария – между демокрация и авторитаризъм), Columbia University Press, Ню Йорк, 2012.

(6) Вж. Лоран Жеслен, Себастиан Гобер, „Пътуване по границите на Шенген“, *Монд дипломатик в Дума*, 18 април 2013.

(7) Zárug Péter Farkas, Lentner Csaba, Tóth Gy. László, *Kik támadják Magyarországot és miért?*, Kairosz Kiadó, Будапеща, 2012.

(8) Мрежата от фондации „Отворено общество“, създадена от Сорос, дължи името си на произведението на Карл Попър *La Société ouverte et ses ennemis* (Отвореното общество и враговете му), Seuil, Париж, 1979 (1 изд.: 1945).

СТРАННОТО СЪЧЕТАНИЕ НА ВИКТОР ОРБАН

корени в унгарското общество

сцена на съперник на Орбан, а именно бившия премиер технократ Байнай. По време на мимолетния си престой във властта от април 2009 г. до май 2010 г. този бивш бизнесмен постигна впечатляващи макроикономически резултати. Те оставиха отлични спомени в Брюксел и Вашингтон, но на брега на Дунава носталгията по миналото се оказа много по-слаба.

Вярно е, че Байнай намали държавния дефицит от 9% през 2006 г. на 4% от БВП през 2010 г. Но постигна това с цената на лишения, каквито страната не помнеше от 1995 г. Социалните разходи бяха съкратени, тринадесетото възнаграждение за работещите и пенсионерите беше премахнато, заплатите на държавните служители бяха замразени, възрастта за пенсиониране се повиши (от 62 на 65 години), а ДДС-то се увеличи от 20 на 25%. (При управлението на Орбан този пряк налог стана 27% и е най-високият в Европа.) Стойността на форинта се покачи значително, а управлението на кризата получи отлична оценка. Унгария я даваха за пример в сравнение с бунтовната и безотговорна Гърция. *Ню Йорк таймс* озаглави своя статия така: „В Унгария, възможни уроци за Гърция“ (9). ЕС, американският президент Барак Обама и МВФ поздравиха младия предприемач, който тогава изтъкваше, че не се смята за политик, защото – уверяваше той – неговото управление на кризата е било единственото възможно.

Така се отвори широк път, по който Орбан тръгна веднага. Няма изгледи този път да се затвори скоро. Защото четири години по-късно изглежда, че унгарците могат да избират само между послушно технократско управление в интерес на мултинационалните компании и приютяване в лоното на национализма.

(9) Judy Dempsey, „In Hungary, potential lessons for Greece“ (В Унгария, възможни уроци за Гърция), *New York Times*, 19 февруари 2010.

КОРАНТЕН ЛЕОТАР

LE MONDE DIPLOMATIQUE

Превод Методи Кръстев

Крайна десница, която не мрази исляма

КОРАНТЕН ЛЕОТАР

ПРЕДСЕДАТЕЛЯТ на Движението за по-добра Унгария („Йобик“), тридесет и петгодишният Габор Вона, понякога носи около врата си палестинска куфия, нещо необичайно за облеклото на ръководител на партия, която се числи към крайната десница. Такъв беше и случаят през ноември 2012 г. в Будапеща по време на манифестация срещу израелска военна операция в ивицата Газа. Тогава Вона внесе в парламента резолюция, заклеймяваща *„геноцида в Газа“*. Депутатът Мартон Дьондьоши, който отговаря за международните отношения в партията и е заместник-председател на Комисията по външни работи в парламента, заяви, че *„чрез всекидневното унижение на палестинския народ Израел пробужда спомена за най-мрачните периоди от историята“*. Няколко дни по-късно той призова унгарското правителство да скъса отношенията си с еврейската държава, както и да направи списък на депутатите евреи, *„които представляват заплаха за националната сигурност на Унгария“*.

Последва шумен скандал с отзвук в чужбина. Но враждебността спрямо Израел не обяснява всичко. От влизането си в парламента през май 2010 г. (тогава „Йобик“ получи 16,7% от гласовете и 47 от 386-те депутатски места) партията редовно показва симпатията си към мюсюлманския свят. Вона дори твърди, че е очарован от исляма, който му се струва последен бастион на традиционализма срещу глобализацията. *„Ислямът е последната надежда на човечеството в мрака на глобализма и либерализма“*, заяви той по време на посещение в турските университети през ноември м. г.

Удивителен е контрастът с антисемитската му реторика или с редовните заклеймявания от страна на същата тази партия на т. нар. от нея „циганска престъпност“, като се има предвид, че в Унгария живеят 700 хиляди роми.

„Нашите национални корени се намират при източните народи“, заявява Вона. Унгарската крайна десница в действителност отхвърля възприетата от повечето учени хипотеза, че унгарците са угро-фински народ, близък до финландците и естонците. Според нея те произлизат от хуните и вожда им Атила. *„Сериозни науки като генетиката, антропологията, археологията и простото наблюдение на народните и традиционни унгарски изкуства (приказки, митове, фолклорни танци и музика, конни традиции и др.) показват без всякакво съмнение, че ние сме турански народ и че най-близките ни роднини се намират в Централна Азия и в района на Кавказ“*, твърди Дьондьоши.

Този митологизиран произход и „пантуранизмът“, който има за цел да съюзи народите, произхождащи от тюркските племена в Централна Азия, се отбелязват всяка година през август в рамките на един голям фестивал – т. нар. Над-Курултай. На стотина километра южно от Будапеща в унгарската пуста хиляди хора идват да гледат турнири, в които се надпреварват унгарски, узбекски, уйгурски, турски, азерски, казахски стрелци и конници. Този фестивал, поддържан от управляващата партия ФИДЕС (1), улеснява дипломатическите отношения. През 2013 г. присъстваха посланиците на Казахстан, Азербайджан, и една турска делегация, а през 2012 г. имаше иранска делегация.

Иран също се ползва от благосклонността на „Йобик“. Партията дори поиска изборите през 2010 г. да бъдат наблюдавани, освен от собствената ѝ милиция „Унгарска гвардия“, и от гвардейците на Ислямската революция. Тогава, когато Ислямската република беше в немилост пред „международната общност“ заради подозренията, че развива военна ядрена програма, „Йобик“ успя да се сближи с Техеран. През 2011 г. партията организира в Унгария конференция с участието на ирански предприемачи и официални лица, сред които посланикът на Ислямската република в Будапеща. Иранската делегация беше приета от мнозина депутати от партията на премиера Виктор Орбан и от кмета на столицата. Една от целите на „Йобик“ беше да се развиват икономическите връзки с общините, които партията контролира. *„За Иран Унгария е Западът, а за Унгария Иран е портата към Изтока“*, обясни ръководителят ѝ след срещите.

На входа на Тисавашвари, обявен за *„столица на „Йобик“* след победата на крайната десница в местните избори през октомври 2010 г., малък паметник отбелязва побратимяването с Ардабил. Как това затънтено градче от голямата унгарска равнина Алфьолд, наброяващо едва 13 000 жители, се е побратимило с половинмилионен иранski град? Партията изпратила предложение до посолството на Иран в Будапеща и инициативата се осъществила благодарение на *„добрите връзки с посланика“*. *„Това беше естествен процес“*, уверява Дьондьоши, който председателства парламентарната група за приятелство с Иран.

Тисавашвари е побратимен също с Ичун (провинция Цзянси) в Китай и с Османие в Турция – този път обаче по инициатива на турците, посъветвани от унгарския посланик в Анкара, уточнява Дьондьоши. Турски бизнесмени вече посетиха града и беше организирана двустранна конференция. *„Процъфтяващите културни взаимоотношения“* обаче трудно намират израз в икономиката. Само един унгарски завод, който изнася части за автомобилната индустрия, се е установил там през 2012 г. и има амбицията да влезе в иранския пазар.

FRANYO AATOTH. „Оцеляването е винаги лъчезарно. Бъди новият Ной!“, 2008.

Тези връзки на „Йобик“ с Иран се опират на исторически добри дипломатически отношения между двете държави, които правят редица жестове на взаимно приятелство. По повод 35-тата годишнина от Ислямската революция на 11 февруари т.г. Унгария беше единствената държава членка на Европейския съюз, която поздрави Иран. Президентът, премиерът, министърът на външните работи и председателят на парламента изпратиха поотделно поздравителни адреси на съответните си колеги. Също беше сторил и ръководителят на дипломацията в предходното правителство, ръководено от Социалистическата партия, по повод 25-тата годишнина. През декември, на среща в Техеран, иранският министър по европейските и американските въпроси Маджид Тахт-Раванчи потвърди, че страната му отделя специално внимание на добрите отношения с Унгария, *„традиционен приятел в Източна Европа“*.

През есента на 2010 г., няколко месеца след идването на ФИДЕС на власт, предшественикът му Али Ахани посети Унгария, *„за да заздрави културните и икономическите връзки“* между двете страни, и нещо повече – да превърне Унгария във входна врата на Иран към Европейския съюз. По време на разговор с Януш Мартони, министър на външните работи, Ахани изказа задоволството си от новото правителство в Унгария, тъй като предходното е привилегировало прекомерно отношенията с ЕС. През 2012 г. се е установило, че в унгарските университети са се записали около 3000 ирански студенти, основно по медицина. След размразяването на отношенията между Иран и Съвета за сигурност на ООН през ноември м.г. Унгария, подобно на много други страни, очаква с нетърпение да бъдат смекчени международните санкции. Всъщност търговският обмен между двете страни се понижи значително през последните години.

Инициативите на „Йобик“ са в унисон с прагматичната доктрина на правителството за *„отваряне на Изток“*. Става дума за установяване на стратегически и търговски партньорства с Изтока, с цел да се намали прекалено голямата икономическа зависимост на Унгария от страните в ЕС. Над три четвърти от износа е към тях и често идва от филиали на западноевропейски предприятия. Социалистическите правителства също бяха насърчавали, но по-сдържано, тази роля на геостратегически център между Изтока и Запада, с цел Унгария да се превърне в мост между европейския пазар и източните страни.

Всичко се ускори, когато ФИДЕС дойде на власт. От декември м. г. унгарски дипломати посетиха Турция, Азербайджан и Китай и приеха министъра на външните работи на Казахстан. „Йобик“ посреща с одобрение дипломатическия курс на правителството на Орбан. Този курс *„бе силно и недвусмислено евроатлантически до 2010 г.“*, смята депутатът Дьондьоши, като очевидно преувеличава. Той пояснява: *„След разпадането на СССР присъединяването към ЕС и НАТО* (2) *беше сред приоритетите на Унгария. Лош избор. Ние трябва сами да намираме собствени решения и да се борим за унгарския национален интерес чрез стопанска политика, дипломация и военни съюзи.“*

Недоверчива към ЕС и САЩ, понеже се опасява, че могат да заплашат суверенитета ѝ, Унгария открива в лицето на Иран, Турция или Азербайджан търговски партньори, които нямат за цел да се месят във вътрешните ѝ работи..

(1) *Héti Válasz*, Будапеща, 22 февруари 2012.

(2) Унгария се присъедини към НАТО през 1999 г. и към Европейския съюз през 2004 г.

LE MONDE DIPLOMATIQUE

Превод Калоян Праматаров

Le Monde diplomatique
българско издание

Античавистката десница в действие

Изкушението за преврат във Венецуела

Несъмнено венецуелците имаха основание да изразят недоволство срещу правителство, което трудно се справя със задачата да осъществи дълбоки структурни промени (производство, данъчна система и др.). Последните протести обаче бяха обсебени от опозиционни сили, чиято единствена цел е да съборят президента Николас Мадуро, въпреки че той е демократично избран.

Александър Мейн*

ТРИМА младежи загинаха в Каракас при антиправителствена демонстрация на 12 февруари т. г. Този кървав ден отприщи порой репортажи и уводни статии с драматични заглавия: „Насилие разклаща Венецуела“ (*Уолстрийт джърнъл*, 12 февруари); „Криза във Венецуела – латиноамериканската Украйна“ (*Фигаро*, 1 и 2 март); „Венецуелците в задънената улица на „чавизма“ (*Монд*, 12 март).

Американската администрация бързо запригласа на пророчествата. В изказване от 15 февруари Джон Кери разкритикува някои мерки на венецуелското правителство, взети *„с цел да попречат на гражданите да упражнят правото си на мирен протест“*. А на 13 март обвини президента Николас Мадуро, че провеждал *„кампания на терор“* срещу своя народ. За онези, които следят събитията през призмата на големите медии и изявленията на Вашингтон, едни жадни за мир и демокрация младежи са жертва на бруталните репресии на откъсналата се от народа петролна държава.

Не е минала и година от смъртта на Уго Чавес, а жребият сякаш е хвърлен. Мексиканският историк Енрике Краузе обобщава в статиите си за *Ел Паис* (26 февруари) и за *Ню Йорк таймс* (28 февруари): *„Венецуела върви към диктатура“*. Но дали този образ на Мадуро като тропически Чаушеску показва реално кризата, която страната преживява?

Не всички упреци към боливарския режим са неоснователни. Процентът на убийствата във Венецуела продължава да е от най-високите в света (1). Независимо от социалните завоевания през изминалите десет години и намалението на бедността с 50% (2), икономиката страда от сериозни функционални разстройства – галопираща инфлация, черен курс на долара, неспирно покачващ цените, повтарящ се недостиг на стоки от първа необходимост (3).

Престъпността, инфлацията и кризите в снабдяването подхранват антиправителствените настроения. Голяма част от демонстрациите обаче бяха организирани от най-радикалните кръгове на опозицията. А политическата им цел се определя с една дума – „сваляне“ на Мадуро и на *„всички ръководители на държавни институции“* (4), както иска Леополдо Лопес, бивш кмет на Чакао – най-богатата община на Венецуела.

Позната картинка

Но не всички опозиционери подкрепят такава крайна линия. През април 2013 г. Мадуро спечели президентските избори с лека преднина от 1,49%. През декември опозицията се опита да превърне общинските избори в „референдум против Мадуро“, но претърпя провал, получи с десет пункта по-малко от боливарския лагер. Бившият кандидат-президент Енрике Каприлес не пожела да окачестви президента като „незаконен“ и дори прие да участва в серия дебати за престъпността. А когато се чуха първите призиви за улични демонстрации, отказа да се присъедини към тях.

Нищо не гарантираше успех на манифестацията в националния Ден на младежта – 12 февруари. Но не бяха взети предвид младежките и студентски групи, които организираха демонстрации срещу Мадуро дни преди това. На 6 февруари в щата Тачира студентски протест бе помрачен от прояви на насилие и приключи с няколко ареста. През следващите дни в Каракас и в още четири щата студентите излязоха на улицата, за да поискат освобождаване на арестуваните и оставка на правителството.

На 12 февруари млади хора манифестираха в няколко града. В столицата част от демонстрацията се обърна в метеж. Горяха автомобили, хвърляха камъни по полицията, демонстранти нападнаха някои държавни ведомства, най-вече сградата на държавната телевизия, където журналистка беше ранена от огнестрелно оръжие. В суматохата бяха убити двама симпатизанти на опозицията и един чавистки активист. Правосъдието още не е установило автора на стрелбата. След обяд главният прокурор нареди да бъде арестуван Л. Лопес за подстрекателство към насилие. Навярно правителството е трябвало да обмисли по-добре решението си. На 18 февруари младият вълк на венецуелската десница театрално се предаде на Националната гвардия и това го представи като мъченик. Събитието силно настрои опозицията и накара повечето нейни ръководители да изоставят противоречията си и да се обединят в подкрепа на протестното движение.

През следващите дни и седмици демонстрациите продължиха по призив на десницата. Привечер младежите изпълваха улиците, въоръжени с камъни и коктейли „Молотов“, вдигаха барикади, разгъваха бодлива тел, палеха обществени сгради. Силите на реда в някои случаи отвърнаха с бруталност, имаше няколко убити и десетки ранени. Правителството нареди да бъдат арестувани 15 полицаи за прекрачване на дадените заповеди. Главният прокурор Луиса Ортега Диас направи публично достояние докладите за наранявания, неправомерни арести и убийства. Тя се срещна също с представители на близката до опозицията организация за защита на човешките права „Провеа“ (5).

Не след дълго частните медии и правителството изнесоха много данни и свидетелства, че част от смъртоносното насилие е извършено от самите опозиционери извън манифестациите. Някои жертви, като загиналата на 10 март чилийка, са застреляни, докато са се опитвали да разтурят барикадите. Трима мотористи са загинали при удар в метален кабел, опънат от демонстрантите, а друг – заради нарочно разлято от тях масло на платното. На 13 март официално бе съобщено за 28 убити. Само седем от тях са участвали в шествията на опозицията.

„Мнозинството от протестиращите са бедни“ – това твърдение на Тор Халворсен (6), председател на Фондацията за човешки права със седалище в Ню Йорк, е в духа на насаждания от медиите стереотип. То обаче е много далеч от истината – по време на размириците в Каракас се наблюдаваше поразителен контраст между буржоазните квартали, в плен на тотален хаос, и народните квартали, чиито жители се занимаваха спокойно с всекидневните си задачи.

За много венецуелци събитията бяха позната картинка. През 2002 г. голяма демонстрация на заможните класи завърши с взрив от насилие. Опозицията тогава използва случая и с помощта на някои генерали извърши държавен преврат срещу Уго Чавес, който продължи само 48 часа (7). Размирици съпроводиха и стачката на собствениците на предприятия, обявена през декември 2002 г. с надеждата, че ще предизвика икономическа и социална криза и че президентът ще бъде свален. В същия период БВП на страната падна с близо 25% (8).

Но събитията през февруари и март т. г. най-много напомнят за „блокадата“ от 2004 г., когато активисти на десницата, повечето младежи от богати семейства, блокираха пътищата с барикади и огньове. По думите на Роберто Алонсо, един от водачите, тази „блокада“ е имала за цел да създаде *„хаос на национално равнище, с помощта на всички граждани от всички венецуелски градове, който да принуди кастристката и комунистически режим* (…) *да напусне властта и да изчезне със самолет“*. (9)

За разлика от САЩ, правителствата от Южна Америка не подкрепиха манифестантите. Напротив, на 16 февруари страните членки на Южноамериканския общ пазар (МЕРКОСУР), съставен от Аржентина, Бразилия, Парагвай, Уругвай и Венецуела, осъдиха *„престъпните насилствени действия на групировки, които използват нетърпимостта и омразата като политическо оръдие в Боливарската република“*. Съюзът на южноамериканските нации (УНАСУР), в който членуват дванадесет южноамерикански страни, прие същия ден подобна резолюция, в която заяви *„подкрепа за демократичния порядък“* и *„убеждение, че всяко искане следва да се прави (…) по демократичен път“*.

Обаче решителната подкрепа на САЩ за манифестантите затвърди стратегията на дестабилизация, възприета от най-радикалните кръгове на венецуелската опозиция. И то в най-критичния момент, когато на Мадуро му се наложи да вземе драстични и потенциално непопулярни мерки, като поредна девалвация на боливара или повишение на цените на горивата. Перспективата за две години без избори дава на правителството необходимото време да вдигне на крака икономиката на страната. Такава перспектива е наистина изключителна в държава, която далеч не следва кубинския модел (както внушаваше уводната статия на *Монд* от 12 март). В нея за петнадесет години са проведени 19 избора. Вълните от насилие и войнствеността на опозицията могат да застават Мадуро да отложи за сетен път сложните решения. Това обаче не подобрява шансовете му за победа в предстоящите битки.

Le Monde diplomatique
Превод Христина Костова

* Политолог в Центъра за икономически и политически изследвания (CEPR), Вашингтон.

(1) Вж. Морис Льомоан, „Горили Каракас?“, *Монд дипломатик в Дума*, 5 август 2010.

(2) Вж. Рено Ламбер, „Какво напомни Чавес на левицата“, *Монд дипломатик в Дума*, 4 април 2013.

(3) Вж. Грегъри Уилпърт, „Венецуела се дави в собствения си нефт“, *Монд дипломатик в Дума*, 7 ноември 2013.

(4) „Parte de la oposición venezolana acuerda una marcha en Caracas el 12 de febrero“ (Част от венецуелската опозиция реши да организира демонстрация на 12 февруари), 2 февруари 2014, www.lainformacion.com.

(5) „Provea sostuvo reunión con Fiscal General para tratar casos de violaciones a DDHH en el país“ („Провеа“ се срещна с главния прокурор, за да обсъдят случаите на нарушения на човешките права в страната), Provea, 6 март 2014, www.derechos.org.ve.

(6) Thor Halvorssen, „Chavismo thrives on mistrust“, сайт на *Ню Йорк Таймс*, 27 февруари 2014, www.nytimes.com.

(7) Вж. Maurice Lemoine, „Hugo Chávez sauvé par le peuple“ (Уго Чавес, спасен от народа), *Le Monde diplomatique*, май 2002.

(8) Вж. Maurice Lemoine „L'opposition vénézuélienne joue son va-tout“ (Венецуелската опозиция изиграва последния си коз), *Le Monde diplomatique*, април 2004.

(9) Вж. „Sobre la guarimba“ (За блокадата), www.venezuelanet.org. (Алонсо дава уроци по интернет как се прави блокада - *Бел. на бълг.ред.*)

Вестник „МОНД дипломатик“

Директор
проф. д.ф.н. Венко КЪНЕВ

Отговорен редактор
Юрий БОРИСОВ

Редактори
Дора Чичкова,
Павлина Колева

„Монд дипломатик“ започва да излиза на български език през ноември 2004 г. под името „Свят и дипломация“. От ноември 2005 г. българското издание носи сегашното си име. От началото на 2010 г. „Монд дипломатик“ излиза всеки първи и трети четвъртък на месеца като приложение на в. „Дума“.

Във Франция вестникът се издава от *SA Le Monde diplomatique*, в което акционери са *SA Le Monde*, Асоциация *Gunter Holzmann* и Асоциацията на приятелите на *Le Monde diplomatique*.

Директор
Serge HALIMI

Главен редактор
Pierre RIMBERT

Основател:
Hubert BEUVE-MÉRY

Предишни директори:
François HONTI (1954–1972),
Claude JULIEN (1973–1990),
Ignacio RAMONET (1990–2008)

За контакт с българската редакция:
София –1000, ул. „Позитано“ 20 А
Вестник „Дума“ (*Монд дипломатик* – българско издание)
тел. +359 2 8773447; +359 2 9705 209, e-mail: lmdbg@press.bg; bg.mondediplo@gmail.com
www.bg.mondediplo.com

Очаквайте следващия брой на 17 април 2014 г.

Младите и левицата

Новите поколения искат прагматизъм и бъдеще, а не теми за ДС

Чавдар СТОЯНОВ, д-р по право

В годините на т.нар. преход трайно се наложи убеждението, че в България преобладаващата част от младите избиратели са с десни политически убеждения или отстояват антисоциалистически възгледи. Вероятно в първите години след рухването на авторитарния социализъм и сериозните обществени трансформации, които настъпиха, това бе наистина вярно и отразяваше - доколко правилно, е друг въпрос - стремежа към радикална промяна и ново начало, а бунтът и песните на сините площади носеха опиянение.

През годините постепенно тази тенденция отслабваше и избледня, а апатията сред младите българи се усили. Днес обаче положението е коренно различно и младежите не страдат от илюзии. Те са ново поколение - динамично, отворено към съвременните технологии, търсещо, активно и любознателно. Те не страдат от исторически наслоения, не робуват на догми, нямат предразсъдъци и не са свързани със спомени, които да ги теглят в миналото. Те са просто много различни и имат свобода и път да избират и преценяват. В това е шансът и на левицата, която винаги е била движеща сила за промяната.

Политическият пейзаж се промени - несигурността и безработицата, проблемите в образованието и хаосът в здравеопазването карат младите хора да преосмислят ценности и да търсят солидарно общество. Новият политически ден изисква откровен и определено ясен отговор на въпросите, които ги вълнуват, а това не са ДС, лагерите в Белене, агентите и репресивното минало - все любими плашила на традиционната българска десница. Темите сега са - солидарност между поколенията, социална справедливост и сигурност, заетост, защита на основните човешки права, съпричастност, толерантност към различието, противопоставяне на неравенството, борба за чиста околна среда, прозрачност в управлението, правов ред и шанс за развитие, законност. Европейската левица ги разгръща в предизборните си послания. Младежите на България в преобладаващата си част отстояват тъкмо тези ценности и биха ги подкрепили с вота си. Те желаят социална и правова държава, даваща шанс за развитие и възможност за достоен живот.

БСП трябва незабавно да се обърне с протегната ръка към най-младите, лице в лице с проблемите на новото поколение избиратели - без кухи лозунги, а с динамичен диалог и конкретни инициативи. Младежкото обединение на БСП е изправено наистина пред сериозни предизвикателства. От справянето с тях ще зависи силата на левицата, защото предпоставки за успех има, но е нужна огромна последователност в усилията. В призива на лидера Сергей Станишев към младите социалисти в навечерието на евровота "да бъдат по улиците" има осъзната истина - каузата на справедливостта спешно се нуждае от нова енергия и естествено тя ще бъде ефективно генерирана само от ново поколение защитници на левите послания. Избирателят става все по-прагматичен, с най-голяма сила това важи за младите.

Въпреки всичките многобройни сътресения БСП се съхрани като водещата лява политическа сила в България именно поради изключителното си умение да бъде в крак с времето и да търси промяната в името на младите. Диалог и взаимно доверие трябва да са ключовите думи в отношението на левицата към тях.

Защо търпим чужда фондация да прави рейтинга на нашите вузове?

Проф. Чавдар НИКОЛОВ

Нещо национално потребно в България да е хванало дикиш от първия път? Дето народът е рекъл, случвало се е, случвало се е, ама май надали, и ако, то някой съвсем друг път.

Смислените неща в тукашното публично пространство буквално се изпаряват като откраднат мерцедес в посока Албания. Общо взето, само си пишем. И продължаваме да хабим самите себе си. Правим го, дори ако се наложи безброй пъти да повтаряме по същество едно и също, по необходимост заостряйки тона.

Искам да попитам министър Анелия Клисарова докога ще се търпи откровеното безобразие една чуждестранна фондация - в конкретния случай "Отворено общество", да законодателства в областта на рейтингите на българските висши училища? Най-малкото след като е известна пъпната й свързаност с Нов български университет?

Как и от кои точно, поименно, "компетентни" лица бе създадена методиката за изчисляването на въпросните рейтинги? Доколко при конкретното определяне и обявяването на същите тези рейтинги присъства и по кои начини е гарантирана елементарната добросъвестност и неутралност? Защо при рейтингуването бе допуснато открито и абсолютно безнаказано да се подрива българският характер на академичната наука?

Как така някой си соросоид е решил, че публикациите ни на български език не се броят за научни, а за такива се смятат само тези на английски? И че сме имали шанс писанията ни на български да бъдат отчетени от определени интернет търсачки само ако бъдели "транслитерирани", сиреч заглавията им написани не на кирилица, а на латиница.

Кого ползва цялото упражнение? Отделни фирми? Отделни интереси? Отделни лица? Отделни държави?

Вероятно да, но не и тези на българската наука и държава. Кой точно и на какво основание им поднесе за консумация баницата? Дали името му не започва с "И" и не завършва с "гнатов" и дали същият не беше просветен министър и бивш ректор на прословутия НБУ?

Макар че пиша главно за икономика, имам навика да чета разнообразна литература, което, нескромно казано, понякога ми проличава, и също така винаги много ми помага да правя разнообразни аналогии, сравнения, както и невинаги очаквани и приятни за окото, слуха и официалните лица изводи. Така че относно зорлем писането на английски език искам да изкажа някои допълнителни негативни, разбира се, съображения.

Сещам се, на пръв прочит, само за двама писатели, достигнали световна известност, които са писали на чужд за тях, нероден език. Това са полякът Теодор Йозеф Корженьовски, пишещ под псевдонима Джоузеф Конрад, и руснакът Владимир Набоков. Първият е творил на поствикториански английски, а на втория, заради съдба в емиграция, се е наложило освен на руски, да пише и на "американски английски". Тези двамата обаче са голямото изключение, доказващо неизменното общовалидно правило.

Спектакълът, в който "Отворено общество" понастоящем ни вкарва, кой знае защо ме препраща по-скоро към нелепия превод на стиховете на Вапцаров на "родния му македонски език" или към същото, което украинците се опитаха да направят с "украинския" писател Гогол. Даже на Булат Окуджава, спомням си, се наложи някога да обяснява, че независимо от грузинските си корени, е московчанин и по ред причини родният му език е руският.

Макар че аз самият говоря свободно на три езика - на немски, английски и руски, и че съм писал, чел лекции и публикувал на тях, включително съм защитавал дисертация в Берлин, никога няма да позволя да ме заставят ненужно и против волята ми да ставам "учен на чужд език". Имам самочувствието, че най-добре, най-обосновано и пространно си пиша нещата, формулировките и заключенията на езика "свещен на моите деди". А и, впрочем, като ги чета писанията на английски на тукашни колеги от обществените науки, използващи като правило максимум по хиляда думи в речника си, от същото най-често неволно ми се повдига. Но, да речем, това са проблеми на естетическото възпитание и на производните от него възприятия.

Така че, накратко, министър Клисарова да не забравя нито за миг, че седи в креслото на патриарха на българската литература Иван Вазов, което обстоятелство дори само по себе си ужасно задължава. В конкретност отправям към нея настоятелен апел в най-скоро бъдеще да разтрогне договора с "Отворено общество" за изработване на рейтингите на висшите училища в България. Въпросният договор, финансиран, доколкото ми е известно, главно с европейски, но и с местни бюджетни пари, еднозначно се открои като средство академичната общност у нас да бъде целенасочено изродена в слабо разумна англоломотеща група, а страната ни да бъде съответно манипулативно декласирана до интелектуално пространство на сенчеста, колониално субординирана категория.

И друго, но не последно. Крайно необходимо е в най-скоро време да бъдат създадени и да заработят бази данни с научни публикации на български език, които задължително да се имат предвид при рейтингуването, акредитациите и пр. Всякакво по-нататъшно фаворизиране на англоезичието започва не само да изглежда отродяващо, антинационално, антибългарско, антикултурно, но и да изпълнява пагубната роля на такова.

Живеем твърде дълго и все по-непоносимо в епохата на пълната победа на прогресивните сили и идеи над здравия разум. Методики като тази за определяне на рейтингите на висшите училища у нас и конкретното им приложение не може да бъдат и ангажимент на слуги на чужди господари, особено на такива, които доказано носят отговорност за незавидния експериментален статут на страната ни през годините на несвършващия преход уж към демокрация и пазарна икономика. Отговорността в контекста на рейтингите е значително по-логично да бъде поета чрез държавата от доказани български учени с безукорен авторитет и чисти съвести. Такива все още се срещат и ще се намерят. А последното може да се случи само със средствата на академичната демокрация чрез широки обсъждания и адекватна публичност.

Реплика на редактора

Велиана ХРИСТОВА

Не мога да се съглася с тезата на моя добър приятел проф. Николов. Не за друго, а защото въпросната рейтингова система съдържа богати данни за състоянието на системата и на всяко висше училище, които години наред и държавата, и вузовете пазеха в тайна (да речем, броя на щатни и приходящи преподаватели, приходи от студентски такси и пр.). А без реална информация няма шанс за обективен анализ.

Колкото до "свещения език и на моите деди", рейтинговата система едва ли дава храна за езиков спор. В цял свят приноси в науката се оценяват по един начин - според броя на научните публикации в международни списания или в национални, в които статиите се рецензират и които са признати в света с т.нар. импакт фактор. Българските статии с научен принос, както и тези на унгарски или китайски, се превеждат и се изпращат в съответното международно списание. Без това ни един български вуз не е видим в международен план. Науката икономика не прави изключение. Няма как едно лице от N-ския университет да бъде признато за учен със самиздат или с N-ска брошурка и да бъде приравнено с друг учен, чийто приноси са добре известни в света. Науката е нещо, което не се затваря в национални граници, дори когато третира местни и регионални теми. Иначе нищо не пречи в рейтингите да се добави все пак и броят на научните статии, които са на ниво провинциално спрямо световното.

Снимка Благовеста ЦВЕТКОВА

Най-подреденият столичен квартал е...

Оставяме загадката да разреши всеки столичанин според това къде живее

Преди години ходих в Пела, Северна Гърция. Исках да видя древната столица на Македония. На площ от 100 квадрата зърнах само няколко купчини камъни, но както и да е. Разгледах градчето. Невероятно поддържано, подредено, чисто. Във всеки двор имаше спрян комбайн за прибиране на памук, голям трактор или друга техника. Тогава бях шокиран от такова изобилие и богатство. Но нямаше градинки и дървета в града. На най-високата точка ми направиха впечатление много дървета - големи, хубави. Оградени с прекрасна ограда. Реших отдалече, че става дума за парк и реших да отида да се поразходя в него. Да, ама не. Беше гробище. Нямаше по-хубаво място в целия град. Зелено, чисто, подредено...

Защо умрелите да заслужават по-добро архитектурно планиране от живите? Същият въпрос важи и за София. Какво им е пречело на архитектите на София да планират града така, както са планирали гробището преди години? Всичко друго в София, гледано "отгоре", е голяма бъркотия.

Сега се поразходих из квартал "Витоша" в столицата. Предполага се, че това е скъп квартал. И наистина е скъп. Вървя по улиците, защото няма тротоари. Някъде има малки подобия на тротоар, направен от някой частник. Дори и не са очертани. По улиците - коли, които се опитват да се промушат някак си между спрелите автомобили по и без това тесните улици. И мръсно, мръсно. Боклуци, разхвърляни навсякъде. За какво плащаме на общината един куп пари при покупка на жилище и при всяка следваща продажба на имот, след като нито пътищата пътища, нито тротоарите, тротоари?

Опитах се да проверя за този квартал инвестиционната програма, а също така и колко БВП произвежда и колко данъци плаща на общината и на държавата. Останах си само с опитите. Всичко е тайна. Няма достъп до такава информация. И като се измориш от задаване на въпроси, просто махаш с ръка и се примиряваш. Не се примиряват само циганите, които обикалят квартала и набелязват нещо за крадене за през нощта. Както и предполагах, не срещнах нито един полицай, а преминах през квартал, в който със сигурност живеят поне 10 хиляди човека.

Добри КОЛЕВ, София

Двойният аршин на псевдодемократите

Сигурно вече е писано доста по темата. Но аз държа да се възмутя лично. От кого ли - ами от тъй наречения Запад. От САЩ и ЕС. Поводът е Крим, разбира се. И проведеният там референдум. Значи, когато на Фолклендските острови се правеше референдум и хората там решиха да преминат под английско управление - тогава всичко беше правилно, законно и демократично според САЩ и Запада като цяло.

Когато Турция окупира половината Кипър и раздели държавата на две - какво стана? Малко помръднаха нашите днешни партньори и си затраяха бързо-бързо. За никакви икономически санкции и блокади спрямо партньора им в НАТО - Турция, даже не стана и дума.

Когато Косово прогласи независимост от Сърбия - Западът дори изръкопляска бурно и одобрително.

Но сега, защото става дума за Крим и за Русия - потекоха порои крокодилски сълзи по бедната Украйна и нейната териториална цялост. Нищо, че Крим от време оно си е бил винаги руски. Ако не беше онзи "велик вожд" Никита Хрушчов, Крим никога не би станал част от Украйна. Огромното мнозинство кримчани са рускоговорящи. Хората там видяха, че Украйна стремглаво върви към пропастта на своето самозатриване и към пълна анархия. И съвсем естествено поискаха да се върнат в родината си Русия, където нещата стоят два пъти по-добре - и като ред в обществото, и като доходи на гражданите, и като перспектива. Така че, искам съвсем основателно да се възмутя от двойния аршин на САЩ и ЕС. И да кажа едно звучно "българско" АЙСИКТИР!

Александър НЕДЕЛЧЕВ, Русе

Голям залък преглътни...

На 25.03. т.г. в предаване на БНТ един журналист с апломб заяви, че с кризата в Украйна, Русия така се е компрометирала, че дори и в България "русофилството вече е изчерпана тема". На този "хубавец" бих казала - "голям залък преглътни, голяма дума не казвай". Защото, въпреки че след разгрома на Априлското въстание през 1876 г. видни интелектуалци и хуманисти на Европа, ужасени от клането в България, издигнаха глас в защита на поробения ни народ, нито Томи, нито Жан, нито Ото, се биха за освобождението на България. Единствено Майка Русия изпрати чедата си и те положиха костите си по върховете и полята на България. И този факт никой и никога не може да изтрие от паметта и сърцето на българина.

Той е вече в гена му!

Калина АЛЕКСАНДРОВА, Казанлък

ОБРАТНА ВРЪЗКА

В два броя на ДУМА бяха поместени материали с тревога за Солаковия хан в Букурещ - една българска светиня, която се руши.

Драга редакция, не е ли по-добре по възможно най-краткия път да се обяви необходимата БАНКОВА сметка за набиране средства за формиране фонд за реставриране на СОЛАКОВИЯ ХАН?

Над 7 000 000 български граждани сме само в границите на България. Дори четвърт от нас да са

ОТЗВУК
www.duma.bg
21
ДУМА
СРЯДА 26 МАРТ 2014
ИВАН ИВАНОВ:
Дом, съхранил нашата история, тъне в забрава
Читател на ДУМА откликна на публикация във вестника, свързана със Солаковия хан в Букурещ

ПАМЕТ
www.duma.bg
21
ДУМА
СРЯДА 5 ФЕВРУАРИ 2014
Престъпна гавра с Любен Каравелов
Нямало закон, който да разреши заделянето на средства за съхраняване на културно-историческата мощ на България

Факсимиле от поместените вече материали в броевете от 5 февруари 2014 и 26 март т.г.

чуждопоклонници - родофоби, от половината налични родолюбци (кой колкото може да отдели за това свято дело) можем да съберем по лев-два за откупа и възстановяването на сградата.

Семейство Серафимови - пенсионери, се записва в редакцията на ДУМА за първа вноска.

Нашият вестник ще ни подкрепи ли?

Ст.н.с. Серафим СЕРАФИМОВ
Бургаско, с. Велика

Фалшива музика

Няколко дни бях в родното си градче. Имах възможност да разговарям с приятели и роднини. Вечерта гледахме "Лице в лице" по БТВ и слушахме словоизлиянията на Георги Първанов. Не крия, че между нас, в компанията, имаше отделни личности, които му симпатизираха. Отново чухме критиката му за разпределение на парите по общини, за плоския данък и щатната фраза: "Задачите на БСП се спускат от друго място". В БСП нямало чуваемост и Станишев да се съгласи да се проведат предсрочни избори. Интересното настъпи, след като чухме тези "мъдри" думи на Първанов. Всичко, което чухме, бе подложено на анализ и критики и стигнахме до следните изводи: дори и децата разбраха, че ако се отиде сега на предсрочни избори, България ще загуби изключително много. Плевнелиев ще назначи временно правителство ГЕРБ №3. Ще се върнат Бойко и Цветанов на бели коне. Ще остане избирателният кодекс на Фидосова, ще се спрат разследванията на злоупотребите от управлението на ГЕРБ, ще се спрат делата срещу Цветанов. Най-вече подемът, който се получи, макар и малък, ще угасне. Положението на народа ще стане още по-тежко. Така, че нека Георги Първанов не ни успива с фалшива музика, ако обича.

Христо ДЖУРОВ

www.duma.bg

ДУМА

ЧЕТВЪРТЪК 3 АПРИЛ 2014

Историческа амнезия или...

Опити за реабилитация на една зловеща фигура в българската история

Георги ЗАХАРИЕВ

След 10 ноември 1989 година неофашистите в Казанлък направиха няколко опита да реабилитират палача на българския народ, един от ръководителите на белия терор в страната ни през 1924 г., превратаджията генерал Иван Вълков. Стигна се до дръзкото им искане името му да бъде увековечено с издигането на паметник в централната част на града. Дори беше написана възхваляваща книга за дейността му.

Срещу тази акция буря от възмущение обхвана цяла България. Много видни интелектуалци като академик Георги Марков, професорите Андрей Пантев, Марко Семов, Чавдар Добрев, Стефан Данаилов и писателите Леда Милева, Павел Матев, Евтим Евтимов, Лиляна Стефанова, Валери Петров, Атанас Наковски, Никола Инджов, Иван Гранитски, Анжел Вагенщайн, Вили Цанков и много други, с убедителни аргументи се присъединиха към вълната от това общонародно недоволство.

За моя голяма изненада към този жалък хор на казанлъшките неофашисти се присъединиха и някои медии в Казанлък. Най-старателен се оказа вестник "Трибуна Арсенал". В няколко свои броя той публикува поредица от статии, опитвайки се да оневини Вълков за всичките му зловещи престъпления към българския народ и да го постави едва ли не на пиедестала на национален герой. Още по-учудващо е, че на изпратена от мен реплика до вестника, с която изразих несъгласие с някои от внушенията на публикациите, бе отговорено, че вестникът е решил да сложи край на полемиката по темата.

Срамно! Полемика не е имало, а само възвишени дитирамби за зловещия генерал. Това ме провокира да вникна по-дълбоко в историческата истина за дейността му като държавник и политик.

Кои са моите аргументи?

От какъвто и ъгъл да бъдат погледнати опитите за реабилитация на генерала, не може да не се стигне до извода, че те са един политически абсурд, сътворен от хора, които или са обременени от историческа амнезия, или се мъчат чрез пълзящ реваншизъм да оневинят едно от най-големите престъпления в политическото битие на България - Деветоюнския преврат от 1923 година. Намеренията на инициаторите и авторите на тези изпълнения се ръководели уж от добронамерената цел да изчистят образа на генерала от наслоените идеологеми като сатрап и организатор на т.нар. Бял терор. Тук ще кажа, че няма такъв сапун и такива химикали, които да измият оцапаното с невинна кръв на хиляди народни синове име на генерала. Ако в своите напъни за възвеличаването му използваха задължителните за целта научни инструменти, не можеха да не стигнат до истината, че Иван Вълков е зловеща фигура в българската история, което много видни български историци са доказали.

- С непосредственото участие на Иван Вълков като водач на Военната лига, на 9 юни 1923 г. е извършен кървав преврат срещу законно избраното правителство на Александър Стамболийски. Както е известно, превратаджиите убиват министър-председателя по изключително жесток начин.

- Под прякото ръководство на Иван Вълков без съд и присъда са умъртвени колоси на българския културен и обществен елит като Гео Милев, Сергей Румянцев, Христо Ясенов, Йосиф Хербст. Заедно с тях намират смъртта си и много видни политици като народните представители Петко Д. Петков, Димо Х. Димов, Харалампи Стоянов, Тодор Страшимиров, а така също и Николай Петрини, Владимир Благоев, Николай Грънчаров, Анна Маймункова... Списъкът е дълъг. Свидна жертва на този терор, чийто организатор и вдъхновител е Иван Вълков, става и патронът на моето село Кънчо Ненов Цанков. Арестуван без всякакво основание, без съд и присъда по най-зверски начин той е убит между селата Розово и Бузовград.

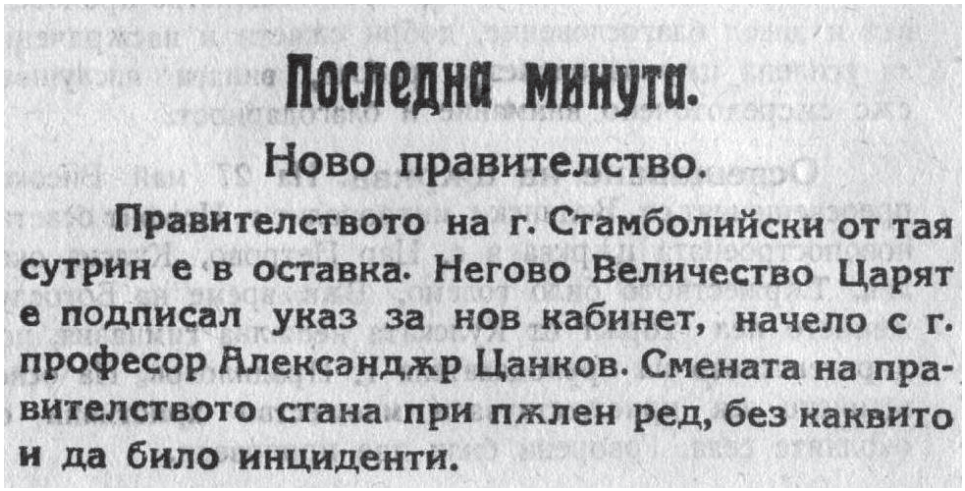
Чудовищно и потресаващо

за всеки цивилизован човек звучи текстът на заповедта на Иван Вълков, която като военен министър издава до армията: "Всички гарнизони и военни единици да влизат във връзка с местните органи на властта за съгласуване на средствата за борба с комунистите и земеделските служби. Преди всичко да се ликвидират най-способните и най-смелите носители на тази идея - интелигенцията. В най-кратък срок да се съставят списъци на тези хора, за да може в даден момент да се унищожат всички техни водачи - виновни или невинни".

Както се вижда, с подписа на генерала започват да бъдат убивани хора не за извършени престъпления, а за техните убеждения. Тук не мога да се въздържа да не цитирам страшната оценка на Антон Страшимиров за деветоюнските превратаджии: "Клаха народа тъй, както турчин не го е клал".

В челото на тази шайка от престъпници е Иван Вълков.

Не по-малко основание подобни хвалебствия за кървавия генерал да получат обществено порицание произтича от юридическия факт, че той заслужено, на база безспорни доказателства, през 1954 г. е признат от съда за виновен за тежки престъпления и осъден на смърт. Присъдата великодушно е заменена с доживотна. Обявен е за политически престъпник, съдебна реабилитация на неговата личност няма. Според мен не може и да има!

Последна минута.

Ново правителство.

Правителството на г. Стамболийски от тая сутрин е в оставка. Негово Величество Царят е подписал указ за нов кабинет, начело с г. професор Александжр Цанков. Смената на правителството стана при пжлен ред, без каквито и да било инциденти.

В този случай логично възниква питането: в час ли са тези, които перманентно поставят въпроса за реабилитацията на Иван Вълков. И кои са нравствените им основания за тези им действия.

Този факт е откровена гавра със стремежа на обществото ни към хуманизъм и демокрация, към свобода и солидарност. Това е поругаване паметта на убитите антифашисти, чиито борби бяха знаме на цяла антифашистка и демократична Европа.

Искам да подчертая, че не отговаря на истината и възхвалата за Иван Вълков като основател на "Арсенал". От историята на предприятието е известно, че неговият път започва като ремонтна оръжейна работилница от гр. Русе, преминава през София и след царски указ се премества в Казанлък.

Няма да се задълбочавам в големите гешефти, в които е участвал Вълков при изкупуването на земите за настаняване на Държавната военна фабрика. Ще отбележа само, че чрез подставени лица изкупува за жълти стотинки земята на казанлъчани по поречието на река Тунджа, защото като министър е знаел, че софийският "Арсенал" ще се мести в провинцията. Чрез свои хора в парламента урежда строителството да се извърши в Казанлък на тези земи. Народното събрание гласува земите да бъдат изкупени на тройна цена. Така Вълков попълва касата си с повече от милион.

Жалко, много жалко и смешно е, че все още се намират хора, които правят опити да реанимират тази зловеща фигура в българската история.

Мисия Брюксел

Украйна - къде я оплескахме?

Георги ГОТЕВ

What went wrong е въпрос, който по правило се задава, когато управляващите оплескат нещата. Кой и кога е оплескал нещата, че след Кримските събития се говори за нова Студена война, е трудна тема. Емоциите и различните "филства" и "фобства" не помагат за намиране на отговор.

Охлаждайки собствените си емоции с отлична белгийска бира, предлагам своите наблюдения по въпроса.

По мои журналистически записки коренът на проблема е от ноември 2008 г., когато за първи път се заговори за инициативата "Източно партньорство", при това по модел на Пакта за стабилност за Югоизточна Европа - един проект, който ми е скъп, защото съм работил за него до март 2008 г., когато той премина в историята. http://bit.ly/Pasypk

Източно партньорство се появи като отговор на Средиземноморския съюз, една инициатива, която Никола Саркози издигна в европейски мащаб по повод на френското председателство на ЕС през втората половина на 2008 г. Полша и Швеция контраираха с инициатива в полза на останалите страни от европейската политика за добросъседство - тези от Изтока: Украйна, Беларус, Молдова, Грузия, Армения и Азербайджан.

Така под чешко председателство на ЕС на 7 май 2009 г. в Прага беше основано Източното партньорство. То предвиждаше възможността за сключване на споразумения за асоцииране, както и зони за свободна търговия, по подобие на тези, които ЕС вече беше предложил на Западните Балкани. Разликата беше, че на Западните Балкани е обещано членство в ЕС, когато покрият изискванията, докато за страните от Източното партньорство такова обещание липсва.

Премиер на Украйна тогава беше Юлия Тимошенко, която уж беше проевропейски настроена, но всъщност пакостеше на тези отношения с конфликта си с тогавашния президент Виктор Ющченко. В края на 2010 г. Виктор Янукович спечели президентските избори. И макар че беше смятан за пророски лидер, по негово време беше договорено споразумението за асоцииране, наистина много амбициозно по съдържание, което впрочем първи публикувах аз в блога си през декември 2012 г. http://bit.ly/1ffpBh2

Хубаво, обаче на 7 май 2012 г. Путин отново стана президент. Малко преди това в качеството си на премиер той за първи път спомена плановете за създаване на Евразийски съюз на основата на Митническия съюз с Казахстан и Беларус, основан на 1 юли 2011 г. Скоро стана ясно, че това е големият проект на живота му. В ЕС по мои впечатления никой не взе тези планове насериозно.

От една страна, ЕС напредваше със споразуменията за асоцииране с Украйна, Молдова и Грузия, а от друга - Русия се стремеше да разшири Митническия съюз в постсъветската територия, включваща и тези държави.

Преломният момент дойде в деня, когато Янукович каза, че Украйна иска да бъде член както на Митническия съюз, така и да подпише споразумение за асоцииране, а един европейски чиновник каза, че споразуменията за асоцииране на ЕС не са съвместими с Митническия съюз. Или едното, или другото, каза пред мен експерт на Европейската комисия, пожелал да остане неназован http://bit.ly/1kmNPG1. Това беше през декември 2012 г.

Първоначално никой не обърна особено внимание на тези думи. Никой в европейските институции не каза, че това е де факто обявяване на война. Всякакви брюкселски изявления, че подписването на споразумение за асоцииране от страна на Украйна не е насочено срещу Русия, вече не звучаха сериозно. Оттук нататък събитията са широко известни, като кулминацията беше отказът на тогавашния президент Янукович да подпише споразумението за асоцииране по време на срещата на върха във Вилнюс на 28 и 29 ноември м.г.

Преди две седмици Пиер Вимон, вторият човек след Катрин Ашътън във външната служба на ЕС, каза пред мен, че ЕС е "принудил" Русия да се върне към рефлексите си от Студената война. Той каза също, че прекалено лековато ЕС е отсякъл, че асоциирането и Митническият съюз са несъвместими. "Говорейки с нашите експерти, оставам с впечатление, че това не е точно така и че можем да намерим общ терен", каза той.

Толкова за близката история. По въпроса кого предпочитат, Русия или ЕС, украинците са разделени, но и българското общество не е единодушно. Слава богу, когато влизахме в ЕС, никой не ни предлагаше алтернатива. Дали повечето украинци ще предпочетат ЕС или Русия, ще стане ясно на президентските избори на 25 май. Но не е ясно дали малцинството ще приеме решението на мнозинството или Украйна ще се раздели.

А иначе ЕС и Русия рано или късно ще трябва да сглобят "добросъседските" си проекти в общ. Трансевропейска зона от Лисабон до Владивосток ли ще се казва, общо икономическо пространство ли, няма значение. Но няма да е лесно да се преодолее сегашната криза.

Този път истината е на страната на Путин

По парадокс днес Русия е пазител на много от ценностите, които Европа забрави

Явор ДАЧКОВ

Това, че Русия не иска да живее в хаоса и разпада от ерата на Елцин, не я прави империя на злото. Ако Западът беше честен и искрен към победените от края на Студената война, щеше да постъпи, както постъпи с Германия след 1945 г. Вместо план "Маршал", създаване на независими и свободни медии и истинска декомунизация, политиците от Западна Европа и САЩ предпочетоха да работят с комунистическия и ДС елит и създадената по-късно от него олигархия, за да нямат силна конкуренция на Изток. В същото време не спират да морализаторстват и заклеймяват корупцията в бившата съветска империя и нейните сателити. Но нямат нищо против корумпираните политици или откровени бандити, ако им носят гласове в Европейския парламент и добре изпрани пари в европейските банки. Предпочитат и слаби правителства, които позволяват на западни компании да се държат така, както не биха и помислили да правят в Германия или Франция. От цялото им поведение струи фалш, двоен стандарт и деморализация, но скочиха като ужилени, след като една отписана от тях Русия си позволи да покаже характер и да им покаже границите. По парадокс днес Русия е пазител на много от ценностите, които Европа забрави, но това заслужава отделно внимание и по-задълбочено изследване.

Сега бих искал да споделя няколко неща за кризата в Украйна от политическа гледна точка. Нямаше да го направя, ако политическата коректност и пропагандата не бяха взели връх дори у нас. В България залитането в другата крайност - сляпата любов към Русия - е традиционно заболяване.

В случая около майданския преврат

и референдума в Крим обаче сме свидетели на истинска антируска и нездрава пропаганда. Такава, каквато я помним от комунистическите времена спрямо Запада, само че сега е с обратен знак.

Глупаво е да си затваряме очите пред фактите и да мислим по един изключително сложен и взривоопасен въпрос с идеологически заготовки и сантиментални клишета.

Още по-глупаво, пък и опасно е истината да излиза от партии като "Атака", която за пореден път ще се възползва от конюнктурата, за да излъже четирипроцентовата бариера.

Основното пропагандно клише на Запада е, че Путин е агресор, а Русия е анексирала полуостров Крим със сила и в нарушение на международните договори. Точно обратното. В сегашната криза Владимир Путин се оказа в отбранителна позиция и направи единствено възможния печеливш ход, при това без да употреби оръжие.

Неговата реакция бе предизвикана от активната намеса на САЩ в протестите срещу Янукович на прочутия киевски площад. Легитимно избраният украински президент бе принуден да подаде оставка след включването на крайни националистически и откровено профашистки групировки, които употребиха сила.

Не друг, а Виктория Нюланд, която тези дни дойде и в България, за да прокарва американските интереси, призна за активната роля на Щатите в онзи прословут разговор, в който помощник държавният секретар на САЩ по въпросите на Европа и Азия тегли една "сочна майна" на Европейския съюз.

Не по-малко скандални в този станал вече прочут диалог с американския посланик в Украйна са думите на Нюланд, цитирам буквално: "Не смятам, че Клич (Кличко) трябва да влиза в правителството. Не мисля, че е необходимо. Не мисля, че е добра идея". Тя добавя, че според нея друг украински опозиционен лидер - Арсений Яценюк, има нужния икономически и управленски опит за участие в украинското правителство.

Днес Яценюк е премиер, излъчен от една от групировките, които завзеха властта. С това не искам да кажа, че Виктор Янукович бе добър президент, а само че бе свален с помощта на чуждо правителство и крайни елементи, от които в други условия Западът би се разграничил.

Едно малко отклонение -

преди време покойният Марлон Брандо трябваше да се извинява и самоунижава за една безобидна реплика, която каза по адрес на евреите, превзели Холивуд. Той я изпусна в шоуто на Лари Кинг по Си Ен Ен. Избухна огромен скандал, а Брандо бе застрашен от тотално остракиране и бе принуден да се извини публично, че и да целуне в устата евреина Лари Кинг, само и само да се отърве от публичен линч.

Лидерите на днешните управляващи в Киев са известни с антисемитските си изказвания, но иначе свръхчувствителните по темата политици от ЕС и САЩ се правят, че не ги забелязват. Един немаловажен детайл за лицемерието и двойните стандарти на Запада.

Същата Виктория Нюланд, която се води за специалист по Азия и Европа, казва през януари тази година, че след разпада на СССР Съединените щати са налели над пет милиарда долара за укрепването на украинската демокрация. Видеото с изказването ѝ на една американско-украинска конференция стана не по-малък хит в мрежата от репликата Fuck the EU, изпусната месец по-късно.

За какво са отишли тези пет милиарда американски долара, можем само да гадаем. Във всеки случай, не и за демокрация, ако съдим по състоянието ѝ в Украйна. Пък и ако се вгледаме в собствения си опит.

В България по подобен начин

бяха изливани и се наливат пари от американското правителство и неправителствени американски организации, но не за да се изграждат демократични институции, а за да се създава американско лоби, което защитава сляпо американските геополитически интереси. Това е тема за друг, и то доста голям коментар, но сега само я маркирам.

С две думи, САЩ платиха за Майданската революция, както откровено си я наричат днешните управляващи в Киев, а без тяхната подкрепа снайперистите и крайните екстремисти, хората, които искрено и безкористно протестираха в Киев, нямаше да свалят Янукович.

На един етап те даже постигнаха споразумение с властите за участие в управлението и насрочване на нови избори. Точно когато изглеждаше, че протестите стихват, екстремистите се активираха наново и пометоха легитимната власт, като се настаниха да управляват чрез държавен преврат.

Чрез своите подставени лица САЩ стигнаха почти до вратите на Кремъл. На Путин не му остана друго, освен да реагира, и той го направи по най-добрия и безкръвен начин. Все си Крим чрез изключително демократичен референдум. Не съм чул някой да оспори честността на проведеното допитване.

А резултатите от него говорят най-силно за неговата легитимност. От 1 264 999 гласували в Крим, което прави 83,01% от имащите право на глас, 1 233 002 са за присъединяването на полуострова към Руската федерация и само 31 997 са за оставането на Крим като част от Украйна и оставането в сила на Конституцията от 1992 г. Съотношението на силите в Севастопол е същото.

Тези числа говорят достатъчно красноречиво и без солидните аргументи от историята, за да се признаят резултатите от този референдум. Всеки друг резултат - 50:50, 60:40, 70:30 и дори 80:20, би дал възможност за дискусии и би подложил под въпрос това допитване.

Абсолютно органичното изразено единодушие обаче не оставя никакви съмнения относно онова, което мислят гражданите на Крим и Севастопол. Да бъде нихилиран техният глас с правни аргументи и процедурни трикове, е цинично и невярно. Непризнаването на референдума от страна на ЕС и САЩ е политическа игра, която няма нищо общо с истината.

Този път истината е на страната на Путин, който показа на Запада, че зад него стои народ. Има хора, благодарение на които неговото лидерство е автентично. Силата му днес идва оттам, а не от руското оръжие, както се опитва да ни внуши пропагандата.

Не знам кой точно стои зад Ромпой, но съм сигурен, че мнозинството от руснаците одобряват това, което се случи в Крим. Независимо дали ни харесва или не.

В този смисъл Путин

даде урок по истинско лидерство

на разнебитената от чиновническо безличие и безразличие Европа и потъналата в лицемерие и двойни стандарти Америка. То се видя и от кадрите, излъчени от Федералното събрание на Русия (двете камари на парламента), пред което Владимир Путин произнесе изключителна реч след проведения референдум.

В нея, между другото, той припомни на Съединените щати собствената им декларация по повод отделянето на Косово от Сърбия през 2009 г. - от всички исторически аналогии Косово, като че ли е най-точна - тогава правителството на САЩ се произнесе по следния начин: "Декларациите за независимост може да нарушават вътрешното законодателство, но това не означава, че това е нарушаване на международното право".

Както се казва, без коментар. Колкото до провинциалния ни български спор между русофили и русофоби, само ще кажа, че е поредното доказателство за това, че сме извън времето и то е извън нас, напук на мъдрите прозрения на нашите предшественици, които са мислили обратното.

От доста години насам левите можеха с чиста съвест да подкрепят публично Русия, но се оказаха на власт и предпочетоха да си затраят, за да не си създават излишни главоболия в Брюксел.

Десните пък извадиха изтъркания арсенал от банални клишета с трийсетгодишна давност, без да си дават сметка, че Русия днес е съвсем различна от представите им за СССР, а точно техните любими републиканци и най-големите консерватори в Щатите разбират много добре Путин и работиха чудесно с него след атентатите от 11 септември 2011 г.

Впрочем за това много по-изчерпателно пише Валентин Хаджийски в своите коментари по темата. Аз си позволих да кажа своята позиция, защото ми се струва, че пропагандата и лъжите, този път с международен размах, минаха всякакви граници на търпимостта.

** Назаем от "Гласове"*

Вашето ТАКСИ
ТАКСИ - С - ЕКСПРЕС АД
9 12 80
София, ул. "Житница" N 23
Ви чака!
тел.: 02 855 60 12
факс: 02 855 50 04
e-mail: taxi_expres@abv.bg

ВРЕМЕТО

Сутринта ще има значителна облачност над Централна и Източна България, но без валежи. Вятърът ще отслабне. Минималните температури ще са между 2 и 7 градуса. В предобедните часове намалението на облачността ще продължи, на много места и до слънчево. По-късно през деня ще се развие обичайната за сезона купеста облачност, позначителна над планинските била, където са възможни локални краткотрайни превалявания. Вятърът ще бъде слаб - източен, по Черноморието умерен от югоизток. Там и в Добруджа дневните температури ще са най-ниски - 11-14 градуса, в останалата част от страната от 16 до 21 градуса. По Черноморието по-значителна облачност ще има все още в предобедните часове. Ще духа умерен югоизточен вятър. Максималните температури ще са близки до температурата на водата, около 11-13 градуса. Вълнението ще е слабо, около три бала. Слънчеви часове ще има все още над планините до обяд. По-късно ще се развие купеста облачност, значителна над планините от Западна България, където на отделни места ще има краткотрайни превалявания. Вятърът по билата ще е умерен от запад. Дневна температура на 1200 м н.в се очаква да бъде около 11 градуса, на 2000 метра около 5 градуса.

Изгледи за

4 максимални **17°/19°**

5 максимални **14°/16°**

Утре ще има разкъсана, предимно значителна, средна и висока облачност. Дневните температури ще се повишат и максималните ще достигнат между 18 и 23 градуса. През нощта срещу събота облачността ще се вълнти и сниши и ще завали дъжд. През почивните дни ще бъде облачно, вятърът от изток ще се усили. Ще вали дъжд, през нощта срещу неделя временно валежите ще са интензивни. Температурите за кратко, но чувствително ще се понижат.

ДУМА
www.duma.bg
duma@duma.bg

Основател **Стефан Продев**
Издател **„ДУМА 2008” ЕООД**
Николай Малинов

Русия и България
Монд дипломатик
СЪВМЕСТНО ИЗДАНИЕ С ДУМА

И. д. главен редактор **Юрий Борисов** yborisov@duma.bg

Зам. главни редактори **Георги Георгиев** ggeorgiev@duma.bg **Таня Джаджева** tgeneva@duma.bg

Отговорен секретар **Ивайло Гиздов** igizdov@duma.bg

Управител **Павел Бебов**

ТЕЛЕФОН НА ЧИТАТЕЛЯ: 97 05 200

Адрес на редакцията: София - 1000, ул. „Позитано” 20А Факс: 975 26 04, автоматичен номератор 97 05 + вътрешен номер

ЖУРНАЛИСТИЧЕСКИ ЕКИП

НАБЛЮДАТЕЛ: Велислава Дърева

БЪЛГАРИЯ: **Александър Симов** - завеждащ отдел - 230; Аида Паникян - 218; Десислава Велева; Мария Нинова - 230; Милена Николова - 233; Павлета Давидова - 215; Ралица Николова - 230; Юлия Кулинска - 224

ИКОНОМИКА: **Наталия Гергова** - завеждащ отдел - 247; Мая Калпачка-Йовановска - 246; Светлана Велева - 246

СВЯТ: **Галина Младенова** - завеждащ отдел - 219; Албърт Аврамов - 220, Кристиела Симеонова - 220

КУЛТУРА: **Вилиана Семерджиева** - завеждащ отдел - 240; Надежда Ушева - 240; Альона Нейкова - 239

ОБЩЕСТВО: **Велиана Христова** - завеждащ отдел - 238; Ина Михайлова - 214; Светла Василева - 231; Валентин Георгиев - 232; Ева Костова - 229

ЧЕТИВО: **Борис Данков** - завеждащ отдел, редактор на "Петак" - 244; **Неделник:** Богдан Иванов - 225; **Пардон:** Чавдар Шинов; **Художник:** Анатолий Станкулов

СПОРТ: **Владимир Николов** - завеждащ отдел - 245, Марин Милашки - 245

ФОТО: **Благовеста Цветкова** - 206; Мариета Томова - 206

ГРАФИЧЕН ДИЗАЙН: Валентин Аргиров; Желязко Тенчев; Силвия Шопова; Спаска Венева; Снежана Христова

АДМИНИСТРАЦИЯ

ОФИС МЕНИДЖЪР: **Ели Мишева** - 200; факс - 975-26-04

ДИРЕКТОР МАРКЕТИНГ: **Дея Йорданова** - 207

ДИЗАЙН: **Велислава Хубавий** - 201

РЕКЛАМА: **Петрана Сомлева** - 205, Ива Костадинова - 221; e-mail - **reklama@duma.bg, Експонатор:** 91975 в. 112; **Печат:** „Нюзпринт” ЕООД, 1113 София, ул. „Тинтява” 100; **“Национална агенция разпространение - АД”** - 02/962-23-23; **“Национална дистрибуция” ООД** - 02/975 20 35

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ: **Мирослав Александров**, Румяна Кирилова - 208, 203; **abonament@duma.bg**

КАСА - 97-05-249

НАБОР: **Хрисула Василева** - 227, e-mail: **korespondenti@duma.bg;**

ПРОИЗВОДСТВО: **Владимир Тополски**

ВЕСТНИК „ДУМА” Е НАСЛЕДНИК НА ТРАДИЦИИТЕ НА ВЕСТНИЦИТЕ „РАБОТНИКЪ”, „РАБОТНИЧЕСКИ ВЕСТНИК” И „РАБОТНИЧЕСКО ДЕЛО”

ИЗПОЛЗВАНИ СА И ЕМИСИИТЕ НА БТА, "ФОКУС", БГНЕС, БНР, ФРАНС ПРЕС, ИНТЕРНЕТ И ДР. РЪКОПИСИ НЕ СЕ РЕЦЕНЗИРАТ И НЕ СЕ ВРЪЩАТ

1 БНТ

06.00 Денят започва Информационен сутрешен блок
09.00 По света и у нас
09.05 Денят започва с Култура информационен културен блок
10.00 По света и у нас
10.15 Отблизо с Мария Магазинно предаване
11.00 По света и у нас
11.10 Отблизо с Мария
11.50 Малки истории /п/
12.00 По света и у нас
12.30 Бързо, лесно, вкусно: Рецепта на деня /п/
13.00 Ваканцията на Лили 6-сериен тв филм /България, 2007г./, 1 серия
14.20 Открито с Валя Ахчиева /п/
15.05 Робин Худ анимационен филм /27 епизод/
15.50 Частен случай
16.00 По света и у нас
16.10 Новини на турски език
16.25 Малки истории /п/
16.35 Доктор Живаго тв филм /3 епизод/
17.20 Бързо, лесно, вкусно: Рецепта на деня /п/
17.30 Дързост и красота тв филм /3331 епизод/
17.55 Зелена светлина
18.00 По света и у нас
18.30 Още от деня Следобеден информационен блок с водещи Аделина Радева и Надежда Узунова
19.10 55 години от вашия живот Развлекателно шоу
19.40 Лека, нощ деца!
20.00 По света и у нас
20.45 Спортни новини
21.00 Вангелия тв филм/3 еп/
22.00 На прицел разследващо предаване
22.30 По света и у нас
22.55 Зелена светлина
23.00 Момчетата от „Медисън авеню“ тв филм /4 еп/
23.45 Европейско първенство по борба за мъже и жени от Вантаа /Финландия/ /репортаж/

bTV

05.00 „Цветовете на любовта“ /п./ - сериал, с. 2, еп. 46, 47
06.00 „Лице в лице“ /п./ - публицистично предаване с водещ Цветанка Ризова
06.30 „Тази сутрин“- информационно предаване с водещи Генка Шикерова и Константин Караджов
09.30 „Преди обед“ - токшоу с водещи Деси и Сашо
11.30 „Бон Апети“ - кулинарно предаване с водещи Лора и Стоян
12.00 bTV Новините - обедна емисия
12.30 „Шоуто на Слави“ /п./
13.30 „Изборът на Лара“ - сериал, с. 2, еп. 47
14.30 „Цветовете на любовта“ - сериал, с. 2, еп. 48, 49
15.30 „Пепел от рози“ - еп. 144
16.30 „Кухнята на Звездев“ - кулинарно шоу с Иван Звездев
17.00 bTV Новините
17.30 „Времето лети“ - сериал, еп. 109
18.30 „Лице в лице“ - публицистично предаване с водещ Цветанка Ризова
19.00 bTV Новините - централна емисия
20.00 „Север Юг“ - сериал, еп. 57
21.30 „Столичани в повече“ - сериал, с. 7, еп. 5
22.30 „Шоуто на Слави“ - вечерно токшоу
23.30 bTV Новините
00.00 „Престъпления от класа“ - сериал, с. 3, еп. 4

NOVA

05.20 „Часът на Милен Цветков“ - предаване на НТВ /п/
06.20 „Здравей, България“ - сутрешен блок на НТВ
09.30 „На кафе“ - предаване на НТВ
11.30 „До последен дъх“ - сериен филм
13.00 Новините на Нова
13.30 „Мелодията на сърцето“ - сериен филм
15.00 „Черешката на тортата“ - тв шоу, 3 сезон
16.00 Новините на Нова
16.20 „Часът на Милен Цветков“ - предаване на НТВ
17.30 „Господари на ефира“ - забавно предаване /п/
18.00 „Сделка или не“ - телевизионна игра
19.00 Новините на Нова - централна емисия
20.00 „Големите надежди“ - музикално шоу
22.30 „Господари на ефира“ - забавно предаване
23.00 Новините на Нова
23.30 „Д-р Хаус“ - сериен филм, 3 сезон
00.30 „Сделка или не“ - телевизионна игра
01.30 „На кафе“ - предаване на НТВ /п/
04.20 „Долината на слънцето“ - сериен филм

1

05.00 Новини
05.05 Телеканал „Добро утро“
08.00 Новини
08.15 Телеканал „Добро утро“
09.05 „Контролна покупка“
09.35 „Живей здравословно“
10.30 „Да разбереш. Да простиш“
11.00 Новини
11.15 „Модна присъда“
12.10 „Крепко здраве“ с Генадий Малахов
13.00 Още новини
13.25 „Време за обяд!“
14.00 Новини
14.15 „Истината е някъде там“
14.30 „Те и ние“
15.20 „В нашето време“
16.10 „Насаме с всички“
17.00 Вечерни новини
17.40 „Истината е някъде там“
18.00 „Хайде да се оженим“
19.00 „Нека говорят“
20.00 Време
20.30 Сериал: „Хетерите на майор Соколов“
22.15 „Политика“
23.20 Нощни новини
23.30 „Нека говорят“
00.25 „Насаме с всички“
01.15 „Хайде да се оженим“
02.10 „Да разбереш. Да простиш“
03.10 Сериал: „Хетерите на майор Соколов“
04.00 Новини
04.05 Сериал: „Хетерите на майор Соколов“

ОВЕН

Бъдете готови за изненади и непредсказуеми неща. Бъдете нащрек, защото не се знае кой ще ви сюрпризира с действията си.

21 март - 20 април

РАК

Разговорите днес могат да доведат до сериозни открития и затова се постарайте повече да общувате с обкръжаващите ви.

22 юни - 23 юли

ВЕЗНИ

Предстои ви нелек избор - дали да запазите строга тайна или да разкажете на всички онова, което знаете.

24 септември - 23 октомври

КОЗИРОГ

На вашия любим човек ще бъде достатъчно трудно да се примири с това, че е завършил пореден етап в отношенията ви.

22 декември - 20 януари

ТЕЛЕЦ

Бъдете уверени в правотата на думите си. Вашият любим човек може и да не възприеме, че се шегувате, и да се обиди.

21 април - 21 май

ЛЪВ

В работата може да попаднете в задънена улица, но не губете надежда. Ангажирайте мозъка си.

23 юли - 23 август

СКОРПИОН

Запасете се с търпение, за да успеете днес. Много от важните работи и планове ще се наложи да отложите за неопределено време.

24 октомври - 22 ноември

ВОДОЛЕЙ

Могат да възникнат проблеми от деликатен характер за вас днес. Не е изключено да ви нападнат“ гости.

21 януари - 19 февруари

БЛИЗНАЦИ

През този ден вашата половинка ще има важна новина. Тя ще засяга непосредствено отношенията ви.

22 май - 21 юни

ДЕВА

Очаквайте приятна изненада от вашия любим човек. Оставете го обаче да ви поднесе загадка.

24 август - 23 септември

СТРЕЛЕЦ

Не оставяйте нещата на самотек, но и не действайте спонтанно. Подобре планирайте и най-малките детайли.

23 ноември - 21 декември

РИБИ

Дошло е време да се спуснете от небето на земята. Престанете да зацикляте на миналото. То няма да се върне.

20 февруари - 20 март

www.duma.bg

Очаквайте

ВОКАЛНА ГРУПА „РАДИОДЕЦА” НА БНР ЗАМИНАВА НА ФЕСТИВАЛ ВЪВ ФРАНЦИЯ

Ямболската трупа гостува в Модерен театър в София

Най-новата премиера на ДТ „Невена Коканова” - „Бурунданга”, е със специално послание от автора Жорди Галсеран

Най-новият спектакъл на Драматичния театър “Невена Коканова” в Ямбол - “Бурунданга”, ще се играе на 6 април от 19 ч. на сцената на Модерен театър в София. Хубавото на представлението е, че бе направено изцяло от млади колеги - на първо място режисьорът Антон Угринов и сценографката Радостина Тодорова, авторите на музиката Никола Стефанов и Стефан Христов, хореографката Юлиана Томова, които са изцяло нови имена за трупата ни, и познатите вече от две години млади актьори Петя Бойчева, Мариана Бонева, Яна Бобева, Пламен Петков, Красимир Митов, съобщи за ДУМА драматуржката Дияна Радева. Единственият, който не е в тази възраст, но се вписва изцяло в младежкия дух на представлението, е обичаният от всички актьор Атанас Атанасов.

Авторът Жорди Галсеран е написал специално послание за представлението на ямболските театрали:

“Бурунданга” е романтична комедия. Като зрител много обичам романтичните комедии и винаги съм искал да напиша една от тези истории, в които любовта възтържествува, напук на всички препятствия. Да, голям почитател съм на романтичните комедии. Харесвам ги, защото са истина, защото привличането между хората е онази сила, която всъщност движи Вселената, защото от циниците, от продажниците и от нищетата ни спасява единствено любовта. Очевидни работи.

Снимка ДТ ЯМБОЛ

За публиката в Испания пиесата съдържаше допълнителен стимул, защото двама от персонажите й са членове на ЕТА, а въпросът за местния тероризъм се зачекваше за първи път в комедия. Но това е само детайл от пейзажа. “Бурунданга” е романтична комедия. Нищо повече. И нищо помалко. Разказва за неща, които сме готови да направим от любов, и за неща, които сме готови да простим от любов. И го прави по най-старомодния начин, включително с вълшебна отвара - като в сън в някоя лятна нощ.”

„Походът на книгите” продължава в Пловдив

За поредна година книжарници “Хермес” се присъединяват към националната кампания в подкрепа на четенето “Походът на книгите”, която продължава до 23 април. Специално събитие е подготвено в Пловдив - група ученици от Дома за деца, лишени от родителска грижа “Олга Скобелева” ще гостува в книжарница “Хермес-Централ”. Програмата включва четене, рисуване и приказна викторина, а водещи ще са двете млади авторки - Евгения Танева и Ванина Божилова. Двете момичета дебютираха преди дни с първата си книга - “Ръката на съдбата”.

В книжарници “Хермес” и с тяхното съдействие ще се организират срещи с популярни и любими автори из цялата страна. Предвиждат се представяния на новите книги на Деян Енев, Димо Райков, Светозар Гледачев, Светла Балтова, Капка Георгиева, Александър Чобанов. Специален гост в книжарници “Хермес” този месец е издателство “Колибри”, чиито книги се продават с 20% отстъпка.

ИК “Жанет 45” също участва със своя програма в “Походът на книгите”. На 9 април от 18,30 ч. ще бъде представена книгата “Светлината си тръгва на пръсти” от Катя Белчева в Дома на културата “Борис Христов” в Пловдив. Ще участват Божана Апостолова - издател, Петър Чухов - редактор, Ина Иванова - модератор. Книгата е спечелила проект по Програмата на община Пловдив за финансиране на книги на пловдивски автори и важни за града издания. Издава се в подкрепа на кандидатурата на Пловдив за европейска столица на културата 2019.

Среща-разговор с Мартина Вачкова и Юрий Дачев ще се проведе на 10 април от 18 ч. в Дома на културата “Борис Христов”. Темата е за Григор Вачков и книгата за него “Пратеник на мъжки времена. Спомени за Григор Вачков”. Автори са Силвия Вачкова, Мартина Вачкова, Юрий Дачев. На 17 април отново в Пловдив гостува израелският писател Етгар Керет. Ивайло Добрев чете от новата си поетична книга “Птица в ключалката” на 22 април в рамките на Литературен клуб “Spirt&Spirit” в клуб “Петното на Роршах”. За финала на проявата ще има изненада - отстъпка от 20% за всички книги от български автори ще зарадва читателите.

Маратон на четенето в Никопол

По традиция Седмицата на детската книга (2–7 април) в Никопол започва с инициативи в библиотеката на НЧ “Напредък 1871”. Библиотечният информационен център, изграден по програма “Глобални библиотеки”, вчера стана домакин на маратон на четенето. Първи участваха децата от ЦДГ “Щастливо детство”. В следващите дни Седмицата ще продължи с инициативи с други градини и ученици от началния курс на СОУ “Хр. Ботев”. В помощ бяха техниката, предоставена от програмата, витрините с детски книги и стотиците пъстри и любими книжки с приказни герои, научи ДУМА от Николинка Христова, секретар на читалището.

Фотоизложба, посветена на Света гора

Посолството на Гърция в София организира фотографска изложба, посветена на Света гора - Атон, Свещената планина на Православието. Експозицията, включваща 29 фотоса от Атон, бе официално открита от изкуствоведката доц. Ралица Русева, в присъствието на посланика на Гърция у нас Димостенис Стоидис и министъра на културата Петър Стоянович, в галерия “Средец” на Министерството на културата. Изложбата за манастирите в прочутата монашеска република включва главно снимки на българския фотограф Антони Георгиев, както и няколко фотоса от Атон на Астериос Циурвас, дипломат в посолството на Гърция. Фотоизложбата “Света гора” се показва по случай и наближаващия православен Великден, тя представлява и част от културните събития и прояви на посолството в рамките на гръцкото председателство на ЕС. Изложбата за Атон се организира със съдействието на Министерството на културата на България. Може да се разгледа до 11 април включително в залата на бул. “Ал. Стамболийски” 17. Пътуването до Атон не е поредният туристически маршрут, включващ традиционното запознаване с произведения на изкуството, паметници, различни старини и природни забележителности, а е изключителна възможност да се докоснем до висините на духовното, на вярата, защото пътуването до Света гора преди всичко е и поклонничество, посочват организаторите.

кратки

Концерти в Музикалната академия

Концерт на Академичния симфоничен оркестър ще се състои на 4 април от 18 ч. в зала НМА на Националната музикална академия “Проф. Панчо Владигеров”. Диригент е Никола Петров от класа на проф. Пламен Джуров. Солисти са Невена Тодорова - пиано, от класа на проф. Атанас Куртев, Кристин Пъшева - виолончело, от класа на ас. Христо Танев. В програмата са включени Симфонични вариации за пиано и оркестър от Цезар Франк и Концерт за виолончело и оркестър от Дворжак. Концертмайстор е Жорж Паликарски. Концерт на Оркестър и младежки хор на съвременната консерватория на Лариса и смесен хор на консерваторията “Константину Мацигу” на Солун ще се състои на 5 април от 19 ч. в зала НМА. Диригенти са Янис Грампсас и Никос Стефанос Ефтимиадис. Програмата съдържа произведения на Warlock, Микис Теодоракис, Костас Ксархакос и др.

Рисунки на Румен Рачев в галерия „Астри”

Румен Рачев показва цикъл картини, интерпретиращи града - отвън и отвътре, и неговите обитатели. Платна и рисунки със сюжети, които са колкото

конкретни, толкова и обобщаващи. В привидно статичните композиции е спотаено неистово напрежение; буквално отвсякъде прижда радостта от живота, но се просмуква и неговата драма. Композициите и рисунъка са в духа на немския експресионизъм с фино асоцииране към Ел Греко, Пикасо, Дейвид Хокни, за да очертаят образа на запомнящ се Румен Рачев. Изложбата продължава до 9 април в галерия “Астри” на ул. “Цар Самуил” 34.

„Великденска плетеница” в Етнографския музей

Изложбата “Великденска плетеница” представя българския традиционен хляб за Великден в неговото регионално разнообразие, функционално предназначение, форма и пластична украса, традиционни условия и норми на приготвяне. Както месачката изкусно е омесила тестото, така умело е вплела в пластиката на хляба християнски идеи и народни представи, невестински притеснения и детска радост, желание за берекет, приплод и здраве, добруване в рода и уважение към кумове и родители. В духа на етнографските традиции изложбата се стреми да разкаже за българския великденски свят и да покаже неговите душевност и художествено майсторство, съхранени през вековете за поколенията. Официалното й откриване е на 4 април от 18 ч. в залите на ИЕФЕМ–БАН.

Модест Мусоргски
този светъл гений на Русия

Знаменитият композитор ни остави изкуство, любящо човека, докосващо най-съкровените кътчета на душата

Стоян АНГЕЛОВ

Певец на музикалната правда, борец за социална справедливост и за човешка свобода - такъв се разкрива пред нас в своите произведения руският композитор Модест Мусоргски. Неговата музика е вопъл, стон на страдащата човешка душа. Тя е страстен и непримирим протест срещу насилието и потисничеството. Неговата музика е възторжен химн на живота. В произведенията на Мусоргски сякаш израства Русия - безкрайна, просторна, волна, огласена от суровите гласове на бурлаците, от тържествения звън на

Модест Мусоргски

камбаните, от могъщия грохот на бунта...

Мусоргски се нарежда между най-самобитните творци на руската култура през втората половина на XIX век. В музиката му намират могъщо отражение острите социални конфликти на руското общество, които постепенно подготвиха големите революционни взривове. Носещ в себе си голямото сърце на творец и човек, остро реагиращ на несправедливостта и насилието, с болка и искрена топлота откликващ на човешките страдания, той се оформя и израства като музикален творец, който страстно разкрива и разобличава обществените пороци.

Художественият критик Владимир Стасов много добре е успял да долови тази могъща страна на гения на Мусоргски, сочейки, че в неговите произведения е пресъздаден "океан от руски хора, съдби, характери, отношения, нещастия, непоносима тягост..."

Основната интонация, основният мотив в музиката на Мусоргски е горещата и искрена любов към човека, към хората. Тази любов е изразена просто и непосредствено в думите на композитора: "...И сега, и вчера, и преди седмица, и утре - една мисъл ме владее - да кажа на хората ново слово, думи на дружба и любов, правдиво звучащото слово на скромен музикант, но борец за правдива мисъл в изкуството."

Мусоргски страстно се стреми да създаде изкуство, "любящо човека", което е в състояние да развълнува най-съкровените кътчета на човешката душа. Тази огромна неподкупна любов го подтиква и вдъхновява при създаването на музикални образи с пленителна душевна красота, помага му да постигне многообразие при обрисуването на човешките характери. Интересът към селянина, съчувствието към идеите на селските бунтове го сближават до голяма степен с поезията на Некрасов. Мусоргски е забележителен психолог и сърцевед. По дълбочината на психологическия анализ, по силата на художественото разкриване на съкровените кътчета на човешкото преживяване той е близък и родствен на Достоевски, Толстой, Репин, Перов.

Жизнената среда и творческият път на Мусоргски са твърде типични за прогресивния художник-борец в условията на жестоката и безпощадна епоха на царска Русия от втората половина на XIX век.

Съдбата на Мусоргски е безпощадна и трагична. Изобличител на обществените пороци, приятел и другар на угнетените, той непрекъснато е преследван, унижаван и оскърбяван от царската цензура и реакционната критика. Материалните лишения и тежките нравствени страдания се оказват решаващ фактор за

Офицер от Преображенския полк

ранната жизнена катастрофа на този светъл гений на Русия.

Първите десет години от живота на бъдещия композитор протичат в село Карево, Псковска губерния, откъдето запазва завинаги спомените от селския живот и приказките, които е слушал от своята няня. С музика се занимава от малък. Първа учителка по пиано е неговата майка. Мусоргски завършва школата за гвардейски подпрапорщици и е зачислен в Преображенския полк, откъдето започва военната му кариера. Но музикалните занимания не прекъсват. Решаваща роля изиграва срещата му с Балакирев, на когото става ученик и участва в музикалния кръжок, наречен от Стасов "Могъщата група".

Закипява трескав и организиран творчески живот. Заражда се замисли, създават се произведения, оформя се творческият облик на композитора. По-

Паметникът на гроба на композитора - Петербург, Александро-Невская лавра

явяват се оперните шедьоври "Борис Годунов" и "Хованщина", забележителните песни и клавирните творби, сред които се открояват "Картини от една изложба". В интерес на музикалното творчество Мусоргски изоставя военната кариера. Става чиновник в Горския департамент. Но това му отнема от скъпото време за творчество. Небрежен в своите служебни задължения, той е принуден да изостави работата. Изпада в остра материална нужда. Всичко това, заедно с интензивната творческа работа, подкопава силите му. Животът на Мусоргски угасва на 28 март 1881 г., когато се намира в разцвета на своите творчески сили, изпълнен с нови идеи и творчески замисли.

Творчеството на Мусоргски поразява с необикновената дълбочина и богатство на съдържанието. То е дълбоко руско, национално по дух и характер. В него доминира общественото, социалното над интимното, индивидуалното. Но те са преплетени тясно и взаимно проникват. Най-пълно творческият гений на композитора се е проявил в музикално-сценичния жанр, в операта, която особено много подхожда на неговата художествена натура. Оперите "Борис Годунов" и "Хованщина" са грандиозни музикални фрески, вълнуващи звукови платна, наситени с психологизъм и художествена правда. Наред с гениалните музикални драми "Борис Годунов" и "Хованщина",

Пощенска марка с лика на Мусоргски, 1989 г.

наред с искрящата от жизнен хумор комична опера "Сорочински панаир", Мусоргски създава самобитни по своя характер инструментални и камерно-вокални творби. В тях той се насочва към реалистично изобразяване на света, в тях той се стреми към разкриване на образи и сцени, взети непосредствено от живота. В музикалното творчество на Мусоргски преобладават вокалните и музикално-сценичните жанрове. Инструменталните и оркестровите произведения са сравнително по-малко на брой, но и в тях се проявява с не помалка сила и пълнота самобитният творчески дар на композитора. В тях се забелязва до известна степен проникването на песенни елементи.

Паметна монета

Мусоргски се утвърждава като творец на музикалната правда, като ненадминат майстор на социално-психологическия музикален портрет. Той се стреми да долови и най-тънките трепети на човешката душа, едва доловимите нюанси на психологическото състояние, сложността на чувствата и преживяванията на човека, за да ги пресъздаде музикално. Поради това музиката му е действена, импулсивна, жива и непосредствена. Това особено осезателно се проявява във вокалните произведения на композитора, в песните и романсите, в оперите му, където особено внимание е отделено на словото, на вокалната интонация, която непосредствено произтича от говорната интонация и става изразител на емоционалното състояние, на душевните преживявания. Тази особеност на музиката на Мусоргски прониква и в неговите инструментални и оркестрови произведения. Едновременно с това в инструменталната музика на композитора се проявяват и други страни от неговия творчески облик. Това е усетът за тембър и колорит, ярката звукова образност, пълнотата на музикалното изображение, която достига до ярка асоциативност, поражда едва ли не зрими образи. Мусоргски предпочита програмността в инструменталната и особено оркестровата музика, стреми се да пресъздаде състояния и настроения, които се свързват с определени картини от природата или явления от живота. Всичко това го оформя като забележителен майстор на музикалната живопис.

Грандиозните оперни шедьоври "Борис Годунов" и "Хованщина" са велико и неповторимо художествено явление, нямащо равно на себе си. В тези произведения е постигнат идеалът за музикална драма, при органично сливане на словото, жеста и музиката, към които са се стремили великите оперни реформатори Монтеверди, Глук, Вагнер и Верди. Те ни завладяват със своята жизнена правда, реализъм и необуздан новаторски дух. Композиторът постига самобитен музикален език, изграден върху основата на словото, на човешката реч, на майсторското претворяване на говорните интонации. Своята естетическа позиция Мусоргски изразява със знаменитите думи: "Иска ми се... моите действащи лица да говорят на сцената, както говорят живите хора, но при това така, че характерът и силата на интонацията на действащите лица, поддържани от оркестъра, да достига своята цел, т.е. моята музика трябва да бъде художествено възпроизвеждане на човешката реч като външна проява на мислите и чувствата, трябва без насилие да се превърне в музика, правдива, точна, но художествена, високо художествена. Ето идеалът, към който се стремя."

Мусоргски е неуморим и непримирим борец за изкуство, което да служи на хората, на народа. Той се нарежда между най-значителните творчески личности на руското изкуство от втората половина на XIX век, редом с Толстой, Достоевски, Чехов, Тургенев, Репин, Верешчагин, Перов, Римски-Корсаков, Чайковски...

"Музиката е средство за беседа с хората, а не цел..." Тази мисъл, изказана от композитора, разкрива неговото творческо кредо, неговата художествена позиция на творец-реалист.

Очаквайте

РОДЖЪР ХОДЖСЪН ЩЕ ПЕЕ ХИТОВЕ НА „СУПЕРТРАМП” НА 1 ЮЛИ У НАС

Национално турне на Лили Иванова

Именитата певица и музикантите й ще изнесат концерти в 10 града

След като преди седмица от екипа на Лили Иванова пуснаха в продажба билети за голям концерт в НДК на 6 ноември, вече са ясни още 10 дати на територията на страната за предстоящи концерти.

Националното турне е разделено на два основни лъча - пролетен и летен. Първият концерт ще бъде в драматичния театър на Плевен на 3 юни, следват театрите в Русе (4 юни), Добрич (6 юни), Благоевград (10 юни) и залата на операта в Стара Загора на 12 юни.

На 11 септември започва обиколката по летните театри от Бургас, следва Варна (13 септември), Велико Търново (16 септември), Античен театър в Пловдив на 18 септември, а финалът ще бъде за летния театър на Сандански на 20 септември.

Основната отговорност по репертоара е на китариста и цигуларя Ангел Дюлгеров, който работи по новите аранжименти на подбраните песни. Решението за допълнителните 10 дати към графика на турнето е благодарение на партньорството с верига магазини за хранителни стоки “Лидл”, които заявиха своята подкрепа към българската музика и българската публика по най-категоричен начин чрез ангажимент към концертите както в страната, така и в София.

“Предстоящите концерти за мен са голяма отговорност и вълнение. Оценявам високо възможността да направим над 10 концерта с музикантите ми Ачо, Оги, Орли, Еко и Росен, без никакъв компромис като организация и продукция. Благодарна съм за подкрепата и очаквам с нетърпение първата си среща с моята публика”, сподели Лили Иванова.

Билетите за всички концерти вече са в продажба в интернет в мрежата на ивентим (www.eventim.bg) и магазините на Германос, Офис 1, Техномаркет, бензиностанции OMV, т.н.

ДУМА ВРЪЧИ НАГРАДА ЗА КАРИКАТУРА НА ГЕОРГИ ВЕДРОДЕНСКИ-МОРТУС

Снимка Благовеста ЦВЕТКОВА

400 работи от над 40 автори са представени на 39-ата Национална изложба на карикатурата, която може да се разгледа в салона на третия етаж в галерията на СБХ, ул. “Шипка” 6 до 24 април. На официалното откриване бяха връчени и отличията, определени от комисия в състав Чавдар Николов - председател, Милко Диков, Ириен Трендафилов и представител на дирекция “Култура” към СО. Голямата награда на СБХ - сатирична пластика от Ишхан Нигохосян, спечели Илиян Савков. Наградата на секция “Карикатура” - сатирична пластика от Слави Петрински, отиде при Цочо Пеев. Приза на Столичната община на името на Доню Донев спечели Ивайло Цветков. Отличието на Дома на хумора и сатирата в Габрово бе връчено на Любомир Михайлов. Наградата за еротична карикатура, присъждана от Георги Чалъков, получи Анри Кулев. С приза “Хриле и копита” бе удостоена Светла Христова. По традиция ДУМА също присъди своята награда - тази година на Георги Ведроденски-Мортус, която бе връчена на автора от Чавдар Шинов.

6 кг златни и сребърни монети откриха при изкопни работи в Чехия

Шест килограма златни и сребърни монети намериха в Прага по време на строителни работи на мястото на бивше лозе. Дошлите на мястото чиновници решили да проверят дали работниците полагат правилно кабелите в изкопа. Слязла на дъното жена забелязала, че на едно място земята се изсипва и в образувалата се дупка нещо лъщи. “В началото си помислих, че са капачки от бирени бутилки”, казва тя. Но пристигналите веднага полицаи и археолози установили, че това е истинско съкровище, едно от най-големите, откривани в Чехия. Общо в изкопа са намерени 351 златни и 417 сребърни австрийски и френски монети, сечени през XIX и XVIII век, съобщи БГНЕС.

Австралия признава „неутрален” пол

Върховният съд на Австралия постанови, че човек може законно да бъде признат като “полово неутрален”, за разлика от мъжкия или женския. “Върховният съд... признава, че едно лице може да бъде нито мъж, нито жена, и това позволява регистрацията му като “неспецифичен”, се посочва в прието с единодушие решение. То отхвърля обжалването от страна на щата Нов Южен Уелс да се признават само мъжете и жените.

АМЕРИКАНСКИ ПЕНСИОНЕР СПЕЧЕЛИ $425 МИЛИОНА ОТ ЛОТАРИЯ

Пенсионерът Б. Реймънд Бакстън от Калифорния сложи в джоба си джакпот от 425,3 млн. долара. Той отнесе голямата печалба от лотарията Powerball, която се провежда в САЩ. Възрастният мъж си купувал билети в продължение на две десетилетия, но истински голяма печалба успява да реализира чак сега, предаде АП. Бакстън е избрал опцията да получи парите веднага, а не на отделни изплащания в продължение на 30 години. Според правилата в първия случай печалбата се намалява почти двойно заради данъци, затова пенсионерът ще получи “само” 242,5 млн. долара. За тях той също ще трябва да плати данък. Дядото ще похарчи част от парите за пътешествия и ще основе благотворителна фондация за детско образование и здравеопазване.

Съпрузите Келвин и Затера Спенсър пък спечелили от лотарията три пъти за един месец. Двойката ударила джакпота от 1 милион долара в началото на март. Две седмици по-късно, на 26 март, спечелила 50 000 долара в друга игра на късмета. На следващия ден щастието им се усмихнало още веднъж, като спечелили големия джакпот от 1 млн. Щастливците от Портсмут в САЩ не могат да скрият радостта си и споделят, че със сигурност ще продължат да играят в игри на късмета, съобщи БГНЕС.

Вицът

Момче към фитнес инструктора:
– Искам да впечатля едно хубаво момиче – коя машина да ползвам?
– Банкомата.

ЧРД

АЛЕКСАНДЪР ТОМОВ, петкратен олимпийски, световен и европейски шампион по класическа борба
проф. АНТОН ДОНЧЕВ, художник, майстор на дърворезба и дървопластика
доц. АТАНАС ЩЕРЕВ, лекар, политик
ВЕНИ МАРКОВСКИ, юрист, основател и председател на Българското интернет общество
ВИЗА НЕДЯЛКОВА, журналистка
ВИКТОР ВЪЛКОВ, политик и дипломат
ГЕОРГИ АНДОНОВ, народен представител
ДИАНА ИЛЧЕВА, учредителка на клуба “Приятели на ДУМА” в Стара Загора
доц. д-р ДИНЧО КРЪСТЕВ, изпълнителен директор на фондация НАБИС
ЕЛЕНА АЛЕКОВА, поетеса
НИКОЛАЙ КОНСТАНТИНОВ, журналист
НИНА МАВРОДИНОВА, учредителка на клуба „Приятели на ДУМА” в Русе
ХРИСТОФОР ТЗАВЕЛЛА, фолклорист, писател, поет и историк

ЦЪРКОВЕН КАЛЕНДАР

3

Преп. Никита изповедник, игумен Мидикийски (Прежд. лит.) (Тип. с. 438)

Преподобни Никита се родил в малоазийската област Витиния. Той живял през онова смутно за Източната църква време, когато иконоборците, подкрепяни от императорите Лъв Исаврянин (717-741 г.) и Лъв Арменин (813-820 г.), гонели и притеснявали почитателите на светите икони. Като отраснал и добил образование, Никита се посветил да служи на Бога. Бил още млад, когато отишъл в Мидийския манастир. Игуменът Никифор го приел с бащинска любов. Като видял неговото усърдие в духовния живот, той скоро го постригал за монах. Младият инок се отдал на постнически живот и проявил голямо смирение и послушание. След седем години бил ръкоположен за свещеник от Цариградския патриарх Тарасий. Понеже игуменът Никифор бил вече стар и немощен, управлението на манастира било възложено на Никита. Със своя богоугоден живот и с мъдрото ръководство на манастирското братство той скоро привлякъл в манастира мнозина благочестиви мъже и числото на братята за няколко години твърде много се увеличило. За благочестивия му и свят живот Бог прославил преподобни Никита с чудотворна благодат.

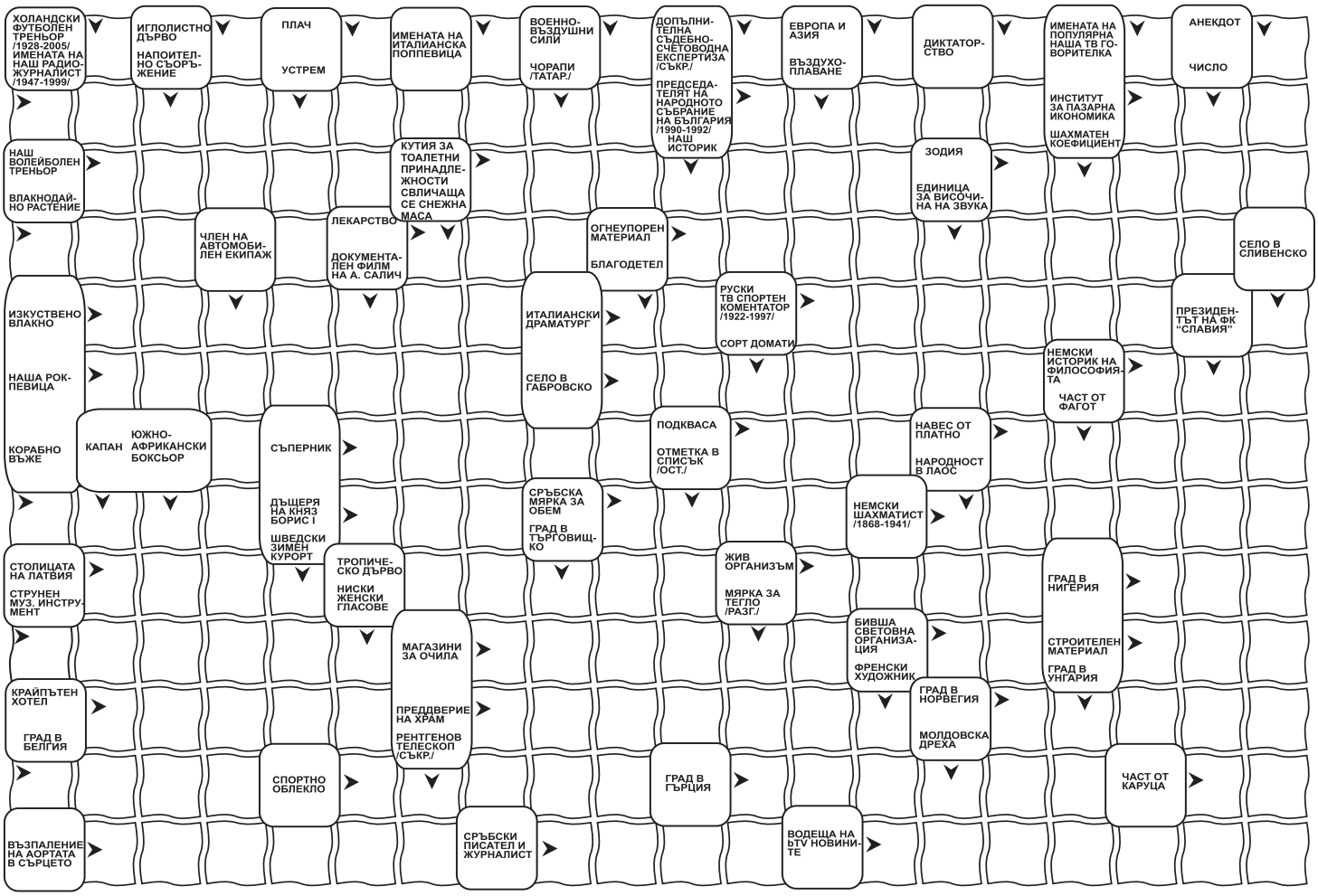
„КОМЕДИЙНА БИТКА” - игра с публиката или битка за шампиони

Какво ви трябва, за да се разсмеете? Не знаете? Елате и ще проверим заедно в петък, 4 април, с комиците, които обещават да разсмеят всяка публика за максимум 3 минути, отправят покана организаторите от “Ивент зона”. Битката ще се състои в уютната обстановка на bar and dinner “III етаж” (намиращ се на “Ломско шосе” 2А, метростанция Хан Кубрат). Всеки от участниците освен с подкрепление, се е подсигурил и с дузина смешки и импровизации, които ще бъдат оценени от професионалното жури в състав Йордан Свеженов - сценарист от “Шоуто на Слави” и автор на “Революция с аритмия”, Наско Лазаров - собственик на ПР агенцията “ПРофайл”, Венци Мартинов - един от най-популярните хумористи-имитатори в България, и др. Шестимата участници, които ще си оспорват наградата и престижната титла “Победител”, са Краси Станкова, Боги Бейков, Иво Симеонов, Калата - Калин Кирилов, Жорони - Георги Николов, Петър Скакалов.

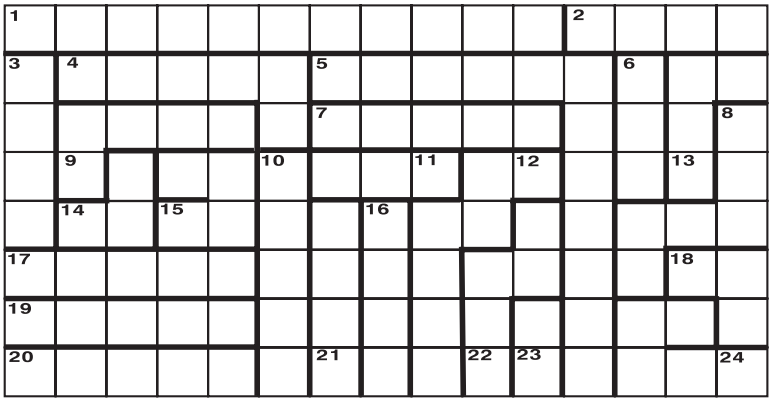
Снимка “ИВЕНТ ЗОНА”

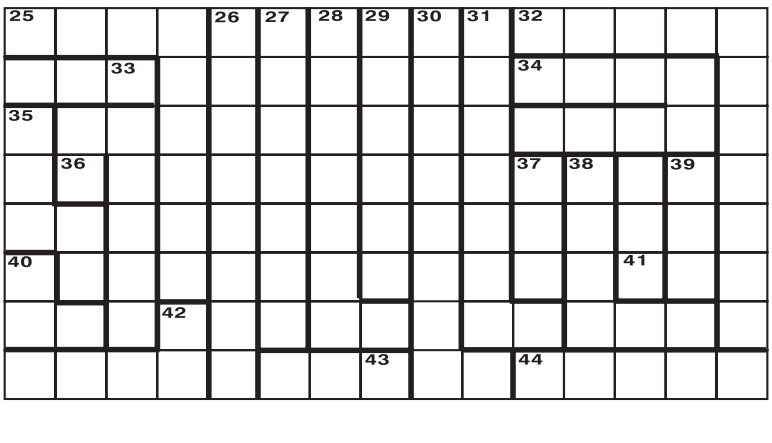
СКАНДИ

РЕЧНИК: Аков, Апли, Апро, Екло, Ес, Микелс, Ривал, Сар.

БЛИЗНАЦИ

ДУМИТЕ ЗАПОЧВАТ ОТ СЪОТВЕТНОТО ЧИСЛО И СЛЕДВАТ ОЧЕРТАНИТЕ КОРИДОРЧЕТА. МЕСТАТА НА БУКВИТЕ В ДВЕТЕ КРЪСТОСЛОВИЦИ СА ЕДНАКВО РАЗПОЛОЖЕНИ

1. Предшественик на сп."Семейно сканди". 2. Тегло на опаковка. 3. Сезон. 4. Прекъсването на връзки с отделно лице или организация. 5. Двете имена на наш поет -"Небесни корени". 6. Стил в поп-музиката. 7. Европейска столица. 8. Последни прояви на жизнени функции. 9. Житни растения. 10. Списъци на вещи или инвентар. 11. Немска поп-певица. 12. Наш драматичен и киноартист - „Капитан Петко войвода". 13. Етаж от мезозойската ера. 14. Старозаветна мярка за тежина. 15. Мярка за измерване на електрическо съпротивление. 16. Членестоного безгръбначно животно. 17.Място за снасяне на яйца. 18. Южноамерикански папагали. 19. Експерименти. 20. Парниково цвете с едри бели цветове. 21. Местност край Самоков. 22. Български историк /1849-1911/. 23. Руски изтребители. 24. Столицата на Гърция. 25. Лица, живеещи в общо домакинство. 26. Наука за взаимоотношенията между живите същества и тяхната среда. 27. Съвкупност от всички графични знаци за записване на музика. 28.Инструментална творба. 29. Един от континентите. 30. Наша драматична и киноактриса - „Стъклен дом". 31. Столицата на Буркина Фасо. 32. Град в България. 33. Френски киноартисти - „И" като „Икар". 34. Българска попфолк певица. 35. Артистичният псевдоним на илюзиониста Евстати Христов. 36. Неуспехи. 37. Герой на Бертолт Брехт от разказа „Цезар и неговият легионер". 38. Популярен шлагер. 39. Героиня на Л. Толстой от едноименен роман. 40. Духовно лице. 41. Древно название на река Урал. 42. Червена точка в междувеждието у индийците. 43. Езеро в Канада. 44. Придружители на високопоставена личност.

РЕЧНИК: Аниз.

ОТГОВОРИ ОТ МИНАЛИЯ БРОЙ

СКАНДИ
ВОДОРАВНО: ВЕРА КИРОВА - ОЗАТ - МИЛИВАТ - ГАМАРА - ЛИВОРНО - БЕЛИЗ - РАМКИ - БОЛИД - ТЕ - ГАНЕА - РЕДАН - АУТ - МОЛ - АЕЛИН - ЕЛ - НИЛ - ОРСЕЛ - ОПАК - СЛЕНГ - АРОМАТ - ПАЛАТКИ - АГ - САКО - АКАИ - КРАК - КАП - ДОЛАР - ПЕНТОД - ОК - РЕР - ТИ - ООЛИТ - АДВ - ПЕРА - НОМЕР - КОЛОДА - СОНЕТ - ОРОР - АГАВА - ВИКО - ТОК - АМЕЛИ - СЕК - ОМОНИМ - СРЕДА - ТА - АКИНАК - ИКОНА - КРАН - СОС - СЛАБАК - АР - КАНАЛ - ИТАКА.

ОТВЕСНО: СЕМИРАМИДА - ОРДЕР - МАРА - РИВАНОЛ - ЛАЛЕВ - ОТОКАР - КАЛОМЕЛ - САКАР - КРОНИН - КИРКА - ОЛТАР - ПО - КИН - БИВНИ - АРЕКИ - ТЕЛА - МАСА - РАО - РЕСНИ - ПИРОГА - КОН - ПОТ - БЕЛЕГ - КЕ - АДАМС - СА - БОДИЛ - АРНО - АВЕРИ - МАГЕЛАН - АГАТОН - АЛЕКС - АЛИН - ОР - КОЛОС - ИДОЛИ - ПАМИД - ЕПОС - ДИМОВ - АНАТ - ЗАЗ - АЛАМАК - ТЕНИС - АБА - БОР - ТУ -КАКАО - РЕКЕТ - АК - ТАПЕТИ - ТОПКА - ТОКАЧКА.

ТЕМЕНУЖКА СТОЯНОВА

www.duma.bg

3 евробронза за борците ни

Тайбе Юсеин тушира рускиня на малкия финал, Дубов отпадна

Българските борци в свободен стил спечелиха 3 бронзови медала в първите 2 дни на европейското първенство във Вантаа, Финландия. Отличията донесоха дебютантът Борислав Новачков (65 кг), Виктория Бобева (58 кг) и Тайбе Юсеин (60 кг).

В малкия финал живеещият повече от 10 години в САЩ Новачков тушира словака Микола Болотнюк. Още в I кръг роденият в Раднево борец сътвори първата сензация на шампионата, като повали олимпийския шампион от Лондон 2012 Тогрул Асгаров (Азерб).

Виктория Бобева, която се състезава все още и при девойките, се пребори за бронза срещу миналогодишната европейска шампионка за жени Анастасия Хучок (Блрс) с 5:4.

Тайбе Юсеин (60 кг) пък тушира в спор за бронза Светлана Липатова (Рус), европейска шампионка за девойки през 2013 г. Русенката, която е световна вицешампионка, стартира с 2 убедителни победи - срещу Оксана Херхел (Укр) с 13:2, а на четвъртфиналите срази и Юлия Раткевич (Азерб), бронзова медалистка от световното през 2013 г. с 8:4. В полуфинала обаче състезателката на Левски бе прегазена с 0:7 от опитната шведка Йохана Матсон с 0:7. Скандинавката е трета от световното през 2010 г. и пета на европейското през 2012 г.

Световният и европейски вицешампион Владимир Дубов (61 кг) загуби от непретенциозния молдовец Андей Перпелита с 5:6. Съперникът му обаче загуби на полуфинала и не можа да го изтегли в репешажите.

Георги Вангелов (57) падна на старта от Владимер Кинчегашвили (Груз) с 2:6, който обаче стигна до финал и даде втори шанс на нашето момче. В репешажите младият Вангелов отстъпи драматично пред Зоеир Ел Ураке (Фр) с 5:6.

Евелина Николова (53) започна убедително с туш срещу Лилия Хоришина (Укр). В следващия кръг националката ни претърпя поражение с технически туш от Мария Гурова (Рук), която стигна финала. В репешажите Николова отстъпи на Кебич Букур (Тур) с 5:7.

Снимка BUL-WRESTLING.ORG

Тайбе Юсеин е затиснала Юлия Раткевич от Азербайджан, която надигра с 8:4 т. в 1/4-финална схватка от Евро 2014 във Вантаа

Снимка БГНЕС

Борислав Новачков тушира словака Микола Болотнюк в спор за бронзовия медал в кат. до 65 кг на европейското първенство по борба във Вантаа, Финландия

Босът на световния бокс идва у нас

Мони ГЕОРГИЕВ

Президентът на Международната боксова асоциация (АИБА) Чън Куо У ще пристигне в София за световното първенство по бокс за младежи (17-18 г.), което ще се проведе от 14 до 24 април в "Арена Армеец". Куо У ще кацне на 12 април, а на следващия ден от 13,00 ч. в НСА ще изнесе лекция и ще бъде удостоен с титлата "Д-р хонорис кауза".

Шампионатът е и единствена квалификация за II младежка Олимпиада в Нанджин през август. На ринга ще се качат рекорден брой състезатели - 655 от 104 държави, обясни председателят на Организационния комитет Емилия Груева. Състезанията при девойките са само квалификация за разпределение на квоти и в 3 категории, тъй като световното първенство се проведе през август в КК "Албена". Всички полуфиналисти се класират за Нанджин, а при младежите виза взима и отпадналият на четвъртфинал от шампиона. Срещите ще бъдат на 2 ринга.

За България ще боксират Орлин Йорданов (49 кг), Емануил Богоев и Даниел Асенов (52), Душко Благовестов (56), Илиян Маринов и Катин Асенов (60), Кристиян Дойчев (64), Илиян Колев и Роберто Роберт Чамасанян (69), Николай Чавдаров (75), Благой Найденов (81), Ивелин Александров (91) и Димо Божилов (+91).

Фенове на Локо Сф искат феърплей от отбора

Феновете на Локомотив Сф нападнаха любимците си в отворено писмо до Комисията по етика и феърплей към БФС.

"Локомотив София бе клуб, в който са играли легенди като Никола Котков, Начко Михайлов и още много други от поколението на Стою Недялков през Спиро Дебърски и Стойчо Стоев и т.н., и т.н. - звезди, блестели не само с футболните си качества, но и със своето спортсменство и отношение към футбола. Локомотив бе клуб, който се е славил с непримиримост, биткаджийство, красив и носещ удоволствие футбол, клуб, симпатичен и на привържениците на другите отбори. Нашият Локомотив бе такъв клуб допреди 20 години... Локомотив отдавна не е същият този клуб, но с "мача" срещу Славия в понеделник се превърна в пълно посмешище. И преди сме спасявали отбори от изпадане - и Черноморец, и Черно море, и Локомотив Пловдив, и Миньор, и още много много други. И преди сме помагали на други отбори за титли и евротурнири. И ние имахме нужда от "помощ" миналата година, за да запазим мястото си в "А" група, и я получихме. Но пародиите със Славия в последните години надминават всичко... Преди 3 сезона в последния кръг Славия не се опита да ни попречи да се класираме за евротурнирите. В следващото първенство Локомотив логично не оказа съпротива в първия мач, а във втория загуби служебно. Миналата пролет се нуждаехме от точки в борбата за оставане и навръх 100-годишнината си Славия не се опита да спечели в Своге. През тази есен Славия все 6 точки от двата шампионатни "мача", а Локомотив продължи за купата... Сега те имаха по-голяма нужда от точки, а след един месец резултатът ще е в зависимост от класирането тогава...

Начинът, по който премина "мачът" в понеделник, надмина всякакви театрални постановки. Очевидно нежелание на футболистите да играят в такъв спектакъл. Показни отигравания - подавания в тъч, контраатаки към собствената половина, защита, наредена като колчета за слалом. Видимо отвращение на някои играчи от случващото се, изчистване на картони на основни футболисти за този "мач"... Въпреки че собствениците на двата клуба са в Изпълкома на БФС и съответно в йерархията са над Комисията по етика и феърплей, въпреки че председателят на комисията е "приятел" и на двата клуба, все пак се надяваме и призоваваме тази комисия и всички компетентни органи да вземат мерки срещу тези пародии, до каквото и да доведе това."

С уважение: Обединена трибуна Локомотив София

Две по 1:1 в Шампионската лига

Интригата в първите два 1/4-финала в Шампионската лига се запази за реваншите, след като първите сблъсъци Манчестър Юнайтед-Байерн и Барселона-Атлетико завършиха при 1:1.

На "Олд Трафорд" считаният за аутсайдер английски тим удържа шампиона в турнира. "Червените дяволи" даже можеха и да бият германската машина, но Дани Уелбек пропиля златен шанс в края на първата част. Гол на английския национал пък бе отменен още в началото заради игра с ръка. Сърбинът Неманя Видич (58) откри за домакините, а германският национал Бащиян Швайнщайгер (67) оформи хикса. В края голмайсторът на немците бе изгонен и ще пропусне реванша на "Алианц Арена" след 2 седмици. Аут ще бъде и испанецът Хави Мартинес, който натрупа жълти картони. В Мюнхен Юнайтед ще се бори за единствения си шанс на есен отново да участва в Шампионската лига, докато Байерн ще преследва исторически първи дубъл в турнира.

"Вкарахме важен гол на чужд терен, но имахме късмет при положенията на Уелбек и Рууни. Никога не е лесно срещу отбор, който се защитава толкова дълбоко в половината си. Трябва да намерим решение за това в реванша. Той няма да е никак лесен, защото 1:1 е коварен резултат", заяви треньорът на Байерн Хосеп Гуардиола.

Бившият му отбор Барселона също не успя да вземе аванс преди реванша на "Висенте Калдерон". Каталунците не представиха обичайната солидна игра и може да не успеят да се класират за 7-и пореден път на 1/2-финал. На "Камп Ноу" резервата Диего (56) изведе гостите с удар от 25 м, а сънародникът му Неймар (71) изравни. До края той и съотборниците му не намериха начин да пробият отбраната на "дюшекчиите".

"Гордея се с отбора. Ако играем по същия начин и в реванша, имаме шансове за успех. Винаги се стремим към победата, така ще бъде и в Мадрид. След гола на Атлетико, показахме най-доброто от Барселона. Направихме няколко много хубави атаки, които завършиха с удари към вратата. Играхме като истински отбор. Не съм сигурен, че домакинството в реванша е предимство", обяви треньорът на Барса Тата Мартино.

ФИФА спря трансферите на Барселона

ФИФА наложи забрана на испанския гранд Барселона да привлича нови играчи в следващите два трансферни периода - лято 2014 и зима 2014/2015, заради нарушаване на правилата при привличане на деца за школата на клуба. Става въпрос за момчета между 13 и 18 години, преминаването на които в Академията Ла Масия, не е било коректно спрямо предишните им отбори. Не се уточнява дали Барселона не е плащала компенсации на първите клубове на децата или пък е пренебрегвала желание на родителите, които са отговорни за бъдещето на момчетата, преди да навършат пълнолетие. Отделно от това Барселона трябва да плати глоба от 450 000 швейц. франка.

гледайте

ПО БНТ 1
ФУТБОЛ
Лига Европа
22.05 Лион - Ювентус
ПО РИНГ
22.05 Порто - Севиля
02.15 Сан Лоренсо - Арсенал
ПО БНТ 1
БОРБА
00.55 ЕП във Вантаа (репортаж)
ПО ЕВРОСПОРТ
КОЛОЕЗДЕНЕ
12.00 и 15.4 Три дни на Дьо Пан
ПО ЕВРОСПОРТ 2
СНУКЪР
09.30 и 14.30 Чайна Оупън

резултати

Шампионска лига първи 1/4-финали

Манчестър Юнайтед - Байерн Мюнхен 1:1** 1:0 Видич (58), 1:1 Швайнщайгер (67), **ЧК** Швайнщайгер (Б-90); **Барселона - Атлетико Мадрид 1:1** 0:1 Диего (56), 1:1 Неймар (71); **Реал Мадрид - Борусия Дортмунд и ПСЖ - Челси (късно снощи)

кратки

Юношите губят 1:3 от Македония в Благоевград

Юношеският национален отбор по футбол на България (до 19 години) загуби с 1:3 в приятелски мач на стадион "Христо Ботев" в Благоевград. Гостите поведоха набързо с голове на Ясир Асани (17) и Кире Марковски (22) след грешки в българската защита, а вратарят им Игор Алексовски спаси опасни удари. Антонио Вутов (59) намали, но след нова груба грешка Християн Костовски (85) прехвърли резервния вратар Александър Любенов за 1:3.

ЦСКА сгази с 5:0 Локо в Мездра

ЦСКА разби с 5:0 аматьорите от Локо в Мездра с голове на Григор Долапчиев (31), Ди Вани (35), Борис Галчев (55), Антон Карачанаков (63) и Марсиньо (71). В групата освен низвергнатият Марсиньо бе и вратарят Томас Черни, а на проби е привлеченият от школата на Христо Стоичков в Етрополе защитник Марин Петров.

ТУРНИР НА ПРЕТЕНДЕНТИТЕ, ХАНТИ-МАНСИЙСК 2014

Снимка FIDE.COM

Екшампионът Ананд вече е претендент

Беше много приятно да опровергая прогнозите, заяви индиецът след триумфа в Ханти-Мансийск

Бившият световен шампион Вишванатан Ананд отново е претендент за титлата, която бе негова в продължение на 5 г. (от 2008 до 2013 г.), след като спечели убедително Турнира на претендентите в руския град Ханти-Мансийск. Индийският гросмайстор си осигури титлата кръг преди края и в последния ден направи спокойно реми с руснака Пьотър Свидлер, за да финишира с 8,5 т. от 14 срещи. Така 44-годишният шахматист опроверга първоначалните прогнози, които го поставяха на 3-5-о място. Ананд потвърди участието си едва месец преди турнира, а букмейкърите приемаха залози за него 1 към 55.

Сега той ще се готви за шестия си мач за световната титла, предвиден за ноември т.г. За първи път индиецът се устреми към световния връх още през 1995 г., когато загуби от Гари Каспаров в Ню Йорк. През 2008 г. той победи Владимир Крамник (Рус) и стана световен шампион, а 2 години по-късно защити постижението си в двубой срещу нашия Веселин Топалов. След още 2 години доказа превъзходството си и над Борис Гелфанд (Изр) в Москва. Едва миналата есен младият гений Магнус Карлсен (Нор) успя да го свали от върха и тогава изглеждаше, че Виши няма да има сили да се завърне...

Шампионският дух на индиеца обаче отново го изведе на подстъпите към титлата.

След седемчасова битка и 94 хода в последния ден Сергей Карякин (Рус) се наложи над Левон Аронян (Арм), а точката му донесе и чистото второ място в крайното подреждане със 7,5 т. Представянето му бе определено като истински подвиг, тъй като след първата половина на турнира Карякин бе на опашката на класирането. Той обаче преживя истински ренесанс във втората част и дори за кратко се намеси в битката за първото място. Третото място разделиха Владимир Крамник, Шахрияр Мамедяров и Дмитрий Андрейкин с по 7 т. След тях са Пьотър Свидлер и Левон Аронян с по 6,5 т., а в дъното е Веселин Топалов с 6 т.

Слабото представяне на Топалов в Ханти-Мансийск веднага се отрази на класирането му в световната ранглиста на ФИДЕ. В новото издание за месец април българинът падна с цели 4 места и вече заема 8-а позиция, след като през февруари беше 4-ти. От актива си Топалов губи 13 точки и ЕЛО-то му е 2772. Ананд пък се изкачи с цели 5 места и от 8-и вече е 3-ти с ЕЛО 2785. Успешното начало на годината донесе на другия българин в Топ 100 на ФИДЕ - Иван Чепаринов, 57-о място с ЕЛО 2686, след като през март беше 66-и.

Вишванатан Ананд с видимо удоволствие се наслади на традицията всички победители в провежданите в Ханти-Мансийск турнири да се возят на еленов впряг в Центъра за зимни спортове. След няколко почетни кръга по стадиона, където се провеждаше първенството на Русия по биатлон, настоящият претендент и бивш световен шампион се пробва и на огневия рубеж

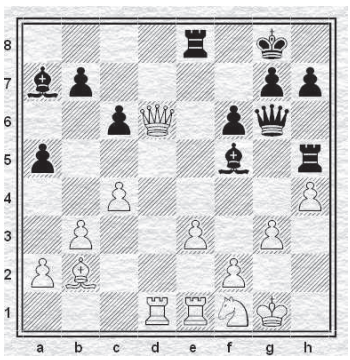
Л. АРОНЯН - С. КАРЯКИН

73...Th4 74.Дg3 Th1 75.Цh1 Дe2 76.Дe5 Цh7 77.Цg2 Дc4 78.Дe7 Oc8 79.b6 Oa6 80.Цh2 Дb3 81.Дa7 Of1 82.Цg1 Oh3 83.f4 gf4 84.Дc7 Дd1 85.Цh2 Дh5 86.Дf4 Oc8 87.Цg2 Дg5 88.Цf3 Дf4 89.Цf4 Цg6 90.Цe5 h5 91.Цd6 h4 92.Цc7 Oa6 93.Цb8 h3 94.Цa7 h2 0:1.

На 45 г. Иванчук е сред най-добрите по ускорен шах

С невероятните 13 т. от 14 партии Василий Иванчук спечели силния турнир по ускорен шах в Рига. Въпреки скромния награден фонд от 10 000 евро и най-вече благодарение на усилията не един от съорганизаторите - Алексей Широв, наред с украинската легенда в надпреварата се включиха още дузина топгросмайстори, сред които самият Широв, Владимир Малахов, Сергей Жигалко, Виктор Бологан, Люк ван Вели и др. Известният с любовта си към кратките контроли Иванчук стартира взривно със стопроцентова успеваемост в първите 9 партии, след което забави за кратко темпото с 2 ремита срещу Широв и Игор Лисий, за да финишира не по-малко впечатляващо с 3 победи. Рейтинг фаворитът Малахов (2777) остана втори с 10 т., а тройката затвори Даниел Фридман (Гер) с 9,5 т.

Типична за шеметния стил на 45-годишния Иванчук е тази победа от Рига:

В. ИВАНЧУК - Н. МЕЙЗИС

1.d4 Kf6 2.c4 e5 3.de5 Kg4 4.Kf3 Oc5 5.e3 Kc6 6.Oe2 Kce5 7.Kc3 0-0 8.Ke5 Ke5 9.b3 Te8 10.Ob2 a5 11.0-0 Ta6 12.Дd5 Oa7 13.Tad1 Th6 14.g3 c6 15.Дd2 Дf6 16.Ke4 Kf3 17.Of3 Дf3 18.Дc3 f6 19.Kd2 Дf5 20.Tfe1 d6 21.h4 Th5 22.Kf1 Дg6 23.Дd3 Of5 24.Дd6

24...Th4 25.Дc7 Oe4 26.f3 Of3 27.Td8 Th1 28.Цf2 Oh5 29.Дd7 h6 30.g4 Дc2 31.Te2 Дb1 32.Te8 Цh7 33.Дf5 Дf5 34.gf5 Oe8 35.Td2 Th5 36.Kg3 Th2 37.Це1 Td2 38.Цd2 h5 39.Ke4 Od7 40.Of6 Of5 41.Kd6 Ob1 42.Od8 Oa2 43.Цc2 a4 44.ba4 Oe3 45.Цb2 Of4 46.c5 Od6 47.cd6 Oe6 48.Цc3 Цg6 49.Цd4 Цf5 50.Цc5 Це5 51.a5 Od7 52.Oe7 Це6 53.Цb6 Цd5 54.Цb7 c5 55.a6 c4 56.a7 c3 57.Цb6 Oc6 58.d7 1:0.

Турнирът се проведе в Рижския железопътен музей

кратки

ФИДЕ удължи срока за заявки за мача за титлата

Срокът за подаване на заявки за домакинството на мача за световната титла между Карлсен и Ананд е удължен до 30 април, съобщи президентът на ФИДЕ Кирсан Илюмжинов. Той обясни, че до този момент има две "устни, неофициални предложения" и добави, че ако Ханти-Мансийск се кандидатира, ще има "много големи шансове" да домакинства двубоя.

Грузия и Камерун поискаха Олимпиада 2018

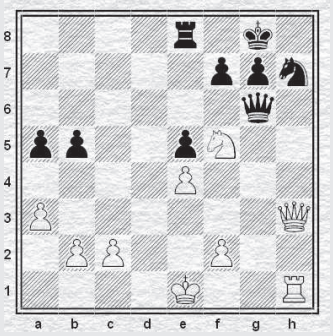
Грузия отправи заявка за организиране на Олимпиадата през 2018 г., както и на Световната купа година през 2017 г. В официалното съобщение се казва, че "благодарение на заместник-министъра на спорта в страната и кандидат за президент на Европейския шахматен съюз Зураб Азмайпарашвили за двете събития са осигурени 20 милиона долара". Предложеният за домакин град е Батуми. По-рано на проведеното в Ханти-Мансийск заседание на Президентския съвет на ФИДЕ бе съобщено, че Камерун проявява сериозен интерес към организирането на Олимпиадата през 2018 г. Такъв шахматен форум досега не е провеждан в Африка, затова ФИДЕ се отнася с интерес към идеята, още повече, че ръководството на местния олимпийски комитет е уверило Илюмжинов, че до 2018 г. ще бъдат построени необходимите хотели.

244 участници в държавните първенства в Пловдив

До края на седмицата в Пловдив ще бъдат разпределени медалите в държавните индивидуални първенства за момичета и момчета до 12, 14, 16 и 18 години. При момчетата играят над 184 участници, като най-голям интерес има във възрастовата група до 12 г. - 68 шахматисти. При момичетата интересът е по-слаб, като общият им брой е малко над 60 шахматистки. Шампионатите по класически шахмат за младежи ще определят българските представители за световните и европейските първенства в съответната група.

Задача

НИКОНОВ - ХАРДИН, 1981 Г.
БЕЛИТЕ НА ХОД ПЕЧЕЛЯТ

Отговор:

Отговор: 1.Ke7+! Отвлича тона от защитата на последния хоризонтал. 1...Te7 2.Дc8 Kf8 3.Дf8! Цf8 4.Th8 x.

www.duma.bg

Фенове: Локо Сф не играе феърплей

Стр. 30

Кузюткин връща Янева и Колева в отбора

3-ма българи ще помагат на руския селекционер на волейболистките

Владимир НИКОЛОВ

Две от най-силните и опитни български волейболистки Ева Янева и Елена Колева ще се завърнат в националния отбор, съобщи новият селекционер Владимир Кузюткин. Двете не бяха част от селекцията на Марчело Абонданца миналата година, но и без тях италианецът класира отбора за световното първенство за първи път от 12 години.

67-годишният Кузюткин, спечелил световната титла с Русия на предишното първенство през 2010 г., обяви, че Янева и Колева са от българките, които познава най-добре. Руският специалист се надява те да бъдат част от формирането на силен колектив в националния отбор. Световноизвестният треньор представи 3-мата си помощници Петър Шопов, Владимир Орлов и Пламен Христов.

"Дойдох на добра воля, защото е чест да водя българския национален отбор, който има голям капацитет. Споразумях се с БФВ да водя тима до Световното първенство и евентуално след него. Приех поста, защото виждам, че могат да бъдат постигнати резултати, а съставът има потенциал", обяви опитният специалист. "Първата ми задача е да пробудя момичетата и те да си повярват, да работят като отбор и да горят на игрището за България. Те трябва да излязат от ролята на статисти и да бъдат водещ тим в световния волейбол. Нито една африканска държава няма как да бъде в световния елит. България е много твърд средняк и е само на една крачка от елита. Работил съм с много български волейболистки, винаги когато съм можел, съм избирал именно попълнения от вашата страна. Не искам чужденци в екипа си. Българските треньори са квалифицирани, а дори и статистиците искам да бъдат бивши волейболисти. Тайната как се работи с жени не искам да я разкривам. Загубите учат, а победите не. Не виждам турнирът Гран При да има голям принос за нашата работа този сезон, затова искам да участваме на турнира за Купа "Елцин". Той ще бъде единственото ни сериозно състезание преди основната ни цел - Световното първенство. Там ще покажем както силни страни, така и слабости. Във всеки един мач и турнир вие виждате резултата, а аз тънкостите и нюансите в играта. Видях две момичета, които да бъдат на поста либеро в националния отбор. Основната ще бъде Десислава Николова, която играе в турския Халкбанк. Мария Филипова, доколкото знам, планува сватба през лятото. На поста разпределител ще бъдат Лора Кетипова, Диана Ненова и Петя Баракова, защото те отговарят на изискванията. Ева Янева и Елена Колева с опита си могат много да помогнат в тренировъчния процес", заяви руснакът. Той започва лагер-сбор на 21 април в Тетевен, но съставът на 100% ще е пълен на 12 май и тогава ще го премести в София. "За мое съжаление не видях високо майсторство в отборите, които участват в полуфиналните плейофи на женското първенство, но видях жажда за борба. Ако физическата подготовка е 90% от работата на един отбор, едва ли ще спечелим турнир, въпреки че ще бъдем здрави и силни. Всичко трябва да бъде с мярка, а основното е техническата подготовка", заяви Кузюткин.

Снимка ПРЕСФОТО/БТА

Владимир Кузюткин взе 3-ма българи в щаба на женския национален отбор

СТРОИТЕЛСТВО И РЕМОНТ НА ПЪТИЩА
И ПЪТНИ СЪОРЪЖЕНИЯ
ПРОИЗВОДСТВО НА ВСИЧКИ ВИДОВЕ
АСФАЛТОВИ СМЕСИ, БЕТОНОВИ РАЗТВОРИ
И ВСИЧКИ РАЗМЕРИ ИНЕРТНИ МАТЕРИАЛИ

tse
Ямбол, тел.: 046/ 66 19 81,
0886 944 999, факс: 046/ 66 19 80
e-mail: tse_office@yambollan.com
e-mail: tse_pto@yambollan.com
ТЕХНОСТРОЙ-ИНЖЕНЕРИНГ 99

Шуробаджанащина в таекуон-дото

Мони ГЕОРГИЕВ

БФТаекуон-до била превърната в шуробаджанащина от президента й Марио Богданов, оплака се Мариана Нуамеруе, майка и личен мениджър на многократния шампион и медалист от европейски първенства Дюк Нуамеруе. 24-годишният състезател на АБЦ Файт Клуб Сф няма да пътува с националите за еврошампионата от 6 до 13 април в Минск. Семейство Нуамеруе претендират, че Дюк е ощетен неправомерно в индивидуалните преборвания и поради това е обиден и не желае да участва само в отборната надпревара в Беларус. "На 3 март Дюк спечели финала на държавното първенство срещу Илиян Томанов от Фолкън Благоевград и правото да бъде претендент за Минск. Миг след последния сигнал обаче удари противника си и го прати в нокдаун. Според правилника, това се санкционира с жълт картон. Главният съдия Вергилий Стинилски, който е и зам.-председател на федерацията, обаче извади от джоба на жури д`апела Желязко Гагов червения картон и дисквалифицира Дюк. После никой не ни се обади, че на 5 март в залата на Левски Ангели има преборвания за доопределяне на състава за Евро 2014", оплака се Мариана Нуамеруе. Марио Богданов пък толерирал състезателите от клуб Фолкън и оттам са изключени 12 от 16-те националии. Сред тях са и двете дъщери на Богданов, а останалите били роднини на негови приятели. Съпругата на Богданов пък била главен кариер на Федерацията.

20-годишна словачка шокира Серена

Световната №1 Серена Уилямс сензационно загуби още първия си мач през сезона на клей в Чарлстън. Трикратната шампионка и победителка в последните две години в състезанието претърпя шокираща загуба във II кръг с 4:6, 4:6 от заемащата 78-о място в световната ранглиста словачка Яна Чепелова. По-малката от сестрите Уилямс загуби първите 5 гейма в мача, после се опита да направи обрат, но не успя да намери начин да противодейства на 20-годишната си съперничка. Не й помогна дори медицинският таймаут, който взе в четвъртия гейм на втория сет заради проблем с лявото бедро. Само преди дни тя спечели турнира в Маями, който обаче е на твърди кортове. След загубата по-малката сестра Уилямс призна, че се нуждае от почивка в следващите няколко седмици. 32-годишната Серена допусна първа загуба на клей от 28 мача. Това е и едва третото й поражение на червени кортове от тенисистка извън Топ 75 в света.

Снимка WTATENNIS.COM

Серена Уилямс си бърше потта след шокиращата загуба от №78 в света Яна Чепелова (Слвк) във II кръг на турнира на клей в Чарлстън